

2026
ΛΕΞΙΚΟ - ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ

Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς
Hellenic Capital Market Commission

Ινστιτουτο
Χρηματοοικονομικου
Αλφαβητισμου

2026 ΛΕΞΙΚΟ - ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ

Πίνακας Περιεχομένων

Α

Αγελαία συμπεριφορά (Herding behavior). 15
Αγκύρωση (Anchoring). 15
Αγορά συναλλάγματος (Foreign exchange market – FX). 16
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν – ΑΕΠ
(Gross Domestic Product – GDP). 16
Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (Gross National Product – GNP) 16
Αμοιβαίο κεφάλαιο (Mutual fund). 17
Αμοιβή διαχείρισης Α/Κ (Management fee) 19
Ανάδοχος (Underwriter). 19
Αναδυόμενες αγορές (Emerging markets). 19
Αναπροσαρμογή χαρτοφυλακίου (Rebalancing) 20
Ανάπτυξη (Growth). 20
Ανατίμηση νομίσματος (Currency appreciation). 21
Ανατοκισμός (Compound interest). 21
Ανεργία (Unemployment). 21
Ανοδική αγορά (Bull market) 22
Ανοικτές πωλήσεις (Short selling). 22
Αντίδραση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (Media response) . . . 23
Αντικριστής 23
Αντιπρόσωπος αμοιβαίου κεφαλαίου (Representative of
a mutual fund). 23
Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων – ΑΕΔΑΚ
(Mutual Fund Management Company SA). 24
Ανώνυμη Εταιρεία Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία –
ΑΕΕΑΠ (Real Estate Investment Company) 24
Ανώνυμη Εταιρεία Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου – ΑΕΕΧ / EEX
(Portfolio Investment Company Société Anonyme). 24

Ανώνυμη Εταιρεία Επενδυτικής Διαμεσολάβησης – ΑΕΕΔ (Investment Intermediation Company – IIC) 25
Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών – ΑΕΠΕΥ (Investments Services Firm) 25
Ανώνυμη Χρηματιστηριακή Εταιρεία (ΑΧΕ) 25
Ανώνυμη Χρηματιστηριακή Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΑΧΕΠΕΥ) 25
Αξία σε κίνδυνο (Value at Risk – VaR) 26
Αξιόγραφα (Securities) 26
Απόδοση αμοιβαίου κεφαλαίου (Return of a mutual fund) 26
Απόδοση μιας επένδυσης (Return on investment) 27
Απόδοση στη λήξη ενός ομολόγου (Yield to Maturity – YTM) 27
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (Return on Equity – ROE) 27
Απόκλιση από τον δείκτη αναφοράς (Tracking error) 28
Απορρύθμιση (Deregulation) 28
Αποστροφή απώλειας (Loss aversion) 28
Αποστροφή μετάνοιας (Regret aversion) 29
Αποταμίευση (Saving) 29
Αποτέλεσμα προδιάθεσης (Disposition effect) 29
Από την αρχή του έτους έως σήμερα (Year to Date – YTD) 29
Αριθμοδείκτες χρηματοοικονομικής ανάλυσης (Financial ratios analysis) 30
Αρχή για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες (Anti-Money Laundering Authority – AMLA) 30
Αρχική δημόσια προσφορά (Initial public offering – IPO) 31
Ασυμμετρία πληροφόρησης (Information asymmetry) 31
Ατελής αγορά (Imperfect market) 32

Β

Βασικό έγγραφο πληροφοριών για τον επενδυτή (Key information document – KID) 32
Βραχυχρόνια επιτόκια (Short-term interest rates) 32

Γ

Γενικός Δείκτης Τιμών ΧΑ (Athens Exchange Composite Share Price). 32
Γνωστική ασυμφωνία (Cognitive dissonance). 33

Δ

Δάνεια χαμηλής πιστοληπτικής ικανότητας (Subprime loans). 33
Δανειακά κεφάλαια (Debt capital) 34
Δείκτης Jensen (Jensen's alpha) 34
Δείκτης PEG (Price/Earnings to growth ratio). 35
Δείκτης Sharpe (Sharpe ratio) 35
Δείκτης Treynor (Treynor ratio). 36
Δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια (Debt-to-Equity ratio – D/E) . . . 37
Δείκτης πληροφόρησης (Information ratio – IR) 37
Δείκτης τιμή προς κέρδη (Price to Earnings ratio – P/E) 38
Δείκτης τιμή προς λογιστική αξία (Price to book value) 39
Δείκτης τιμών καταναλωτή (Consumer price index) 39
Δείκτης Sortino (Sortino ratio) 40
Δεικτοποιημένο αμοιβαίο κεφάλαιο (Index fund). 40
Δευτερογενής αγορά (Secondary market) 40
Δημογραφικό πρόβλημα (Demographic issue). 41
Δημόσια προσφορά (Public offer) 42
Δημόσιο χρέος (Public debt) 42
Δημοσιονομική πολιτική (Fiscal policy) 42
Διαδικασία βιβλίου προσφορών (Book building). 43
Διαθέσιμο εισόδημα (Disposable income) 43
Διαίρεση μετοχών (Stock split). 44
Διακανονισμός συναλλαγής (Settlement of transaction). 44
Διαπραγματεύσιμος ΟΣΕΚΑ (Exchange Traded Fund – ETF). 44
Διάρκεια ενός ομολόγου (Duration) 45
Διασπορά μετοχών (Free float) 45
Διαφορά τιμής αγοράς και πώλησης (Bid-ask spread). 46
Διαφοροποίηση του κινδύνου (Risk diversification) 46

Διαχείριση κινδύνου (Risk management) 47
Διαχείριση χαρτοφυλακίου (Portfolio management) 47
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο – ΔΝΤ (International Monetary Fund – IMF) 48
Διεθνής διαφοροποίηση (International diversification) 48
Διεθνής Οργανισμός Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς (International Organization of Securities Commissions – IOSCO) 48
Διενέργεια συναλλαγών για ίδιο λογαριασμό (Dealing on own account) 49
Δικαίωμα μεταφοράς Α/Κ (Exchange privilege) 49
Δικαιώματα μετόχων (Shareholders' rights) 49
Δικαιώματα προαίρεσης (Options) 49
Διπλή εισαγωγή σε χρηματιστήριο (Dual listing) 50
Δομημένα χρηματοοικονομικά προϊόντα (Structured financial products) 50

Ε

Ειδικός διαπραγματευτής (Market maker) 51
Εισαγωγές (Imports) 51
Εκδότης (Issuer) 51
Εκκαθάριση συναλλαγών (Clearing of transactions) 52
Εκκαθάριση συναλλαγών επί παραγώγων (Clearing of derivatives transactions) 52
Εκτέλεση εντολών για λογαριασμό πελατών (Execution of orders on behalf of clients) 52
Ελληνική Ένωση Τραπεζών – ΕΕΤ (Hellenic Bank Association) 53
Ελληνική Στατιστική Αρχή – ΕΛΣΤΑΤ (Hellenic Statistical Authority) 53
Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας (Hellenic Energy Exchange – HEnEx) 53
Εμπορεύματα (Commodities) 54
Εμπορευσιμότητα μετοχής (Marketability of a stock) 54
Εμπορικό έλλειμμα (Trade deficit) 54

Ενεργητική διαχείριση χαρτοφυλακίου (Active portfolio management) 54
Ενημερωτικό δελτίο (Prospectus) 55
Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board – SRB). . . . 55
Έντοκο Γραμμάτιο του Δημοσίου (Treasury Bill) 55
Ενημερωτικό δελτίο αμοιβαίου κεφαλαίου (Mutual fund prospectus) 56
Εντολή κατοχύρωσης κέρδους (Take-profit) 56
Εντολή περιορισμού ζημίας (Stop-loss) 56
Ένωση Θεσμικών Επενδυτών – ΕΘΕ (Hellenic Fund and Asset Management Association). 56
Εξαγορά (Acquisition). 57
Εξαγορά μεριδίων Α/Κ (Redemption of mutual fund) 58
Εξαγωγές (Exports) 58
Εξυγίανση εταιρειών (Resolution of firms) 58
Εξωχρηματιστηριακή αγορά (Over The Counter – OTC) 59
Επαγγελματίας πελάτης (Professional client) 59
Επένδυση (Investment) 59
Επενδυτικές μεροληψίες (Investment biases). 60
Επενδυτικές υπηρεσίες και δραστηριότητες (Investment services and activities) 61
Επενδυτική συμβουλή (Investment advice) 61
Επενδυτική τραπεζική (Investment banking) 61
Επενδυτικός σκοπός Α/Κ (Investment objective of mutual fund) . . . 62
Επιλεκτικότητα (Stock picking) 62
Επίπεδα αντίστασης (Resistance levels) 62
Επίπεδα στήριξης (Support levels) 62
Επιτόκιο (Interest rate). 63
Επιτόκιο καταθέσεων (Deposit interest rate) 63
Επιτόκιο χωρίς κίνδυνο (Risk-free rate) 63
Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (Hellenic Capital Market Commission – HCMC) 63

Επιχειρηματικοί κύκλοι (Business cycles) 64
Επιχειρηματικός κίνδυνος (Business risk) 64
Επιχείρηση επενδύσεων (Investment firm) 65
Εταιρεία επενδύσεων (Investment company) 65
Εταιρεία επενδύσεων ανοικτού τύπου
(Open-end investment company) 65
Εταιρεία επενδύσεων κλειστού τύπου
(Closed-end investment company) 65
Εταιρεία συμμετοχών (Holding company) 65
Εταιρική διακυβέρνηση (Corporate governance) 66
Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών
Συντάξεων (European Insurance and Occupational Pensions
Authority – EIOPA) 66
Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών
(European Securities and Markets Authority – ESMA) 66
Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (European Banking
Authority – EBA) 67
Ευρωπαϊκή Ένωση (European Union) 67
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – ΕΚΤ
(European Central Bank – ECB) 68
Euronext Athens 68
Euronext Athens – Κατηγορίες διαπραγμάτευσης 68
Euronext Athens – Φάσεις διαπραγμάτευσης 69
Euronext Clearing Athens 70
Euronext Securities Athens 70

Ζ

Ζώνη του Ευρώ (Eurozone) 71

Η

Ημερομηνία λήξης (Maturity date) 71

Θ

Θεματοφύλακας αμοιβαίου κεφαλαίου (Custodian of a mutual fund) 71
Θεμελιώδης ανάλυση (Fundamental analysis) 72
Θεσμικοί επενδυτές (Institutional investors) 72

Ι

Ίδια κεφάλαια (Equity) 72
Ιδιωτική τοποθέτηση (Private placement) 72
Ισολογισμός (Balance sheet) 73

Κ

Καθαρά κέρδη μετά από φόρους και τόκους (Net profit after interests and taxes) 73
Καθαρή συνολική αξία περιουσιακών στοιχείων – Καθαρός πλούτος (Net wealth) 73
Καθαρή τιμή μεριδίου Α/Κ (Net asset value per share) 74
Καθοδική αγορά (Bear market) 74
Καμπύλη αποδόσεων (Yield curve) 74
Κανονιστικός ή ρυθμιστικός κίνδυνος (Regulation risk) 74
Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης (Income statement / Profit & loss statement) 75
Κατάχρηση αγοράς (Market abuse) 75
Κατάχρηση προνομιακής πληροφορίας (Insider dealing) 75
Κεντρικός αντισυμβαλλόμενος (Central counterparty – CCP) 75
Κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (Hedge funds) 76
Κεφαλαιαγορά (Capital market) 76
Κεφαλαιακή ζημία (Capital loss) 76
Κεφαλαιακό κέρδος (Capital gain) 76
Κεφάλαιο έκτακτης ανάγκης (Emergency fund) 77
Κεφαλαιοποίηση ή χρηματιστηριακή αξία (Market capitalization) 77
Κίνδυνος (Risk) 77

Κίνδυνος επένδυσης (Investment risk) 77
Κίνδυνος επιτοκίου (Interest rate risk) 78
Κίνδυνος νομίσματος (Currency risk) 78
Κίνδυνος ρευστότητας (Liquidity risk) 78
Κίνδυνος φήμης (Reputation risk) 78
Κίνδυνος χώρας (Country risk) 78
Κουπόνι ομολόγου (Bond coupon) 79
Κριτήρια για το περιβάλλον, την κοινωνία και την εταιρική διακυβέρνηση (Environmental, social, and governance criteria – ESG) 79
Κρυπτονόμισμα Bitcoin (Bitcoin) 80
Κρυπτονομίσματα (Cryptocurrencies) 81
Κρυπτοστοιχείο (Crypto assets) 81
Κύκλος εργασιών (Turnover) 81
Κύκλος των συναισθημάτων (Emotional cycle) 82

Λ

Λειτουργικά έξοδα αμοιβαίου κεφαλαίου (Operating expenses of a mutual fund) 82
Λειτουργικός κίνδυνος (Operating risk) 82
Λήξη ομολόγου (Bond maturity) 83
Λογιστική αξία ανά μετοχή (Book price per share) 83
Λόγος εξόδων αμοιβαίου κεφαλαίου (Expense ratio) 83

Μ

Μακροοικονομική (Macroeconomics) 83
Μακροπρόθεσμα επιτόκια (Long-term interest rates) 84
Μαύρη Δευτέρα (Black Monday) 84
Μαύρος κύκνος (Black swan) 85
Μερίδιο αμοιβαίων κεφαλαίων (Mutual fund share / Unit) 85
Μεριδιούχος αμοιβαίου κεφαλαίου (Shareholder/Unitholder) 85
Μερίσματα (Dividends) 85
Μερισματική απόδοση (Dividend yield) 86

Μετατρέψιμες ομολογίες (Convertible bonds) 86
Μετοχή (Share) 86
Μετοχικό κεφάλαιο (Share capital) 89
Μέτοχος (Shareholder) 89
Μη συστηματικός ή ειδικός κίνδυνος μιας μετοχής (Unsystematic risk or specific risk of a stock) 89
Μηχανισμός οργανωμένης διαπραγμάτευσης (Organized trading facility) 90
Μικροοικονομική (Microeconomics) 90

Ν

Νοητική λογιστική (Mental accounting) 90
Νομισματική πολιτική (Monetary policy) 90
Νομοθετικός κίνδυνος (Legislative risk) 91

Ξ

Ξένες άμεσες επενδύσεις – ΞΑΕ (Foreign direct investments – FDI) 91
Ξέπλυμα βρόμικου χρήματος (Money laundering) 92

Ο

Όγκος συναλλαγών (Trading volume) 92
Οικογένεια αμοιβαίου κεφαλαίου (Family of mutual funds) 92
Οίκοι αξιολόγησης (Credit rating agencies) 93
Οικονομία της αγοράς (Market economy) 93
Οικονομικά (Economics) 94
Ομάδα του Ευρώ (Eurogroup) 94
Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force – FATF) 94
Ομόλογο (Bond) 95
Ομόλογο χαμηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης (Junk bond) 95
Ονομαστική αξία μετοχής (Nominal price) 95
Ονομαστική αξία ομολόγου (Face value /

Par value of a bond) 96
Οργανισμοί Εναλλακτικών Επενδύσεων – ΟΕΕ (Alternative Investment Funds) 96
Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες – ΟΣΕΚΑ (Undertakings for Collective Investments in Transferable Securities – UCITS) 96
Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) 97
Οριζόντια ή πλάγια αγορά (Sideways market / Range-bound market) 97

Π

Παθητική διαχείριση (Passive investing) 97
Παράγωγα καιρού (Weather derivatives) 98
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (Derivatives) 98
Πελάτης (Client) 98
Περιουσιακό στοιχείο (Asset) 98
Πιστωτικός κίνδυνος (Credit risk) 99
Πληθυσμός (Population) 99
Πληθωρισμός (Inflation) 99
Πληθωριστικός κίνδυνος (Inflation risk) 99
Ποιότητα ομολόγου (Bond quality) 99
Πολιτικός κίνδυνος (Political risk) 100
Πολυμερής μηχανισμός διαπραγμάτευσης (Multilateral trading facility) 100
Πολύτιμα μέταλλα (Precious metals) 100
Ποσοστό απόδοσης μιας επένδυσης (Rate of return on an investment) 100
Προγραμματισμός εσόδων-εξόδων (Income and expense budgeting) 101
Προμήθεια διάθεσης αμοιβαίου κεφαλαίου (Front-end load of a mutual fund) 101
Προμήθεια εξαγοράς αμοιβαίου κεφαλαίου

(Redemption load of a mutual fund) 101
Προσωπική χρηματοοικονομική (Personal finance) 102
Πρωτογενές πλεόνασμα ή έλλειμμα ενός κράτους
(Primary budget surplus or deficit of a country) 102
Πρωτογενής αγορά (Primary market) 102
Προϋπολογισμός (Budget) 103

Ρ

Ρευστότητα (Liquidity) 103
Ρευστότητα της επένδυσης (Liquidity of investment) 103
Ρευστή αγορά (Thick market – Liquid market) 103
Ρηχή αγορά (Thin market) 104
Ρομποτικοί σύμβουλοι (Robo-advisors) 104
Ρυθμιζόμενη αγορά (Regulated market) 105

Σ

Σινικό τείχος (Chinese wall) 105
Σταθερότητα των τιμών (Price stability) 105
Στασιμοπληθωρισμός (Stagflation) 105
Στασιμότητα (Stagnation) 106
Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) 106
Συγχώνευση επιχειρήσεων (Merger of companies) 106
Συμβάσεις ανταλλαγής (Swaps) 107
Συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (Futures) 107
Συμβόλαια προθεσμιακής αγοράς (Forwards) 107
Συμμετέχοντες στις χρηματοοικονομικές αγορές
(Market participants) 107
Συμπεριφορική χρηματοοικονομική (Behavioral finance) 108
Συμφωνία επαναγοράς (Repurchase agreement – Repo) 108
Συνάλλαγμα (Foreign exchange) 109
Σύνδεσμος Μελών Χρηματιστηρίων Αθηνών – ΣΜΕΧΑ
(Association of Members of the Athens Exchanges) 109
Συνεγγυητικό Κεφάλαιο Εξασφάλισης Επενδυτικών Υπηρεσιών

(Investment guarantee fund). 110
Συνολική απόδοση μιας μετοχής (Total return of a stock) 110
Συνολικό ενεργητικό του αμοιβαίου κεφαλαίου
(Total assets of a mutual fund) 110
Συνολικός κίνδυνος μιας επένδυσης
(Total risk of an investment) 111
Συνταξιοδοτικά ταμεία (Pension funds) 111
Συντελεστής άλφα (Alpha coefficient) 111
Συντελεστής βήτα (Beta coefficient) 111
Συντελεστής προσδιορισμού
(Coefficient of determination, R^2) 112
Συντελεστής συσχέτισης (Correlation coefficient) 113
Συντηρητισμός (Conservatism) 113
Συστημικός κίνδυνος (Systemic risk) 113
Σχέση απόδοσης-κινδύνου (Risk-return relationship) 114

Τ

Τάση αντιπροσωπευτικότητας (Representative bias) 114
Τάση διαθεσιμότητας πληροφοριών (Availability bias) 114
Τάση επιβεβαίωσης απόψεων (Confirmation bias). 115
Τάση πρόσφατων εξελίξεων (Recency bias) 115
Τάση προτίμησης εγχώριων επενδύσεων (Home bias) 115
Τάση προτίμησης επενδύσεων στον εργοδότη (Employer bias). . . 115
Τάση προτίμησης του οικείου (Familiarity bias) 116
Τάση υπερβολικής αισιοδοξίας (Optimism bias) 116
Τεχνική ανάλυση (Technical analysis) 116
Τιμή διάθεσης μεριδίου αμοιβαίου κεφαλαίου
(Offering price of a mutual fund unit) 117
Τιμή εξαγοράς μεριδίου αμοιβαίου κεφαλαίου
(Redemption price of a mutual fund unit) 117
Τιμή ομολόγου (Bond price). 118
Τόκος (Interest) 118
Τομείς παραγωγής – Τομείς οικονομίας (Production sectors –

Economic sectors) 118
Τόπος διαπραγμάτευσης (Trading venue) 119
Τράπεζα της Ελλάδος (Bank of Greece) 119
Τρόπος διατύπωσης (Framing) 120
Τυπική απόκλιση των αποδόσεων (Standard deviation of returns) 120

Υ

Υπεραντίδραση (Overreaction) 121
Υπερβολική αυτοπεποίθηση (Overconfidence) 121
Υπηρεσία λήψης και διαβίβασης εντολών (Reception and transmission of orders – RTO) 121
Υποαντίδραση (Underreaction) 121
Υπόθεση των αποτελεσματικών αγορών (Efficient market hypothesis) 122
Υποτίμηση νομίσματος (Currency depreciation) 123
Υποχρέωση (Liability) 123
Ύφεση (Recession) 123

Φ

Φαινόμενο Fisher (Fisher effect) 123
Φόροι (Taxes) 124
Φορολογικός παράδεισος (Tax haven) 124
Φούσκα (Bubble) 124

Χ

Χαρτοφυλάκιο (Portfolio) 125
Χαρτοφυλάκιο αναφοράς (Benchmark portfolio) 125
Χειραγώγηση αγοράς (Market manipulation) 126
Χρεόγραφο (Debt instrument) 126
Χρέος (Debt) 126
Χρηματαγορά (Money market) 127
Χρηματιστηριακοί δείκτες (Stock market indices) 127

Χρηματιστηριακοί δείκτες FTSE/ATHEX (FTSE/ATHEX indices) . . . 128
Χρηματιστήριο (Stock market – Stock exchange) 128
Χρηματοοικονομικές καταστάσεις (Financial statements) 129
Χρηματοοικονομική μόχλευση (Financial leverage) 129
Χρηματοοικονομική υπευθυνότητα (Financial responsibility) 130
Χρηματοοικονομικό σχέδιο (Financial plan) 130
Χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι (Financial risks) 131
Χρηματοοικονομικός αλφαβητισμός (Financial literacy) 131
Χρηματοοικονομικός στόχος (Financial goal) 131
Χρηματοοικονομικός σύμβουλος (Financial advisor) 132
Χρηματοπιστωτική σταθερότητα (Financial stability) 132
Χρονική αξία του χρήματος (Time value of money) 133
Χρονισμός (Market timing) 133

Ψ

Ψευδαίσθηση της γνώσης (Illusion of knowledge) 134
Ψευδαίσθηση του ελέγχου (Illusion of control) 134
Ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία (Digital assets) 134
Ψηφιακό χρήμα (Digital money) 135

Ενδεικτική βιβλιογραφία και πηγές 136

Α

Αγελαία συμπεριφορά (Herding behavior): Η τάση των ατόμων να ευθυγραμμίζουν τις επιλογές και τις αποφάσεις τους με τις κινήσεις της πλειοψηφίας, χρησιμοποιώντας τη συμπεριφορά των άλλων ως σημείο αναφοράς. Σε τέτοιες καταστάσεις το ένστικτο της αγέλης καθοδηγεί τους επενδυτές, αφού τα άτομα επιζητούν την ασφάλεια που αυτή τους παρέχει (ψυχολογική ή πραγματική). Σε αυτές τις περιπτώσεις, είναι φανερό ότι οι επενδυτικές επιλογές δεν προκύπτουν από μια ορθολογική διαδικασία λήψης αποφάσεων, αλλά από την επιθυμία συμμόρφωσης με τη συμπεριφορά της αγέλης, η οποία μπορεί να είναι ορθολογική ή μη ορθολογική.

Η μιμητική αυτή συμπεριφορά σε ακραίες συνθήκες μπορεί να προκαλέσει υψηλή μεταβλητότητα και αποσταθεροποίηση των αγορών.

Αγκύρωση (Anchoring): Γνωστική μεροληψία κατά την οποία οι επενδυτές επηρεάζονται υπερβολικά από την πρώτη διαθέσιμη πληροφορία και τη χρησιμοποιούν ως σημείο αναφοράς για μεταγενέστερες εκτιμήσεις και αποφάσεις. Σημείο αναφοράς μπορεί να είναι κάποια συγκεκριμένη αρχική τιμή, μια τιμή αγοράς ή πώλησης μιας μετοχής, μια τιμή στόχος ενός δείκτη, οι μέγιστες και οι ελάχιστες τιμές μιας περιόδου κ.λπ. Ως αποτέλεσμα, οι εκτιμήσεις των επενδυτών αλλά και οι επενδυτικές τους επιλογές επηρεάζονται από αυτά τα σημεία αναφοράς. Εάν, για παράδειγμα, η τρέχουσα τιμή μιας μετοχής αντιστοιχεί στο 30% της τιμής κτήσης της, είναι πολύ πιθανό ο επενδυτής να μην είναι διατεθειμένος να την πωλήσει εάν αυτή δεν επιστρέψει στην τιμή κτήσης, η οποία χρησιμοποιείται στη συγκεκριμένη περίπτωση ως τιμή αναφοράς, ανεξάρτητα από το εάν, ακόμη και σε αυτά τα επίπεδα, είναι υπερτιμημένη.

Αγορά συναλλάγματος (Foreign exchange market – FX): Η αγορά συναλλάγματος είναι η διεθνής αγορά στην οποία πραγματοποιούνται αγορές και πωλήσεις νομισμάτων, και όπου καθορίζονται οι συναλλαγματικές ισοτιμίες. Λειτουργεί σε παγκόσμιο επίπεδο, χωρίς κεντρική φυσική έδρα, και αποτελεί τη μεγαλύτερη και πλέον ρευστή χρηματοοικονομική αγορά.

Χρησιμοποιείται για την εξυπηρέτηση του διεθνούς εμπορίου και των επενδύσεων, καθώς και για τη διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου από επιχειρήσεις, τράπεζες, επενδυτές και κεντρικές τράπεζες.

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν – ΑΕΠ (Gross Domestic Product – GDP): Η συνολική χρηματική αξία των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται μέσα στα γεωγραφικά όρια μιας χώρας, κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου (συνήθως ενός ημερολογιακού έτους). Για να παραχθεί το ΑΕΠ μιας χώρας, απαιτείται ο συνδυασμός πολλών παραγόντων, όπως των εργαζομένων (labor), του κεφαλαίου (capital) και της τεχνολογίας (technology). Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του ΑΕΠ διαδραματίζουν και οι θεσμοί (institutions), τους οποίους έχει ορίσει το κράτος με σκοπό την ομαλή λειτουργία και τον έλεγχο των συμμετεχόντων στις αγορές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ενός τέτοιου σημαντικού θεσμού είναι η Δικαιοσύνη.

Το ΑΕΠ αποτελείται από την ιδιωτική κατανάλωση, τις ιδιωτικές επενδύσεις, τις δημόσιες δαπάνες και τη διαφορά μεταξύ των εξαγωγών και των εισαγωγών. Αυτές ονομάζονται και συνιστώσες του ΑΕΠ. Το ΑΕΠ καθώς και άλλες οικονομικές μεταβλητές, όπως οι εισαγωγές, οι εξαγωγές και το εθνικό χρέος, μετρούνται σε εθνικό νόμισμα (δηλαδή σε ευρώ, για τη χώρα μας), ενώ για συγκρίσεις μεταξύ κρατών χρησιμοποιείται το δολάριο ΗΠΑ.

Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (Gross National Product – GNP): Η συνολική χρηματική αξία όλων των τελικών αγαθών και

υπηρεσιών που παράγονται σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο από τους παραγωγικούς συντελεστές που ανήκουν στους κατοίκους μιας χώρας, ανεξάρτητα από το αν παραγωγή πραγματοποιείται στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό.

Αμοιβαίο κεφάλαιο (Mutual fund): Οργανισμός συλλογικών επενδύσεων που συγκεντρώνει χρήματα από πολλούς επενδυτές και τα επενδύει σε ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο χρηματοοικονομικών τίτλων, όπως μετοχές, ομόλογα και μέσα χρηματαγοράς. Η διαχείριση του χαρτοφυλακίου πραγματοποιείται από εξειδικευμένη εταιρεία διαχείρισης, ενώ κάθε επενδυτής κατέχει μερίδια που αντιπροσωπεύουν το ποσοστό συμμετοχής του στο συνολικό ενεργητικό. Στόχος των αμοιβαίων κεφαλαίων είναι η επαγγελματική διαχείριση των επενδύσεων και η επίτευξη αποδόσεων μέσω διαφοροποίησης και συλλογικής επένδυσης.

Είδη αμοιβαίων κεφαλαίων (Mutual fund types)

Στην Ελλάδα τα αμοιβαία κεφάλαια κατηγοριοποιούνται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, με βάση κυρίως τα μέσα στα οποία επενδύουν και τη στρατηγική τους. Οι βασικές κατηγορίες είναι τα αμοιβαία κεφάλαια χρηματαγοράς, ομολογιακά, μεικτά, μετοχικά και σύνθετα. Η κατηγοριοποίηση αυτή βοηθά τον επενδυτή να κατανοεί καλύτερα το επίπεδο κινδύνου που αυτά ενσωματώνουν και ποιο ή ποια ταιριάζουν καλύτερα με τους επενδυτικούς του στόχους.

- **Αμοιβαίο κεφάλαιο χρηματαγοράς:** Αμοιβαίο κεφάλαιο που επενδύει κυρίως σε βραχυπρόθεσμα μέσα χρηματαγοράς, όπως καταθέσεις, έντοκα γραμμάτια και συμφωνίες επαναγοράς (repos), και καθόλου σε μετοχές. Χαρακτηρίζεται από υψηλή ρευστότητα και σχετικά χαμηλό επενδυτικό κίνδυνο, αλλά και περιορισμένες αποδόσεις.

- **Ομολογιακό αμοιβαίο κεφάλαιο:** Αμοιβαίο κεφάλαιο που επενδύει τουλάχιστον το 65% του ενεργητικού του σε ομόλογα ή άλλους τίτλους σταθερού εισοδήματος. Απευθύνεται σε επενδυτές που επιδιώκουν πιο σταθερές αποδόσεις και χαμηλότερο κίνδυνο σε σχέση με τα μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια.

- **Μεικτό αμοιβαίο κεφάλαιο:** Αμοιβαίο κεφάλαιο που επενδύει ταυτόχρονα σε μετοχές και ομόλογα, με τις μετοχές να κυμαίνονται σε ένα εύρος 10-65% του ενεργητικού. Στόχος του είναι η ισορροπία μεταξύ απόδοσης και κινδύνου μέσω της διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου.

- **Μετοχικό αμοιβαίο κεφάλαιο:** Αμοιβαίο κεφάλαιο που επενδύει τουλάχιστον το 65% του ενεργητικού του σε μετοχές. Στόχος του είναι η επίτευξη υψηλότερων αποδόσεων μέσω της συμμετοχής στις χρηματιστηριακές αγορές. Λόγω της φύσης των επενδύσεων παρουσιάζει συνήθως μεγαλύτερη μεταβλητότητα και επενδυτικό κίνδυνο σε σχέση με άλλες κατηγορίες αμοιβαίων κεφαλαίων.

- **Σύνθετο αμοιβαίο κεφάλαιο:** Αμοιβαίο κεφάλαιο που μπορεί να επενδύσει σε όλα τα χρηματοπιστωτικά μέσα και εφαρμόζει, βάσει μαθηματικού τύπου, διαχείριση με στόχο την επίτευξη προκαθορισμένης απόδοσης, η οποία εξαρτάται από συγκεκριμένα σενάρια που συνδέονται με την αξία των υποκείμενων τίτλων.

- **Αμοιβαία κεφάλαια αμοιβαίων κεφαλαίων (Funds of Funds – FoFs):** Αμοιβαίο κεφάλαιο που επενδύει σε άλλα αμοιβαία κεφάλαια μέσω της διαδικασίας επιλογής των καλύτερων αμοιβαίων κεφαλαίων (Fund Picking). Με αυτόν τον τρόπο, προσφέρουν στους επενδυτές μια πρόσθετη διαφοροποίηση και επαγγελματική διαχείριση χαρτοφυλακίου.

  Τα βασικά χαρακτηριστικά των FoFs είναι ότι επιτυγχάνουν

ακόμα μεγαλύτερη διαφοροποίηση του κινδύνου, αλλά έχουν συνήθως υψηλότερο κόστος διαχείρισης, καθώς ο επενδυτής πληρώνει τόσο την αμοιβή διαχείρισης (management fee) των FoFs όσο και των υποκείμενων αμοιβαίων.

Μια άλλη κατηγοριοποίηση των αμοιβαίων κεφαλαίων είναι μεταξύ αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού και εξωτερικού. Τα αμοιβαία κεφάλαια εσωτερικού επενδύουν κυρίως σε τίτλους της εγχώριας αγοράς, ενώ τα αμοιβαία κεφάλαια εξωτερικού επενδύουν κυρίως σε τίτλους διεθνών αγορών.

Αμοιβή διαχείρισης Α/Κ (Management fee): Η αμοιβή που καταβάλλεται στην εταιρεία διαχείρισης (ΑΕΔΑΚ) για τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου ενός αμοιβαίου κεφαλαίου. Εκφράζεται ως ετήσιο ποσοστό επί του καθαρού ενεργητικού του αμοιβαίου κεφαλαίου. Το ποσοστό που αναγράφεται στον κανονισμό και στο ενημερωτικό δελτίο αποτελεί το ανώτατο όριο της αμοιβής που μπορεί να χρεωθεί.

Η αμοιβή διαχείρισης διαφέρει ανά κατηγορία αμοιβαίου κεφαλαίου.

Ανάδοχος (Underwriter): Χρηματοπιστωτικός οργανισμός, συνήθως Επενδυτική Τράπεζα ή Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών, που αναλαμβάνει την οργάνωση και τη διάθεση νέων τίτλων, όπως μετοχών ή ομολογιών μιας εταιρείας στο επενδυτικό κοινό κατά την έκδοσή τους, ώστε να καταστεί η έκδοση επιτυχημένη.

Αναδυόμενες αγορές (Emerging markets): Οι αναδυόμενες αγορές είναι αγορές χωρών που βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο ανάπτυξης μεταξύ των αναπτυσσόμενων και των ανεπτυγμένων χωρών. Χαρακτηρίζονται από ταχύτερους ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης, αυξανόμενη βιομηχανική παραγωγή και σταδιακή

ενσωμάτωση στις μεγάλες διεθνείς κεφαλαιαγορές, αλλά εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν υψηλότερους κινδύνους όπως πολιτική αστάθεια, μεταβλητότητα στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και λιγότερο ώριμες θεσμικές δομές.

Οι αναδυόμενες αγορές αποτελούν βασική κατηγορία στον τομέα των επενδύσεων, καθώς προσφέρουν μεγαλύτερες δυνητικές αποδόσεις σε σχέση με τις ανεπτυγμένες, αλλά και αυξημένο επενδυτικό κίνδυνο.

Παραδείγματα αναδυόμενων αγορών (2026) είναι μεταξύ άλλων η Ινδία, η Κίνα, η Βραζιλία, η Τουρκία, η Σαουδική Αραβία, η Μαλαισία και οι Φιλιππίνες.

Οι μεγάλοι διεθνείς δείκτες που παρακολουθούν τις αναδυόμενες αγορές είναι κυρίως ο MSCI Emerging Markets Index και ο FTSE Emerging Index.

Αναπροσαρμογή χαρτοφυλακίου (Rebalancing): Αναπροσαρμογή της σύνθεσης ενός επενδυτικού χαρτοφυλακίου, ώστε οι σταθμίσεις των επιμέρους επενδύσεων να επανέρχονται στα προκαθορισμένα επίπεδα τα οποία αντιστοιχούν στη στρατηγική του επενδυτή ή στον σχετικό δείκτη αναφοράς.

Στα δεικτοποιημένα αμοιβαία κεφάλαια (index funds), η αναπροσαρμογή των χαρτοφυλακίων πραγματοποιείται κυρίως λόγω αλλαγών στη σύνθεση των χρηματιστηριακών δεικτών (προσθήκη ή αφαίρεση τίτλων, μεταβολές στις σχετικές σταθμίσεις), προκειμένου το χαρτοφυλάκιο να αντικατοπτρίζει με ακρίβεια τον χρηματιστηριακό δείκτη.

Ανάπτυξη (Growth): Όταν το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν μιας χώρας αυξάνεται σε σχέση με το προηγούμενο έτος, τότε λέμε ότι έχουμε ανάπτυξη. Σε τέτοιες περιόδους, οι πολίτες βρίσκουν πιο εύκολα δουλειά και η ανεργία μειώνεται, ενώ αυξάνεται το εισόδημά τους και υπάρχει αισιοδοξία, τόσο για το μέλλον τους όσο και για το μέλλον της χώρας τους συνολικά. Ιδιαίτερη σημασία έχει

φυσικά η ένταση της ανάπτυξης. Άλλο μια χώρα να αναπτύσσεται με ρυθμό 5% ετησίως και άλλο με 1%. Όταν η οικονομία αναπτύσσεται μετά από μια ύφεση, τότε λέμε ότι έχουμε ανάκαμψη.

Ανατίμηση νομίσματος (Currency appreciation): Πρόκειται για την αύξηση της αξίας του νομίσματος μιας χώρας σε σχέση με ένα ή περισσότερα ξένα νομίσματα αναφοράς, γεγονός το οποίο παρατηρείται συνήθως σε ένα σύστημα μεταβαλλόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών. Σε περίπτωση ανατίμησης, η συναλλαγματική ισοτιμία του συγκεκριμένου νομίσματος έναντι του νομίσματος αναφοράς υποχωρεί.

Ανατοκισμός (Compound interest): Ανατοκισμός ή σύνθετος τόκος είναι η διαδικασία κατά την οποία τοκίζουμε τόσο το αρχικό κεφάλαιό μας όσο και τους τόκους που έχουν προκύψει από αυτό.

Για παράδειγμα, εάν καταθέσουμε 1.000 ευρώ σε έναν λογαριασμό ταμιευτηρίου με ετήσιο επιτόκιο 5%, στο τέλος του έτους θα κερδίσουμε 50 ευρώ τόκους και το κεφάλαιό μας θα φτάσει τα 1.050 ευρώ.

Εάν δεν πάρουμε τους τόκους του πρώτου έτους και τους αφήσουμε να τοκίζονται και τον επόμενο χρόνο με το ίδιο επιτόκιο, τότε στο τέλος του δεύτερου έτους τα χρήματά μας θα είναι 1.102,5 ευρώ.

Με την ίδια λογική, στο τέλος του τρίτου έτους το κεφάλαιό μας θα γίνει 1.157,625 ευρώ.

Το πρακτικό αποτέλεσμα του ανατοκισμού, το οποίο αφορά και τις επενδύσεις μας, είναι ότι όσο πιο νωρίς ξεκινήσουμε να αποταμιεύουμε ή να επενδύουμε, τόσο πιο γρήγορα θα δούμε και τα χρήματά μας να αυξάνονται. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα αν η ετήσια απόδοση της επένδυσής μας είναι κοντά ή και πάνω από 10%. Σε τέτοιες καταστάσεις το αποτέλεσμα γίνεται πραγματικά εκρηκτικό!

Ανεργία (Unemployment): Ο όρος αναφέρεται στην κατάσταση κατά την οποία παρότι άτομα που ανήκουν στο εργατικό

δυναμικό, είναι διαθέσιμα και αναζητούν ενεργά εργασία, δεν απασχολούνται σε αμειβόμενη οικονομική δραστηριότητα. Η ανεργία μπορεί να οφείλεται σε οικονομικούς, διαρθρωτικούς ή συγκυριακούς παράγοντες που επηρεάζουν τη ζήτηση και την προσφορά εργασίας.

Η ανεργία αποτελεί σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα, αφού επηρεάζει τόσο την ποιότητα της ζωής των ατόμων όσο και την ψυχολογία τους.

Οι κυβερνήσεις συχνά προσπαθούν να μειώσουν την ανεργία μέσω της εφαρμογής αναπτυξιακών πολιτικών, ενθαρρύνοντας δηλαδή την ίδρυση νέων επιχειρήσεων, κυρίως παρέχοντας σε αυτές ισχυρά φορολογικά κίνητρα. Μπορεί επίσης να προσφέρουν απευθείας στους άνεργους πολίτες επιδόματα ανεργίας, τα οποία είναι χρηματικά ποσά που χορηγούνται σε μηνιαία βάση, για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, με σκοπό την κάλυψη των βασικών εξόδων των ανέργων, μέχρι αυτοί να βρουν μια καινούργια δουλειά.

Η ανεργία αποτελεί δείκτη της υγείας μιας οικονομίας και, σε γενικές γραμμές, όσο χαμηλότερη είναι σε μια χώρα, τόσο πιο υγιής θεωρείται η οικονομία της χώρας αυτής.

Ανοδική αγορά (Bull market): Κατάσταση της αγοράς κατά την οποία οι τιμές των χρηματοοικονομικών τίτλων –όπως μετοχές ή άλλες κινητές αξίες– παρουσιάζουν συνεχή και σημαντική άνοδο για μεγάλο χρονικό διάστημα. Κατά την περίοδο αυτή, κυριαρχούν η αισιοδοξία από τους επενδυτές, αυξημένη ζήτηση για τίτλους και θετικές προσδοκίες για την οικονομία. Η λέξη «bull» (ταύρος) συμβολίζει την κίνηση του ζώου που ορμάει με τα κέρατα προς τα πάνω, όπως ακριβώς κινούνται οι τιμές.

Ανοικτές πωλήσεις (Short selling): Επενδυτική στρατηγική κατά την οποία ένας επενδυτής πωλεί ένα χρηματοοικονομικό μέσο (π.χ. μετοχή) που δεν κατέχει, με την προσδοκία ότι η τιμή του θα μειωθεί στο μέλλον. Ο επενδυτής δανείζεται το μέσο, το πουλάει

στην τρέχουσα τιμή της αγοράς και στη συνέχεια επιδιώκει να το επαναγοράσει αργότερα σε χαμηλότερη τιμή, ώστε να το επιστρέψει στον δανειστή. Το κέρδος προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ της υψηλότερης τιμής πώλησης και της χαμηλότερης τιμής επαναγοράς. Αντίθετα, αν η τιμή αυξηθεί αντί να μειωθεί, ο επενδυτής υφίσταται ζημία.

Αντίδραση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (Media response): Όρος που αναφέρεται στη διαμόρφωση στάσεων, προσδοκιών και αποφάσεων των ατόμων, υπό την επίδραση πληροφοριών και ειδήσεων που μεταδίδονται από τα μέσα ενημέρωσης.

Αντικριστής: Ο αντικριστής ήταν το πρόσωπο που είχε το δικαίωμα να πραγματοποιεί συναλλαγές μέσα στο κτίριο του χρηματιστηρίου για λογαριασμό επενδυτών ή χρηματιστηριακών εταιρειών. Στην ουσία, ήταν ο εκπρόσωπος που «στεκόταν αντικριστά» με τους άλλους συναλλασσόμενους στην αίθουσα συναλλαγών του χρηματιστηρίου και εκτελούσε τις εντολές αγοράς και πώλησης. Ο ρόλος του ήταν να εξασφαλίζει ότι οι συναλλαγές γίνονταν σωστά, γρήγορα και με βάση τους κανονισμούς της αγοράς.

Σήμερα, με την πλήρη μηχανογράφηση του χρηματιστηρίου, η έννοια του αντικριστή έχει καθαρά ιστορικό χαρακτήρα.

Αντιπρόσωπος αμοιβαίου κεφαλαίου (Representative of a mutual fund): Πιστωτικό ίδρυμα, επιχείρηση παροχής επενδυτικών υπηρεσιών ή άλλη εξουσιοδοτημένη επιχείρηση που έχει οριστεί από την εταιρεία διαχείρισης για τη διάθεση μεριδίων ενός αμοιβαίου κεφαλαίου και την εξυπηρέτηση των μεριδιούχων. Ο αντιπρόσωπος δέχεται αιτήσεις συμμετοχής και εξαγοράς μεριδίων, και παρέχει στους επενδυτές τα προβλεπόμενα ενημερωτικά έγγραφα και στοιχεία σχετικά με το αμοιβαίο κεφάλαιο, όπως τον κανονισμό και το ενημερωτικό δελτίο.

Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων – ΑΕΔΑΚ (Mutual Fund Management Company SA): Εταιρεία που έχει ως κύριο σκοπό τη διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων. Η ΑΕΔΑΚ λαμβάνει επενδυτικές αποφάσεις για τη διαχείριση του ενεργητικού των αμοιβαίων κεφαλαίων σύμφωνα με τον κανονισμό τους και το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο. Επιπλέον μπορεί να παρέχει υπηρεσίες διαχείρισης ατομικών ή θεσμικών χαρτοφυλακίων εφόσον διαθέτει τη σχετική άδεια από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Ανώνυμη Εταιρεία Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία – ΑΕΕΑΠ (Real Estate Investment Company): Εταιρεία που δημιουργείται για να επενδύει κυρίως σε ακίνητα, όπως κτίρια, εμπορικά κέντρα, γραφεία ή αποθηκευτικούς χώρους, και να αποφέρει έσοδα από ενοίκια ή την πώλησή τους. Η λειτουργία της είναι απλή: πολλοί επενδυτές βάζουν χρήματα, η εταιρεία τα επενδύει σε ακίνητα και οι επενδυτές λαμβάνουν μερίσματα ή κέρδη από τα ενοίκια και την πιθανή αύξηση της αξίας των ακινήτων. Η ΑΕΕΑΠ εισάγει τις μετοχές της στη ρυθμιζόμενη αγορά που λειτουργεί στην Ελλάδα εντός δύο (2) ετών από την έκδοση της άδειας λειτουργίας της. Η διαχείριση της εταιρείας γίνεται από επαγγελματίες και η λειτουργία της εποπτεύεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Ανώνυμη Εταιρεία Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου – ΑΕΕΧ / EEX (Portfolio Investment Company Société Anonyme): Εταιρεία που έχει αποκλειστικό σκοπό την επένδυση των κεφαλαίων της σε κινητές αξίες και άλλα χρηματοοικονομικά μέσα, με στόχο τη διασπορά του επενδυτικού χαρτοφυλακίου και την επίτευξη ικανοποιητικής απόδοσης για τους μετόχους της. Οι μετοχές της ΑΕΕΧ εισάγονται προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά που λειτουργεί στην Ελλάδα. Η λειτουργία της εποπτεύεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Ανώνυμη Εταιρεία Επενδυτικής Διαμεσολάβησης – ΑΕΕΔ (Investment Intermediation Company – IIC): Εταιρεία που παρέχει υπηρεσίες διαμεσολάβησης για την πραγματοποίηση συναλλαγών σε χρηματοπιστωτικά μέσα. Κύρια δραστηριότητά της είναι η λήψη και η διαβίβαση εντολών πελατών προς εκτέλεση σε πιστωτικά ιδρύματα ή επενδυτικές υπηρεσίες.

Οι ΑΕΕΔ μπορούν να παρέχουν επενδυτικές συμβουλές μόνο εφόσον έχουν λάβει σχετική άδεια από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, από την οποία και εποπτεύονται.

Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών – ΑΕΠΕΥ (Investments Services Firm): Ανώνυμη εταιρεία με αντικείμενο την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών σε χρηματοπιστωτικά μέσα, όπως η λήψη και η διαβίβαση εντολών, η εκτέλεση εντολών για λογαριασμό πελατών, η διαχείριση χαρτοφυλακίων και η παροχή επενδυτικών συμβουλών. Η λειτουργία τους προϋποθέτει άδεια από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και διέπεται από το κανονιστικό πλαίσιο της οδηγίας MIFID.

Ανώνυμη Χρηματιστηριακή Εταιρεία (ΑΧΕ): Εταιρεία που είχε ως κύριο αντικείμενο τη διαμεσολάβηση στις χρηματοοικονομικές αγορές. Παρείχε υπηρεσίες όπως η εκτέλεση εντολών αγοράς και πώλησης μετοχών, ομολόγων ή άλλων χρηματοοικονομικών προϊόντων για λογαριασμό των πελατών τους, καθώς και επενδυτικές συμβουλές. Επιπλέον, μπορούσε να συμμετάσχει σε δημόσιες προσφορές τίτλων ή να προσφέρει υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίων. Σήμερα, στην Ελλάδα δεν λειτουργούν πλέον ΑΧΕ με την παλιά μορφή τους, καθώς έχουν μετεξελιχθεί σε ΑΕΠΕΥ.

Ανώνυμη Χρηματιστηριακή Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΑΧΕΠΕΥ): Η ΑΧΕΠΕΥ ήταν η παλαιότερη ονομασία της σημερινής ΑΕΠΕΥ, που λειτουργούσε με παρόμοιο σκοπό πριν από το 2018. Σήμερα όλες οι υπηρεσίες που παρείχε

η ΑΧΕΠΕΥ παρέχονται υπό την ΑΕΠΕΥ, η οποία είναι η επίσημη και σύγχρονη μορφή της εταιρείας.

Αξία σε κίνδυνο (Value at Risk – VaR): Το Value at Risk (VaR) είναι ένα μέτρο χρηματοοικονομικού κινδύνου που εκφράζει τη μέγιστη αναμενόμενη ζημία ενός χαρτοφυλακίου ή ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου, για συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα και με δεδομένο επίπεδο εμπιστοσύνης, υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς.

Πρακτικά, το VaR απαντά στο εξής ερώτημα: Ποια είναι η μεγαλύτερη ζημία που δεν αναμένεται να ξεπεραστεί, με πιθανότητα Χ%, μέσα σε χρονικό διάστημα Τ; Για παράδειγμα, VaR μιας ημέρας στο 99% σημαίνει ότι με πιθανότητα 99% η ημερήσια ζημία δεν θα υπερβεί ένα συγκεκριμένο ποσό.

Το VaR χρησιμοποιείται ευρέως στη διαχείριση κινδύνου, στην αξιολόγηση χαρτοφυλακίων, στον καθορισμό ορίων κινδύνου και στο πλαίσιο της τραπεζικής και χρηματοοικονομικής εποπτείας. Οι βασικές μέθοδοι υπολογισμού του είναι η ιστορική προσομοίωση, η παραμετρική μέθοδος (variance-covariance) και η προσομοίωση Monte Carlo.

Αξιόγραφα (Securities): Ο όρος «αξιόγραφα» αναφέρεται σε χρηματοοικονομικούς τίτλους που ενσωματώνουν περιουσιακά ή ενοχικά δικαιώματα και μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενα μεταβίβασης ή διαπραγμάτευσης στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Ενδεικτικά, αξιόγραφα αποτελούν οι μετοχές, τα ομόλογα, τα έντοκα γραμμάτια, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα, τα δικαιώματα προαίρεσης, τα δικαιώματα προτίμησης και τα μερίδια οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, όπως τα αμοιβαία κεφάλαια.

Απόδοση αμοιβαίου κεφαλαίου (Return of a mutual fund): Πρόκειται για μέτρο της καθαρής απόδοσης του αμοιβαίου κεφαλαίου. Η απόδοση μπορεί να προέρχεται από την υπεραξία

των αξιογράφων μεταβλητής απόδοσης (ομόλογα και μετοχές εσωτερικού-εξωτερικού), από το εισόδημα το οποίο προέρχεται από επενδύσεις σε αξιόγραφα σταθερής απόδοσης (τόκοι κ.λπ.), από τα μερίσματα που διανέμουν οι εταιρείες και από μεταβολές συναλλαγματικών ισοτιμιών, αφού αφαιρεθούν όλα τα έξοδα του Α/Κ. Πρακτικά, υπολογίζεται ως η ποσοστιαία διαφορά μεταξύ της τιμής διάθεσης από την τιμή εξαγοράς διά της τιμής διάθεσης του Α/Κ, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι πιθανές προμήθειες.

Απόδοση μιας επένδυσης (Return on investment): Το ποσοστιαίο κέρδος ή η ποσοστιαία ζημία μιας επένδυσης σε μια δεδομένη χρονική περίοδο, συνήθως ενός έτους. Για παράδειγμα, αν είχαμε τοποθετήσει 1.000 ευρώ σε μια επένδυση και ύστερα από έναν χρόνο η αξία της ήταν 1.300 ευρώ, τότε η ποσοστιαία απόδοσή της θα ήταν 30%. Εάν όμως, για διάφορους λόγους, η αξία της επένδυσης είχε μειωθεί στα 800 ευρώ, τότε η ποσοστιαία απόδοση (ζημία) θα ήταν -20%.

Απόδοση στη λήξη ενός ομολόγου (Yield to Maturity – YTM): Ο όρος «απόδοση στη λήξη ενός ομολόγου» αναφέρεται στην ετήσια απόδοση που θα αποκομίσει ένας επενδυτής από ένα ομόλογο, εφόσον το διακρατήσει μέχρι τη λήξη του και όλες οι πληρωμές τόκων και κεφαλαίου πραγματοποιηθούν όπως ακριβώς προβλέπεται. Για τον υπολογισμό της απόδοσης στη λήξη ενός ομολόγου λαμβάνονται υπόψη η τιμή αγοράς του ομολόγου, το επιτόκιο του κουπονιού, οι μελλοντικές πληρωμές τόκων, η αξία αποπληρωμής της ονομαστικής αξίας του ομολόγου, καθώς και η τρέχουσα τιμή του.

Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (Return on Equity – ROE): Από τους πιο σημαντικούς χρηματοοικονομικούς δείκτης, που μετρά την ικανότητα μιας εταιρείας να παράγει κέρδη σε σχέση με τα ίδια κεφάλαια που έχουν επενδυθεί από τους μετόχους της. Ο ROE υποδεικνύει πόσο αποδοτικά χρησιμοποιεί η εταιρεία το

μετοχικό της κεφάλαιο για να δημιουργεί καθαρά κέρδη μετά από φόρους και τόκους.

Μαθηματικά, η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων υπολογίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{ROE} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη}}{\text{Ίδια κεφάλαια}} \times 100\%$$

Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης αυτός, τόσο αποτελεσματικότερη χρήση των ιδίων κεφαλαίων κάνει η διοίκηση της συγκεκριμένης επιχείρησης.

Απόκλιση από τον δείκτη αναφοράς (Tracking error): Το tracking error αποτελεί ένα μέτρο που δείχνει την απόκλιση της απόδοσης ενός χαρτοφυλακίου από την απόδοση του δείκτη αναφοράς του και χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της πιστότητας με την οποία ένα χαρτοφυλάκιο ακολουθεί τον δείκτη αναφοράς. Μαθηματικά, υπολογίζεται ως η μεταβλητότητα της διαφοράς των αποδόσεων μεταξύ του εξεταζόμενου χαρτοφυλακίου και του δείκτη αναφοράς, και χρησιμοποιείται κυρίως για την αξιολόγηση παθητικών αλλά και ενεργητικών επενδυτικών στρατηγικών.

Απορρύθμιση (Deregulation): Η εξάλειψη ή η μείωση της παρέμβασης του κράτους στον έλεγχο της αγοράς που οδηγεί και σε απελευθέρωση των τραπεζικών αγορών από τις κανονιστικές διατάξεις (banking deregulation). Η απορρύθμιση μπορεί να προκαλέσει κρίσεις ή χρηματοπιστωτική αστάθεια.

Αποστροφή απώλειας (Loss aversion): Αφορά την τάση των ατόμων να αποστρέφονται τις απώλειες. Σύμφωνα με τους Kahneman και Tversky (1979), στο πλαίσιο της Θεωρίας Προοπτικής (Prospect Theory), η ψυχολογική επίδραση μιας απώλειας είναι περίπου διπλάσια από τη θετική επίδραση ενός πιθανού ισόποσου κέρδους. Αυτή η

συμπεριφορά ωθεί πολλές φορές τους επενδυτές να διακρατούν για μεγάλο χρονικό διάστημα ζημιογόνες μετοχές, με την ελπίδα ότι θα ανακάμψουν, ή ακόμα και να αναλαμβάνουν υψηλότερο επενδυτικό κίνδυνο, σε μια προσπάθεια να αντιστρέψουν τις λανθασμένες επενδυτικές τους επιλογές – πολλές φορές με καταστροφικές συνέπειες, αφού αναλαμβάνουν υψηλό μη συστηματικό κίνδυνο.

Αποστροφή μετάνοιας (Regret aversion): Αφορά την τάση των ατόμων να αποφεύγουν ενέργειες που θα μπορούσαν να τους προκαλέσουν το συναίσθημα της μετάνοιας, επηρεάζοντας την αξιολόγηση των επιλογών τους και τη διαδικασία λήψη των αποφάσεών τους.

Αποταμίευση (Saving): Τα χρήματα από το εισόδημά μας που βάζουμε στην άκρη για να τα χρησιμοποιήσουμε στο μέλλον. Η αποταμίευση είναι μια πολύ καλή συνήθεια που ναι μεν απαιτεί πειθαρχία και αυτοέλεγχο, ωστόσο μας προσφέρει ασφάλεια και αυτοπεποίθηση, προστατεύοντάς μας από έκτακτες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και διάφορους κινδύνους.

Αποτέλεσμα προδιάθεσης (Disposition effect): Ο όρος αυτός αναφέρεται στην τάση των ατόμων να ρευστοποιούν ευκολότερα επενδύσεις που παρουσιάζουν κέρδη και να διακρατούν επενδύσεις που εμφανίζουν ζημίες, με την ελπίδα ότι θα ανακάμψουν, επηρεάζοντας τη διαδικασία λήψης των επενδυτικών αποφάσεών τους.

Από την αρχή του έτους έως σήμερα (Year to Date – YTD): Το Year to Date είναι χρηματοοικονομικός όρος που περιγράφει την περίοδο από την πρώτη ημέρα του τρέχοντος ημερολογιακού έτους έως την παρούσα ημερομηνία.

Στον χώρο των επενδύσεων, η απόδοση YTD δείχνει το ποσοστό κέρδους ή ζημίας ενός τίτλου ή χαρτοφυλακίου από την αρχή του έτους μέχρι σήμερα, επιτρέποντας τη σύγκριση αποδόσεων

σε ένα κοινό χρονικό πλαίσιο. Ο όρος χρησιμοποιείται ευρέως σε μετοχές, δείκτες, αμοιβαία κεφάλαια, ομόλογα, καθώς και σε εταιρικές οικονομικές καταστάσεις.

Το YTD παρέχει μια επικαιροποιημένη εικόνα της τρέχουσας πορείας, αλλά δεν αντικαθιστά τη μακροχρόνια αξιολόγηση της απόδοσης, καθώς επηρεάζεται από εποχικότητα και βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις της αγοράς.

Αριθμοδείκτες χρηματοοικονομικής ανάλυσης (Financial ratios analysis): Οι αριθμοδείκτες χρηματοοικονομικής ανάλυσης είναι ποσοτικά μεγέθη που προκύπτουν από τη σχέση μεταξύ επιλεγμένων οικονομικών μεγεθών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μιας επιχείρησης, και χρησιμεύουν στη συνοπτική αξιολόγηση της οικονομικής της κατάστασης και επίδοσης.

Χρησιμοποιούνται για την ανάλυση της ρευστότητας, της αποδοτικότητας, της κεφαλαιακής διάρθρωσης, της κερδοφορίας και του χρηματοοικονομικού ή άλλων κινδύνων, καθώς και για συγκρίσεις μέσα στον χρόνο (διαχρονική ανάλυση), αλλά και μεταξύ επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου (διαστρωματική ανάλυση).

Οι αριθμοδείκτες δεν ερμηνεύονται αυτόνομα αλλά σε συνδυασμό με το οικονομικό περιβάλλον (ύφεση/ανάπτυξη) και τον κλάδο δραστηριότητας, και αποτελούν βασικό εργαλείο στη χρηματοοικονομική διοίκηση, τη θεμελιώδη ανάλυση και τη λήψη επενδυτικών και διοικητικών αποφάσεων.

Οι σπουδαιότεροι αριθμοδείκτες είναι ο δείκτης τιμή προς κέρδη, ο δείκτης ξένα προς ίδια κεφάλαια καθώς και η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων.

Αρχή για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες (Anti-Money Laundering Authority – AMLA): Η Αρχή για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες είναι η ευρωπαϊκή εποπτική αρχή που δημιουργήθηκε με σκοπό

την ενίσχυση της πρόληψης και καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η AMLA συντονίζει και υποστηρίζει τις εθνικές εποπτικές αρχές και τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών, αναπτύσσει κοινά εποπτικά πρότυπα και ασκεί άμεση εποπτεία σε επιλεγμένους υψηλού κινδύνου χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας και της ακεραιότητας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Αρχική δημόσια προσφορά (Initial public offering – IPO): Αναφέρεται στη διαδικασία μέσω της οποίας μια εταιρεία διαθέτει για πρώτη φορά μετοχές στο επενδυτικό κοινό και τις εισάγει προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά, με σκοπό την άντληση κεφαλαίων και τη διεύρυνση της μετοχικής της βάσης.

Ασυμμετρία πληροφόρησης (Information asymmetry): Για να λειτουργούν όλες οι αγορές αποτελεσματικά και να κατευθύνονται οι πόροι της οικονομίας στις πιο παραγωγικές δραστηριότητες, θα πρέπει οι συμμετέχοντες σε αυτές να είναι επαρκώς πληροφορημένοι. Όμως αυτό στην πράξη δεν συμβαίνει. Ορισμένοι από αυτούς που συμμετέχουν στις αγορές έχουν περισσότερη και καλύτερης ποιότητας πληροφόρηση από κάποιους άλλους λόγω των γνώσεών τους, της θέσης τους ή της πρόσβασής τους σε σχετικές πληροφορίες. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει μια ανισορροπία ισχύος στη συναλλαγή, με το μέρος που έχει τις περισσότερες πληροφορίες να έχει και το σχετικό πλεονέκτημα.

Το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό των αγορών ονομάζεται ασυμμετρία της πληροφόρησης και είναι μια από τις σπουδαιότερες έννοιες στη Χρηματοοικονομική, που εισήχθη από τον Καθηγητή George Akerlof, κάτοχο του βραβείου Nobel Οικονομικών Επιστημών (2001).

Και μην ξεχνάτε ότι η γνώση είναι δύναμη!

Ατελής αγορά (Imperfect market): Ο όρος «ατελής αγορά» αναφέρεται στην αγορά εκείνη στην οποία δεν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του τέλειου ανταγωνισμού, όπως η επαρκής πληροφόρηση, η απουσία κόστους συναλλαγών, η ελεύθερη είσοδος και έξοδος ή η ομοιογένεια των προϊόντων, με αποτέλεσμα οι τιμές και οι αποφάσεις των οικονομικών μονάδων να επηρεάζονται από περιορισμούς ή στρεβλώσεις.

Β

Βασικό έγγραφο πληροφοριών για τον επενδυτή (Key information document – KID): Τυποποιημένο ενημερωτικό έγγραφο που παρέχει στους επενδυτές συνοπτικές και κατανοητές πληροφορίες για ένα επενδυτικό προϊόν, όπως τον επενδυτικό στόχο, το επίπεδο κινδύνου, τα κόστη και τις ιστορικές αποδόσεις, με σκοπό τη διευκόλυνση της κατανόησης και της σύγκρισης επενδυτικών προϊόντων πριν από τη λήψη επενδυτικής απόφασης.

Το επενδυτικό προϊόν μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων, αμοιβαία κεφάλαια, ασφαλιστικά επενδυτικά προϊόντα καθώς και δομημένα επενδυτικά προϊόντα.

Βραχυχρόνια επιτόκια (Short-term interest rates): Τα επιτόκια που ισχύουν για χρηματοοικονομικές ή δανειακές συναλλαγές με διάρκεια έως ένα έτος, και αντανακλούν κυρίως τις συνθήκες ρευστότητας και τη νομισματική πολιτική που εφαρμόζεται στην οικονομία τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Γ

Γενικός Δείκτης Τιμών ΧΑ (Athens Exchange Composite Share Price): Ο Γενικός Δείκτης Τιμών ΧΑ αποτελεί τον κύριο

δείκτη αναφοράς (benchmark) της ελληνικής μετοχικής αγοράς στο Euronext Athens. Η σύνθεσή του περιλαμβάνει τις 60 μετοχές με τη μεγαλύτερη κεφαλαιοποίηση και την υψηλότερη ρευστότητα της Κύριας Αγοράς. Ο δείκτης υπολογίζεται σε πραγματικό χρόνο κατά τη διάρκεια της χρηματιστηριακής συνεδρίασης. Χρησιμοποιείται από θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές ως μέτρο σύγκρισης για την αξιολόγηση των επενδυτικών τους χαρτοφυλακίων και ως βάση για τη δημιουργία χρηματοοικονομικών προϊόντων.

Ο δείκτης δημιουργήθηκε και άρχισε να υπολογίζεται στις 4 Ιανουαρίου 1988, με έτος βάσης το 1980 και τιμή βάσης το 100 την 31η Δεκεμβρίου 1980.

Γνωστική ασυμφωνία (Cognitive dissonance): Ο όρος αυτός αναφέρεται στο δυσάρεστο συναίσθημα που προκαλείται όταν τα άτομα αντιμετωπίζουν νέες πληροφορίες οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με τις παρελθούσες πεποιθήσεις τους, γι' αυτό και τις απορρίπτουν. Η στάση αυτή παρουσιάζεται εντονότερα όταν η γνωστική ασυμφωνία αφορά ιδιαίτερα σημαντικά προσωπικά ή κοινωνικά θέματα. Οι επιπτώσεις της συγκεκριμένης συμπεριφοράς είναι σημαντικές για τους επενδυτές, οι οποίοι διακρατούν ζημιογόνα αξιόγραφα για μεγάλο χρονικό διάστημα, προκειμένου να μη βιώσουν το δυσάρεστο συναίσθημα της απώλειας και της παραδοχής της λανθασμένης επιλογής τους. Αυτό εγκυμονεί σοβαρότατους κινδύνους, αφού είναι πιθανό μια εναλλακτική στρατηγική –εντολής περιορισμού της ζημίας (stop loss order), για παράδειγμα– να ήταν πιο αποτελεσματική.

Δ

Δάνεια χαμηλής πιστοληπτικής ικανότητας (Subprime loans): Δάνεια που χορηγούνται σε δανειολήπτες με χαμηλή πιστοληπτική ικανότητα ή αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο, γεγονός που

συνεπάγεται συνήθως υψηλότερα επιτόκια και αυστηρότερους όρους δανεισμού.

Ο όρος έγινε ευρύτερα γνωστός κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007-2008, όταν η αθέτηση τέτοιων στεγαστικών δανείων στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής προκάλεσε σοβαρές αναταράξεις στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές.

Δανειακά κεφάλαια (Debt capital): Ο όρος «δανειακά κεφάλαια» αναφέρεται στα χρηματικά ποσά που αντλεί μια επιχείρηση ή ένα άτομο μέσω δανεισμού, με υποχρέωση αποπληρωμής σε προκαθορισμένο χρόνο και με την καταβολή των αναλογούντων τόκων.

Δείκτης Jensen (Jensen's alpha): Ο δείκτης Jensen, γνωστός και ως συντελεστής άλφα (alpha coefficient), μετρά την υπεραπόδοση ή υποαπόδοση ενός χαρτοφυλακίου σε σχέση με την αναμενόμενη απόδοση που προβλέπει το Υπόδειγμα Αποτίμησης Περιουσιακών Στοιχείων (CAPM), δεδομένου του συστηματικού κινδύνου του εξεταζόμενου χαρτοφυλακίου.
Υπολογίζεται ως:

$$\alpha = R_p - [R_f + \beta_p (R_m - R_f)]$$

Όπου:
R_p = η απόδοση του χαρτοφυλακίου
R_f = η απόδοση του επιτοκίου χωρίς κίνδυνο (risk-free rate)
β_p = ο συντελεστής συστηματικού κινδύνου του χαρτοφυλακίου
R_m = η απόδοση της χρηματιστηριακής αγοράς (market return).
Η αναμενόμενη απόδοση του χαρτοφυλακίου, σύμφωνα με το Υπόδειγμα Αποτίμησης Περιουσιακών Στοιχείων (CAPM), υπολογίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$E(R_p) = R_f + \beta_p (R_m - R_f).$$

Θετική τιμή του Jensen's alpha υποδηλώνει ότι ο διαχειριστής πέτυχε υπεραπόδοση πέραν αυτής που δικαιολογείται από τον κίνδυνο που έχει αναλάβει, ενώ αρνητική τιμή υποδηλώνει υποαπόδοση. Ο δείκτης χρησιμοποιείται ευρέως για την αξιολόγηση της ικανότητας ενεργητικής διαχείρισης χαρτοφυλακίων και κυρίως αμοιβαίων κεφαλαίων.

Δείκτης PEG (Price/Earnings to growth ratio): Χρηματοοικονομικός δείκτης που προκύπτει από τη διαίρεση του δείκτη τιμής προς κέρδη (P/E) μιας μετοχής με τον αναμενόμενο ή εκτιμώμενο ρυθμό αύξησης των κερδών της εταιρείας και χρησιμοποιείται για να αξιολογηθεί αν η αποτίμηση της μετοχής είναι δικαιολογημένη σε σχέση με τις προοπτικές ανάπτυξής της.

Ο δείκτης PEG υπολογίζεται ως:

$$PEG = \frac{P/E}{G}$$

όπου: P/E είναι ο κλασικός δείκτης τιμή μετοχής / κέρδη ανά μετοχή μετά από φόρους και τόκους, και G είναι ο αναμενόμενος ετήσιος ρυθμός αύξησης των κερδών.

Από επιστημονική άποψη, ο PEG χρησιμοποιείται για τη σύγκριση εταιρειών με διαφορετικό ρυθμό ανάπτυξης, όπου ο απλός δείκτης P/E δεν ενδείκνυται να χρησιμοποιείται.

Δείκτης Sharpe (Sharpe ratio): Ο δείκτης Sharpe χρησιμοποιείται για τη μέτρηση της επίδοσης μιας επένδυσης ή ενός χαρτοφυλακίου σε σχέση με τον κίνδυνο που έχει αναληφθεί. Εκφράζει την επιπλέον απόδοση που επιτυγχάνεται πέραν του επιτοκίου χωρίς κίνδυνο (risk free rate), ανά μονάδα συνολικού κινδύνου (μετρούμενου μέσω της τυπικής απόκλισης των αποδόσεων της επένδυσης).

Υπολογίζεται ως:

$$\text{Sharpe ratio} = \frac{R_p - R_f}{\sigma_p}$$

Όπου:

R_p = η απόδοση του χαρτοφυλακίου ή της εξεταζόμενης επένδυσης

R_f = η απόδοση του επιτοκίου χωρίς κίνδυνο (risk-free rate)

σ_p = η τυπική απόκλιση των αποδόσεων της επένδυσης, ως μέτρο του συνολικού κινδύνου.

Υψηλότερη τιμή του δείκτη Sharpe υποδηλώνει καλύτερη σχέση απόδοσης-κινδύνου, ενώ χαμηλή ή αρνητική τιμή υποδηλώνει ανεπαρκή αποζημίωση των επενδυτών για τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο. Ο δείκτης χρησιμοποιείται ευρέως για τη σύγκριση χαρτοφυλακίων, αμοιβαίων κεφαλαίων και επενδυτικών στρατηγικών.

Παρά τη χρησιμότητά του, ο δείκτης Sharpe διέπεται από περιορισμούς, καθώς υποθέτει κανονική κατανομή των αποδόσεων και αντιμετωπίζει συμμετρικά τις θετικές και αρνητικές διακυμάνσεις των αποδόσεων των εξεταζόμενων χαρτοφυλακίων.

Δείκτης Treynor (Treynor ratio): Ο δείκτης Treynor μετρά την απόδοση μιας επένδυσης ή ενός χαρτοφυλακίου σε σχέση με τον συστηματικό κίνδυνο που αναλαμβάνεται, δηλαδή τον συντελεστή βήτα (beta coefficient).

Υπολογίζεται ως:

$$\text{Treynor ratio} = \frac{R_p - R_f}{\beta_p}$$

όπου:

R_p = η απόδοση του χαρτοφυλακίου ή της επένδυσης

R_f = η απόδοση του επιτοκίου χωρίς κίνδυνο (risk-free rate)

β_p = ο συντελεστής συστηματικού κινδύνου του χαρτοφυλακίου ή της επένδυσης.

Υψηλότερος δείκτης Treynor υποδηλώνει καλύτερη επίδοση για τον συστηματικό κίνδυνο που έχει αναληφθεί. Ο δείκτης είναι ιδιαίτερα κατάλληλος για τη σύγκριση καλά διαφοροποιημένων χαρτοφυλακίων, όπου ο μη συστηματικός κίνδυνος του χαρτοφυλακίου εξαλείφεται.

Δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια (Debt-to-Equity ratio – D/E): Χρηματοοικονομικός δείκτης που υπολογίζει τη σχέση του συνολικού δανεισμού μιας εταιρείας με τα ίδια κεφάλαιά της. Δείχνει σε ποιο βαθμό η επιχείρηση χρηματοδοτείται με δανειακά κεφάλαια σε σχέση με τα κεφάλαια των μετόχων.
Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης, τόσο μεγαλύτερη εξάρτηση έχει η επιχείρηση από τον δανεισμό, τόσο μεγαλύτερο χρηματοοικονομικό κίνδυνο ενέχει και, φυσικά, τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα πτώχευσής της.

Αντίθετα, χαμηλός δείκτης D/E υποδεικνύει συντηρητική αλλά υγιή χρηματοδότηση και, φυσικά, μικρότερο χρηματοοικονομικό κίνδυνο.

Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται ως:

$$D/E = \frac{\text{Σύνολο υποχρεώσεων (Debt)}}{\text{Ίδια κεφάλαια (Equity)}}$$

Δείκτης πληροφόρησης (Information ratio – IR): Ο δείκτης αυτός μετρά την υπεραπόδοση ενός χαρτοφυλακίου σε σχέση με ένα σημείο αναφοράς (benchmark), σε συνάρτηση με τη μεταβλητότητα αυτής της διαφοράς.
Υπολογίζεται ως:

$$IR = \frac{R_p - R_b}{\sigma_{p-b}}$$

Όπου:
R_p = η απόδοση του χαρτοφυλακίου
R_b = η απόδοση του δείκτη αναφοράς

σ_{p-b} = η τυπική απόκλιση της διαφοράς των αποδόσεων του εξεταζόμενου χαρτοφυλακίου και του δείκτη αναφοράς.

Χρησιμοποιείται κυρίως για την αξιολόγηση ενεργητικών επενδυτικών στρατηγικών. Υψηλός και θετικός δείκτης πληροφόρησης υποδηλώνει υπεραπόδοση έναντι του χαρτοφυλακίου αναφοράς.

Δείκτης τιμή προς κέρδη (Price to Earnings ratio – P/E):
Ο δείκτης τιμή προς κέρδη είναι ένας από τους σημαντικότερους χρηματοοικονομικούς δείκτες αποτίμησης μετοχών και εκφράζει τη σχέση μεταξύ της χρηματιστηριακής τιμής μιας μετοχής και των κερδών της ανά μετοχή μετά από φόρους και τόκους. Αποτελεί έναν από τους πιο διαδεδομένους δείκτες στη θεμελιώδη ανάλυση και χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του πόσο υπερτιμημένη ή υποτιμημένη θεωρείται μια μετοχή σε σχέση με την κερδοφορία της.
Ο δείκτης P/E υπολογίζεται ως

$$P/E = \frac{\text{Τιμή μετοχής}}{\text{Κέρδη ανά μετοχή (EPS)}}$$

όπου:
P είναι η τρέχουσα τιμή της μετοχής στο χρηματιστήριο
EPS (Earnings Per Share) είναι τα καθαρά κέρδη ανά μετοχή μετά από φόρους και τόκους.

Η ερμηνεία του λόγου P/E = X είναι ότι η αγορά πληρώνει X ευρώ για κάθε ευρώ κερδών της εταιρείας ή, εναλλακτικά, ότι θα χρειαστούν κατά μέσο όρο X χρόνια ώστε να αποπληρωθεί, μέσω των κερδών, το κόστος αγοράς της μετοχής.

Υψηλός P/E υποδηλώνει συνήθως προσδοκίες για μελλοντική ανάπτυξη των κερδών, ή αυξημένη εμπιστοσύνη στην εταιρεία, ή υπερτίμηση, ενώ χαμηλός P/E μπορεί να υποδηλώνει υποτίμηση,

αυξημένο κίνδυνο ή περιορισμένες προοπτικές ανάπτυξης της συγκεκριμένης εταιρείας.

Ο δείκτης P/E μπορεί να υπολογιστεί με βάση τα ιστορικά κέρδη (trailing P/E) ή, ορθότερα, με βάση τα αναμενόμενα μελλοντικά κέρδη (forward P/E). Παρά τη χρησιμότητά του, έχει περιορισμούς: είναι στατικός, δεν είναι συγκρίσιμος μεταξύ εταιρειών διαφορετικών κλάδων, επηρεάζεται από λογιστικές πρακτικές και δεν λαμβάνει υπόψη τον ρυθμό ανάπτυξης αλλά και τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο.

Για τον λόγο αυτόν, πρέπει να χρησιμοποιείται συμπληρωματικά με άλλους χρηματοοικονομικούς δείκτες.

Δείκτης τιμή προς λογιστική αξία (Price to book value): Ο δείκτης αυτός ορίζεται ως η τρέχουσα χρηματιστηριακή τιμή μιας μετοχής προς την αντίστοιχη λογιστική τιμή της. Ο λόγος εκφράζει την απόκλιση της τιμής της μετοχής στο χρηματιστήριο σε σχέση με αυτήν που προκύπτει από τις λογιστικές καταστάσεις της εταιρείας. Η λογιστική αξία αντιπροσωπεύει την καθαρή αξία των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας (σύνολο ενεργητικού μείον υποχρεώσεις), όπως αυτή εμφανίζεται στον ισολογισμό της. Τέλος η λογιστική αξία ανά μετοχή προκύπτει από τη διαίρεση της λογιστικής αξίας της επιχείρησης διά του αριθμού των υπαρχουσών μετοχών.

Δείκτης τιμών καταναλωτή (Consumer price index): Πρόκειται για δείκτη που μετρά την εξέλιξη της τιμής ενός συνόλου αγαθών και υπηρεσιών, τα οποία συμμετέχουν στη σύνθεση του δείκτη με συγκεκριμένα και προσδιορισμένα εκ των προτέρων ποσοστά. Πρόκειται δηλαδή για έναν μέσο σταθμικό και όχι για έναν απλό μέσο όρο. Το συγκεκριμένο καλάθι προϊόντων και υπηρεσιών είναι αντιπροσωπευτικό του «μέσου» καταναλωτή.

Από τις ποσοστιαίες μεταβολές του δείκτη τιμών καταναλωτή (συνήθως ετήσιες) προκύπτει ο (ετήσιος) πληθωρισμός.

Δείκτης Sortino (Sortino ratio): Το Sortino ratio υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{Sortino ratio} = \frac{r_p - r_f}{\sigma_d}$$

όπου:

r_p = είναι η απόδοση του χαρτοφυλακίου,

r_f = η απόδοση του επιτοκίου χωρίς κίνδυνο και

σ_d = η ημιτυπική απόκλιση καθοδικού κινδύνου των αποδόσεων του εξεταζόμενου χαρτοφυλακίου (downside semi-standard deviation).

Ο δείκτης Sortino επιτρέπει στους επενδυτές να αποτιμήσουν τον κίνδυνο με καλύτερο τρόπο σε σχέση με την τυπική απόκλιση, αφού το μέτρο αυτό δεν υπολογίζει τις θετικές αποκλίσεις, αλλά μόνον τις αρνητικές. Και εδώ, όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη Sortino, τόσο καλύτερη η επίδοση του διαχειριστή του χαρτοφυλακίου.

Δεικτοποιημένο αμοιβαίο κεφάλαιο (Index fund): Με τον όρο αυτόν εννοούμε ένα αμοιβαίο κεφάλαιο το οποίο είναι συνδεδεμένο με έναν δείκτη, δηλαδή μια παράμετρο που εκφράζει την εξέλιξη σε μια ορισμένη αγορά τίτλων (μετοχών, ομολόγων κ.λπ.).

Η στρατηγική που ακολουθούν τα δεικτοποιημένα Α/Κ ονομάζεται παθητική διαχείριση (passive management). Τα index funds αγοράζουν μετοχές ή ομόλογα περίπου στις ίδιες αναλογίες με τον δείκτη αναφοράς.

Τέλος, τα δεικτοποιημένα αμοιβαία κεφάλαια έχουν χαμηλότερα έξοδα σε σχέση με τα αμοιβαία κεφάλαια ενεργητικής διαχείρισης, αφού δεν απαιτούνται έξοδα έρευνας και ανάλυσης.

Δευτερογενής αγορά (Secondary market): Δευτερογενείς αγορές είναι οι αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται ήδη εκδο-

θέντα χρηματοπιστωτικά μέσα μεταξύ των επενδυτών μέσω ρυθμιζόμενων αγορών (όπως τα χρηματιστήρια) ή άλλων οργανωμένων μηχανισμών διαπραγμάτευσης.

Οι βασικές λειτουργίες της δευτερογενούς αγοράς είναι η παροχή ρευστότητας, η διαμόρφωση δίκαιων τιμών μέσω της προσφοράς και της ζήτησης, καθώς και η δυνατότητα εξόδου από μια επένδυση.

Μέσα από τη συνεχή διαπραγμάτευση οι τιμές των τίτλων αντανακλούν τις προσδοκίες της αγοράς για τις προοπτικές τους, τον σχετικό κίνδυνο και τις αναμενόμενες αποδόσεις τους.

Η δευτερογενής αγορά μπορεί να είναι ρυθμιζόμενη, όπως τα χρηματιστήρια, ή εξωχρηματιστηριακή (Over-the-counter), όπως είναι η αγορά συναλλάγματος.

Δημογραφικό πρόβλημα (Demographic issue): Αναφέρεται ως το αρνητικό αποτέλεσμα δύο παραγόντων: της γήρανσης του πληθυσμού και των χαμηλών ποσοστών γεννήσεων, που παρατηρούνται σε όλες τις χώρες της Δύσης, αλλά ιδιαίτερα στην Ελλάδα.

Η χρόνια οικονομική κρίση στη χώρα μας, η αλλαγή του ρόλου της οικογένειας σε συνδυασμό με τα χαμηλά ποσοστά γεννήσεων, η μακροβιότητα του πληθυσμού λόγω της προόδου στους τομείς της ιατρικής και της φαρμακευτικής και η μετανάστευση, κυρίως των νέων μας –αυτό που ονομάζουμε brain drain–, αποτελούν παράγοντες που έχουν οδηγήσει στο οξύ δημογραφικό πρόβλημα της χώρας μας. Αυτό μπορεί να προκαλέσει μια σειρά από οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, όπως το αυξημένο κόστος υγειονομικής περίθαλψης, τη συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού, τη μελλοντική οικονομική στασιμότητα της χώρας και την πιθανή πίεση στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), το 2011 ο μόνιμος πληθυσμός της χώρας μας μειώθηκε για πρώτη φορά στα μεταπολεμικά χρόνια, και ανήλθε σε 10.815.197 κατοίκους.

Η ίδια τάση συνεχίστηκε και την επόμενη δεκαετία, καθώς το 2021 ο μόνιμος πληθυσμός συρρικνώθηκε σε 10.432.481 κατοίκους. Σύμφωνα με συναφείς μελέτες, απαιτείται η ανάληψη άμεσων και συντονισμένων πρωτοβουλιών, διαφορετικά ο πληθυσμός της Ελλάδας το 2050 θα ανέρχεται σε μόλις 8,3 εκατ. κατοίκους (διαΝΕΟσις, 2016).

Δημόσια προσφορά (Public offer): Δημόσια προσφορά είναι η πρόσκληση προς το ευρύ επενδυτικό κοινό για την αγορά χρηματοοικονομικών τίτλων, όπως μετοχών ή ομολόγων, με καθορισμένους όρους και τίμημα. Πραγματοποιείται σύμφωνα με το νομικό και το κανονιστικό πλαίσιο και συνοδεύεται από τη δημοσίευση ενημερωτικού δελτίου, ώστε να διασφαλίζονται η πλήρης πληροφόρηση και η προστασία των επενδυτών.

Η δημόσια προσφορά μπορεί να αφορά είτε αρχική διάθεση τίτλων (π.χ. IPO) είτε μεταγενέστερη έκδοση από ήδη εισηγμένη εταιρεία.

Δημόσιο χρέος (Public debt): Το ποσό των χρημάτων το οποίο μια χώρα χρωστάει σε όσους της έχουν δανείσει. Το χρέος ενός κράτους προκύπτει από την έκδοση χρεογράφων, κυρίως ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Δημοσίου, τα οποία «αγοράζουν» οι πολίτες της, διάφοροι εγχώριοι και διεθνείς χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, όπως οι τράπεζες, τα αμοιβαία κεφάλαια, διάφορα συνταξιοδοτικά ταμεία, αλλά και ιδιώτες από άλλες χώρες. Σε αντάλλαγμα, οι επενδυτές παίρνουν πίσω το αρχικό τους κεφάλαιο και μια αμοιβή, τον τόκο.

Πολλές φορές αναφέρεται και ως εθνικό χρέος.

Δημοσιονομική πολιτική (Fiscal policy): Η δημοσιονομική πολιτική αναφέρεται στις μεταβολές των δημοσίων δαπανών και της φορολογίας των κυβερνήσεων με στόχο τη σταθεροποίηση της οικονομίας μέσω της προσαρμογής της συνολικής ζήτησης

για προϊόντα και υπηρεσίες. Σε περίοδο ύφεσης, μια κυβέρνηση μπορεί να αυξήσει τις δαπάνες της ή και να μειώσει τους φόρους, προκειμένου να αυξήσει τη ζήτηση και να ενθαρρύνει την οικονομική ανάπτυξη. Αντιστρόφως, σε περιόδους υψηλών πληθωριστικών πιέσεων, η κυβέρνηση μπορεί να μειώσει τις δαπάνες της ή και να αυξήσει τους φόρους, για να μειώσει τη ζήτηση και να σταθεροποιήσει τις τιμές. Η δημοσιονομική πολιτική αποτελεί βασικό εργαλείο των κυβερνήσεων για τη διαχείριση των οικονομιών τους και την επίτευξη των οικονομικών τους στόχων.

Διαδικασία βιβλίου προσφορών (Book building): Είναι η διαδικασία προσδιορισμού της τιμής διάθεσης νέων τίτλων (κυρίως μετοχών ή ομολόγων) κατά την πρωτογενή έκδοση, μέσω της συγκέντρωσης ενδεικτικών προσφορών από επενδυτές.
Κατά τη διαδικασία αυτή, οι ανάδοχοι συλλέγουν πληροφορίες για τη ζήτηση και τα επίπεδα των τιμών που προτίθενται να πληρώσουν οι επενδυτές και, βάσει αυτών, καθορίζονται η τελική τιμή διάθεσης και η κατανομή των τίτλων.

Διαθέσιμο εισόδημα (Disposable income): Το χρηματικό ποσό που απομένει από το εισόδημά μας, αφού αφαιρέσουμε τυχόν φόρους, ασφαλιστικές εισφορές και άλλες, υποχρεωτικές από τον νόμο κρατήσεις.

Για παράδειγμα, εάν ο μισθός μας είναι 1.000 ευρώ τον μήνα (μεικτά) και οι φόροι και οι άλλες κρατήσεις μας ανέρχονται στα 200 ευρώ τον μήνα, τότε το διαθέσιμο εισόδημά μας είναι 800 ευρώ τον μήνα (καθαρά). Αυτά είναι τα χρήματα που έχουμε στη διάθεσή μας για να ξοδέψουμε ή να αποταμιεύσουμε όπως εμείς αποφασίσουμε.

Να σημειωθεί ότι οι χρηματοοικονομικές μας αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με βάση το καθαρό μας εισόδημα, το διαθέσιμο δηλαδή, και όχι το μεικτό.

Διαίρεση μετοχών (Stock split): Εταιρική πράξη κατά την οποία μια εισηγμένη σε μια ρυθμιζόμενη αγορά εταιρεία αυξάνει τον αριθμό των υφιστάμενων μετοχών της, μειώνοντας ταυτόχρονα την ονομαστική και τη χρηματιστηριακή τιμή κάθε μετοχής, χωρίς να μεταβάλλονται ούτε ο πλούτος των μετόχων ούτε και η συνολική χρηματιστηριακή αξία της εταιρείας.

Η διαίρεση μετοχών χρησιμοποιείται κυρίως για την αύξηση της εμπορευσιμότητας και της προσβασιμότητας της μετοχής, καθώς χαμηλότερη τιμή ανά μετοχή διευκολύνει και τη συμμετοχή περισσότερων επενδυτών –χαμηλότερων εισοδημάτων– και, συνεπώς, και τη σχετική εμπορευσιμότητά της.

Διακανονισμός συναλλαγής (Settlement of transaction): Διακανονισμός συναλλαγής είναι το τελικό στάδιο μιας χρηματοοικονομικής συναλλαγής κατά το οποίο πραγματοποιείται η οριστική εκπλήρωση των υποχρεώσεων των αντισυμβαλλομένων, μέσω της μεταφοράς των χρημάτων από τον αγοραστή και των αντίστοιχων τίτλων από τον πωλητή. Η διαδικασία αυτή ακολουθεί την εκκαθάριση συναλλαγών και διασφαλίζει την ολοκλήρωση της πράξης με την ταυτόχρονη ή συμφωνημένη ανταλλαγή αξιών, περιορίζοντας τον πιστωτικό και λειτουργικό κίνδυνο. Ο διακανονισμός πραγματοποιείται συνήθως μέσω οργανωμένων συστημάτων διακανονισμού και εντός προκαθορισμένου χρονικού πλαισίου.

Διαπραγματεύσιμος ΟΣΕΚΑ (Exchange Traded Fund – ETF): Επενδυτικό σχήμα που συνδυάζει τα χαρακτηριστικά των αμοιβαίων κεφαλαίων και των μετοχών, και εκδίδεται από μια ΑΕΔΑΚ.

Το επενδυτικό αυτό προϊόν προσομοιάζει με το αμοιβαίο κεφάλαιο παρέχοντας στους επενδυτές διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο, αλλά διαπραγματεύεται ταυτόχρονα σε μια ρυθμιζόμενη αγορά όπως ακριβώς μια εισηγμένη μετοχή. Τα περισσότερα ETFs είναι δεικτοποιημένα (index ETFs) και ακολουθούν την πορεία

ενός χρηματιστηριακού δείκτη, ενός κλάδου ή ακόμα και μιας κατηγορίας περιουσιακών στοιχείων (ομόλογα, εμπορεύματα, real estate).

Η βασική διαφορά με ένα αμοιβαίο κεφάλαιο είναι ότι στο ETF η τιμή μεταβάλλεται συνεχώς κατά τη διαπραγμάτευσή του στο χρηματιστήριο, ενώ στο αμοιβαίο κεφάλαιο η τιμή μεταβάλλεται μία φορά την ημέρα, μετά το κλείσιμο της χρηματιστηριακής αγοράς.

Διάρκεια ενός ομολόγου (Duration): Μέτρο που δείχνει πόσο ευαίσθητη είναι η τιμή ενός ομολόγου στις μεταβολές των επιτοκίων. Εκφράζει τον μέσο σταθμισμένο χρόνο είσπραξης των ταμειακών ροών του ομολόγου και χρησιμοποιείται για την εκτίμηση του κινδύνου επιτοκίου. Όσο μεγαλύτερη είναι η διάρκεια, τόσο μεγαλύτερη είναι και η μεταβολή της τιμής του ομολόγου για μια δεδομένη αλλαγή στα επιτόκια.

Η διάρκεια δεν ταυτίζεται με τη λήξη του ομολόγου. Η λήξη είναι η ημερομηνία αποπληρωμής της ονομαστικής αξίας, ενώ η διάρκεια είναι αναλυτικό μέτρο ευαισθησίας και μπορεί να είναι μικρότερη από τη λήξη.

Διασπορά μετοχών (Free float): Η διασπορά των μετοχών αναφέρεται στο ποσοστό των μετοχών μιας εταιρείας που είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμες σε μια ρυθμιζόμενη αγορά, δηλαδή διαθέσιμες για αγορά και πώληση από το επενδυτικό κοινό. Δεν περιλαμβάνει τις μετοχές που κατέχουν στρατηγικοί επενδυτές, μέλη της διοίκησης ή μεγαλομέτοχοι, οι οποίοι δεν τις διαπραγματεύονται.

Η διασπορά μετοχών υπολογίζεται ως το ποσοστό των μετοχών που διαπραγματεύονται ελεύθερα σε μια χρηματιστηριακή αγορά ως προς το σύνολο των μετοχών. Αξίζει να σημειωθεί ότι, όσο μεγαλύτερη είναι η διασπορά μιας μετοχής, τόσο πιο αντιπροσωπευτική είναι η τιμή της. Τέλος, επισημαίνουμε ότι η ικανοποιητική διασπορά των μετοχών αποτελεί βασικό κριτήριο επιλογής και ένταξης μιας μετοχής σε έναν χρηματιστηριακό δείκτη.

Διαφορά τιμής αγοράς και πώλησης (Bid-ask spread): Είναι η διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς (bid) και της τιμής πώλησης (ask) ενός χρηματοοικονομικού προϊόντος την ίδια χρονική στιγμή. Αποτελεί βασικό μέτρο του κόστους συναλλαγής και της ρευστότητας μιας αγοράς.

Ο όρος και το φαινόμενο του bid-ask spread εμφανίζονται σε όλες σχεδόν τις ρυθμιζόμενες –και όχι μόνο– χρηματοοικονομικές αγορές, όπως σε αγορές μετοχών, σε αγορές ομολόγων, στο συνάλλαγμα, ακόμα και στις χρυσές λίρες.

Σε αγορές με υψηλή ρευστότητα, όπως το συνάλλαγμα ισχυρών νομισμάτων, ή σε μετοχές υψηλής κεφαλαιοποίησης, η διαφορά μεταξύ αγοράς και πώλησης είναι σχετικά μικρή. Αντίθετα, σε λιγότερο ρευστές αγορές ή σε περιόδους αυξημένης αβεβαιότητας, η διαφορά διευρύνεται, αντανακλώντας αυξημένο κίνδυνο και κόστος.

Για τον επενδυτή, το spread αποτελεί άμεση αλλά συχνά αόρατη επιβάρυνση, αφού κάθε αγορά πραγματοποιείται στην υψηλότερη τιμή αγοράς (ask) και κάθε πώληση στη χαμηλότερη τιμή (bid).

Διαφοροποίηση του κινδύνου (Risk diversification): Στις επενδύσεις, η έννοια της διαφοροποίησης (ή διασποράς) του κινδύνου είναι ιδιαίτερης σπουδαιότητας και αφορά τη θεμελιώδη αρχή να μην επενδύουμε τα χρήματά μας αποκλειστικά σε ένα περιουσιακό στοιχείο (π.χ. σε μια μετοχή ή μόνο σε ακίνητα), αλλά να τα επενδύουμε ταυτόχρονα σε διαφορετικά περιουσιακά στοιχεία όπως μετοχές, ομόλογα, έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου, χρυσό και ακίνητα, προκειμένου να μειωθεί ο επενδυτικός κίνδυνος.

Με απλά λόγια: δεν πρέπει να βάζουμε όλα *τα αυγά στο ίδιο καλάθι*.

Το πιο αντιπροσωπευτικό παράδειγμα επένδυσης που προσφέρει στους επενδυτές διαφοροποίηση του κινδύνου είναι τα αμοιβαία κεφάλαια.

Η έννοια της διασποράς του κινδύνου αφορά όχι μόνο τη στρατηγική κατανομής των επενδύσεων σε διάφορα περιουσιακά στοιχεία, κλάδους, γεωγραφικές περιοχές ή κατηγορίες προϊόντων, με στόχο τη μείωση του κινδύνου τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, αλλά και τη διαχρονική διασπορά του κινδύνου (intertemporal diversification).

Διαχείριση κινδύνου (Risk management): Η διαχείριση κινδύνου είναι η συστηματική διαδικασία αναγνώρισης, αξιολόγησης και αντιμετώπισης των κινδύνων που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την επίτευξη οικονομικών ή επενδυτικών στόχων. Περιλαμβάνει τη μέτρηση του κινδύνου, την επιλογή κατάλληλων στρατηγικών (αποφυγή, μείωση, μεταφορά ή αποδοχή) και τη συνεχή παρακολούθησή του.

Στο χρηματοοικονομικό πλαίσιο, η διαχείριση κινδύνου εφαρμόζεται σε χαρτοφυλάκια, επιχειρήσεις και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με στόχο την προστασία του κεφαλαίου, τη σταθερότητα των αποδόσεων και τη βελτιστοποίηση της σχέσης κινδύνου-απόδοσης.

Διαχείριση χαρτοφυλακίου (Portfolio management): Η διαχείριση χαρτοφυλακίου είναι η συστηματική διαδικασία επιλογής, κατανομής και παρακολούθησης χρηματοοικονομικών στοιχείων (μετοχές, ομόλογα, μετρητά, εναλλακτικές επενδύσεις) με στόχο την επίτευξη συγκεκριμένων επενδυτικών σκοπών, λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο, την αναμενόμενη απόδοση και τον επενδυτικό ορίζοντα.

Στη χρηματοοικονομική θεωρία και πρακτική, η διαχείριση χαρτοφυλακίου διακρίνεται σε παθητική (passive) και ενεργητική (active). Η παθητική διαχείριση στοχεύει στην αναπαραγωγή της απόδοσης ενός δείκτη αναφοράς, με περιορισμένες αγοροπωλησίες και χαμηλό κόστος, βασιζόμενη στην παραδοχή ότι οι αγορές είναι σε μεγάλο βαθμό αποτελεσματικές. Αντίθετα, η ενεργητική διαχείριση επιδιώκει την υπέρβαση της απόδοσης της αγοράς, μέ-

σω επιλογής τίτλων, χρονισμού και ενεργητικών αποφάσεων κατανομής, αποδεχόμενη υψηλότερο κόστος και κίνδυνο απόκλισης από τον δείκτη.

Η διαχείριση χαρτοφυλακίου αποτελεί κεντρικό αντικείμενο της χρηματοοικονομικής επιστήμης και συνδέεται άμεσα με τη θεωρία χαρτοφυλακίου, τη σχέση απόδοσης-κινδύνου και τη συμπεριφορά των επενδυτών.

Διεθνές Νομισματικό Ταμείο – ΔΝΤ (International Monetary Fund – IMF): Διεθνής οργανισμός που ιδρύθηκε μετά το κραχ του 1929 για να προωθήσει την παγκόσμια ανάπτυξη, τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου. Δημιουργήθηκε το 1944 και σήμερα αριθμεί 190 κράτη-μέλη, από τις ΗΠΑ και την Κίνα μέχρι την Κένυα και την Κολομβία.

Το ΔΝΤ παρέχει οικονομική βοήθεια σε χώρες που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα και δυσκολίες, προωθεί τη διεθνή νομισματική συνεργασία και παρέχει τεχνική βοήθεια και κατάρτιση στα κράτη-μέλη, εφόσον του ζητηθεί. Παρακολουθεί συστηματικά τις διεθνείς τάσεις και εξελίξεις και παρέχει αναλύσεις και συμβουλές πολιτικής στα μέλη του. Το ΔΝΤ χρηματοδοτείται από τα κράτη-μέλη του και λειτουργεί βάσει ενός συστήματος ποσοστώσεων, το οποίο καθορίζει την οικονομική συνεισφορά κάθε μέλους στον οργανισμό.

Διεθνής διαφοροποίηση (International diversification): Η διεθνής διαφοροποίηση αναφέρεται στην κατανομή των επενδύσεων σε διαφορετικές χώρες ή περιοχές του κόσμου, με σκοπό τη μείωση του κινδύνου που συνδέεται με την πορεία ενός μόνο κράτους.

Διεθνής Οργανισμός Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς (International Organization of Securities Commissions – IOSCO): Διεθνής οργανισμός που συγκεντρώνει τις εποπτικές αρ-

χές κεφαλαιαγοράς από διάφορες χώρες με σκοπό την προώθηση της αποτελεσματικής ρύθμισης και εποπτείας των αγορών κινητών αξιών. Η IOSCO αναπτύσσει διεθνή πρότυπα και αρχές για τη λειτουργία των κεφαλαιαγορών, ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών και συμβάλλει στην προστασία των επενδυτών, στη διασφάλιση της διαφάνειας και στη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας σε διεθνές επίπεδο.

Διενέργεια συναλλαγών για ίδιο λογαριασμό (Dealing on own account): Διενέργεια συναλλαγών για ίδιο λογαριασμό είναι η διαπραγμάτευση έναντι ιδίων κεφαλαίων, η οποία οδηγεί στην κατάρτιση συναλλαγών σε ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα.

Δικαίωμα μεταφοράς Α/Κ (Exchange privilege): Είναι το γνωστό δικαίωμα μεταφοράς από ένα αμοιβαίο κεφάλαιο σε ένα άλλο της ίδιας οικογένειας με ελάχιστο ή μηδενικό κόστος.

Δικαιώματα μετόχων (Shareholders' rights): Τα δικαιώματα των μετόχων είναι τα θεσμικά δικαιώματα που απορρέουν από την κατοχή μετοχών και εξασφαλίζουν τη συμμετοχή στη διοίκηση και στα κέρδη, την ενημέρωση για τη λειτουργία της εταιρείας, καθώς και δικαίωμα επί του υπολειπόμενου ενεργητικού σε περίπτωση εκκαθάρισης.

Δικαιώματα προαίρεσης (Options): Συμφωνίες μεταξύ δύο αντισυμβαλλόμενων (ενός αγοραστή και ενός πωλητή) που δίνουν στον αγοραστή το δικαίωμα –αλλά χωρίς να τον υποχρεώνουν– να αγοράσει από (αν πρόκειται για δικαίωμα αγοράς – Call) ή να πουλήσει στον (αν πρόκειται για δικαίωμα πώλησης – Put) πωλητή συγκεκριμένη ποσότητα (το μέγεθος του συμβολαίου) της υποκείμενης αξίας σε προκαθορισμένη μελλοντική ημερομηνία (η ημέρα λήξης του συμβολαίου), σε προκαθορισμένη τιμή (η τιμή εξάσκη-

σης). Ο αγοραστής πληρώνει ένα ασφάλιστρο (premium) για το δικαίωμα αυτό.

Διπλή εισαγωγή σε χρηματιστήριο (Dual listing): Η διπλή εισαγωγή είναι η διαδικασία κατά την οποία μια εταιρεία εισάγει ταυτόχρονα τις μετοχές της σε δύο διαφορετικές ρυθμιζόμενες αγορές (Χρηματιστήρια). Η εταιρεία παραμένει μια νομική οντότητα, αλλά οι μετοχές της διαπραγματεύονται παράλληλα σε δύο αγορές, σε διαφορετικές χώρες.

Οι στόχοι της διπλής εισαγωγής είναι η αύξηση της ρευστότητας των μετοχών, η προσέλκυση νέων επενδυτών από διαφορετικές χώρες, η μείωση του κόστους του κεφαλαίου μέσω ευρύτερης πρόσβασης στις διεθνείς αγορές, η ενίσχυση της διεθνούς προβολής και του κύρους της εταιρείας, και η βελτίωση της διασποράς των μετοχών.

Δομημένα χρηματοοικονομικά προϊόντα (Structured financial products): Πρόκειται για σύνθετα επενδυτικά προϊόντα των οποίων η αξία ή η απόδοση συνδέεται με την εξέλιξη ενός ή περισσότερων υποκείμενων στοιχείων, όπως μετοχές, δείκτες, επιτόκια, νομίσματα, εμπορεύματα ή παράγωγα μέσα. Τα προϊόντα αυτά συνδυάζουν συνήθως χαρακτηριστικά παραδοσιακών χρηματοπιστωτικών μέσων, όπως ομόλογα ή καταθέσεις, με παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα, ώστε να προσφέρουν προκαθορισμένα επενδυτικά χαρακτηριστικά, επίπεδα προστασίας κεφαλαίου ή αποδόσεις που εξαρτώνται από συγκεκριμένες συνθήκες της αγοράς. Λόγω της πολυπλοκότητάς τους, τα δομημένα χρηματοοικονομικά προϊόντα ενδέχεται να ενέχουν αυξημένο επενδυτικό κίνδυνο και απαιτούν επαρκή κατανόηση των χαρακτηριστικών και των μηχανισμών λειτουργίας τους.

Ε

Ειδικός διαπραγματευτής (Market maker): Είναι ο χρηματοπιστωτικός οργανισμός ή η επιχείρηση επενδύσεων που αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρέχει συστηματικά τιμές αγοράς και πώλησης για συγκεκριμένα χρηματοπιστωτικά μέσα, με σκοπό την ενίσχυση της ρευστότητας και της ομαλής λειτουργίας της αγοράς. Ο ειδικός διαπραγματευτής διενεργεί συναλλαγές για ίδιο λογαριασμό, αναλαμβάνοντας τον σχετικό επενδυτικό κίνδυνο, και συμβάλλει στη μείωση των διακυμάνσεων και στη διευκόλυνση της εκτέλεσης συναλλαγών από τους επενδυτές.

Εισαγωγές (Imports): Οι εισαγωγές αναφέρονται σε προϊόντα και υπηρεσίες που εισάγονται σε μια εγχώρια οικονομία από κάποια άλλη χώρα. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν τρόφιμα, είδη κατανάλωσης όπως ρούχα, ηλεκτρονικές συσκευές και αυτοκίνητα, αλλά ακόμα και ενεργειακούς πόρους όπως πετρέλαιο και φυσικό αέριο. Η Ελλάδα εισάγει κυρίως πετρέλαιο, αυτοκίνητα, προϊόντα υψηλής τεχνολογίας, ακόμα και τρόφιμα.

Οι εισαγωγές μπορεί να έχουν αρνητικές αλλά και θετικές συνέπειες στην οικονομία μιας χώρας. Αν για παράδειγμα εισάγονται σε μεγάλο βαθμό καταναλωτικά προϊόντα και μάλιστα με δανεικά, αυτό δημιουργεί ανισορροπίες και υψηλά εμπορικά ελλείμματα, τα οποία υποδεικνύουν την αδυναμία της εγχώριας οικονομίας.

Αντίθετα, αν οι εισαγωγές αφορούν τεχνολογικά προϊόντα που αυξάνουν την εγχώρια παραγωγικότητα, τότε οι εισαγωγές λειτουργούν ευεργετικά για τη χώρα σε μεσο-μακροπρόθεσμη βάση.

Γενικά, θα πρέπει να υπάρχει μια ισορροπία μεταξύ εισαγωγών και εξαγωγών μιας χώρας.

Εκδότης (Issuer): Ιδιωτική εταιρεία, Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή κυβέρνηση που εκδίδει αξιόγραφα όπως μετοχές, ομόλογα ή ομολογίες.

Εκκαθάριση συναλλαγών (Clearing of transactions): Εκκαθάριση συναλλαγών είναι η διαδικασία που ακολουθεί τη σύναψη μιας χρηματοοικονομικής συναλλαγής και αποσκοπεί στον προσδιορισμό, την επιβεβαίωση και την οριστικοποίηση των υποχρεώσεων μεταξύ των αντισυμβαλλομένων. Κατά τη διαδικασία αυτή ελέγχονται τα στοιχεία της συναλλαγής (όπως η ποσότητα, η τιμή και το χρηματοοικονομικό μέσο), πραγματοποιείται συμψηφισμός των απαιτήσεων και υποχρεώσεων, και υπολογίζονται οι καθαρές θέσεις κάθε μέρους. Συχνά παρεμβάλλεται κεντρικός αντισυμβαλλόμενος, ο οποίος αναλαμβάνει τον πιστωτικό κίνδυνο και εγγυάται την ομαλή ολοκλήρωση της συναλλαγής. Η εκκαθάριση προηγείται του διακανονισμού, κατά τον οποίο πραγματοποιείται η τελική μεταφορά χρημάτων και τίτλων.

Εκκαθάριση συναλλαγών επί παραγώγων (Clearing of derivatives transactions): Εκκαθάριση συναλλαγών επί παραγώγων είναι η διαδικασία που ακολουθεί τη σύναψη συμβάσεων παραγώγων και αποσκοπεί στον προσδιορισμό, την επιβεβαίωση και τη διαχείριση των υποχρεώσεων των αντισυμβαλλομένων μέχρι τη λήξη ή τον διακανονισμό της σύμβασης. Στο πλαίσιο αυτό, παρεμβάλλεται συνήθως κεντρικός αντισυμβαλλόμενος, ο οποίος αναλαμβάνει τον πιστωτικό κίνδυνο και καθίσταται αγοραστής για κάθε πωλητή και πωλητής για κάθε αγοραστή. Η εκκαθάριση περιλαμβάνει τον καθημερινό υπολογισμό κερδών και ζημιών (mark-to-market), την απαίτηση παροχής αρχικών και μεταβαλλόμενων περιθωρίων ασφάλισης (margins) και τη διαρκή παρακολούθηση των θέσεων, με στόχο τη διασφάλιση της ομαλής εκπλήρωσης των υποχρεώσεων και τη μείωση του συστημικού κινδύνου.

Εκτέλεση εντολών για λογαριασμό πελατών (Execution of orders on behalf of clients): Εκτέλεση εντολών για λογαριασμό πελατών είναι η διαμεσολάβηση στη σύναψη συμφωνιών αγοράς ή πώλησης ενός ή περισσοτέρων χρηματοπιστωτικών μέ-

σων για λογαριασμό πελατών, και περιλαμβάνει τη σύναψη συμφωνιών πώλησης χρηματοπιστωτικών μέσων που εκδίδονται από επιχείρηση επενδύσεων ή πιστωτικό ίδρυμα κατά τη στιγμή της έκδοσής τους.

Ελληνική Ένωση Τραπεζών – ΕΕΤ (Hellenic Bank Association): Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών είναι ο επίσημος θεσμικός φορέας εκπροσώπησης των τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα. Αποτελείται από τα σημαντικότερα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας και έχει ως αποστολή την προώθηση της σταθερότητας, της διαφάνειας και της ορθής λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος. Λειτουργεί ως σύνδεσμος μεταξύ τραπεζών, κράτους, ευρωπαϊκών αρχών και διεθνών οργανισμών, συμμετέχοντας στη διαμόρφωση κανονισμών, στη χάραξη πολιτικών και στην παροχή αξιόπιστης πληροφόρησης προς το κοινό.

Ελληνική Στατιστική Αρχή – ΕΛΣΤΑΤ (Hellenic Statistical Authority): Ανεξάρτητη αρχή που είναι αρμόδια για τη συλλογή, την επεξεργασία, την ανάλυση και τη δημοσίευση επίσημων στατιστικών στοιχείων στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε το 2010 και λειτουργεί με θεσμική και λειτουργική ανεξαρτησία, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Στατιστικό Σύστημα (ESS).

Η ΕΛΣΤΑΤ παράγει αξιόπιστα στατιστικά δεδομένα για την οικονομία, την κοινωνία και τον πληθυσμό, όπως το ΑΕΠ, τον πληθωρισμό, την ανεργία, τα δημοσιονομικά στοιχεία και τα δημογραφικά μεγέθη, τα οποία χρησιμοποιούνται από το κράτος, τις ευρωπαϊκές αρχές, τις επιχειρήσεις και τους πολίτες για χάραξη πολιτικής και ανάλυση.

Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας (Hellenic Energy Exchange – HEnEx): Φορέας που οργανώνει και λειτουργεί τις αγορές ενέργειας στην Ελλάδα, μέσω των οποίων πραγματοποιείται η διαπραγμάτευση ενεργειακών προϊόντων, κυρίως ηλεκτρικής ενέρ-

γειας, σύμφωνα με προκαθορισμένους κανόνες λειτουργίας. Η αγορά Παραγώγων Ενέργειας του ΕΧΕ αποτελεί ρυθμιζόμενη αγορά.

Εμπορεύματα (Commodities): Τυποποιημένα αγαθά που είναι ομοιογενή και ανταλλάξιμα μεταξύ τους, όπως πρώτες ύλες και βασικά προϊόντα (π.χ. πετρέλαιο, φυσικό αέριο, μέταλλα όπως ο χρυσός και το ασήμι, καθώς και αγροτικά προϊόντα), τα οποία αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης στις αγορές εμπορευμάτων. Ως επενδυτική κατηγορία, τα εμπορεύματα χρησιμοποιούνται για διαφοροποίηση χαρτοφυλακίου, αντιστάθμιση κινδύνου πληθωρισμού και προστασία έναντι μακροοικονομικών και γεωπολιτικών αβεβαιοτήτων.

Εμπορευσιμότητα μετοχής (Marketability of a stock): Η εμπορευσιμότητα μιας μετοχής αναφέρεται στον βαθμό ευκολίας με τον οποίο μια μετοχή που διαπραγματεύεται σε ρυθμιζόμενη αγορά μπορεί να αγοραστεί ή να πωληθεί, χωρίς να επηρεαστεί σημαντικά η τιμή της. Αποτελεί ένα από τα βασικότερα κριτήρια επιλογής μιας μετοχής.

Τα μεγάλα χρηματιστήρια έχουν μεγαλύτερη εμπορευσιμότητα από τα αντίστοιχα μικρότερα, καθώς και οι μετοχές μεγάλων και καλών εταιρειών τείνουν να έχουν μεγαλύτερη εμπορευσιμότητα σε σχέση με τις μικρότερες εταιρείες.

Εμπορικό έλλειμμα (Trade deficit): Όταν μια χώρα εισάγει περισσότερα προϊόντα και υπηρεσίες από ό,τι εξάγει, τότε η χώρα αυτή παρουσιάζει εμπορικό έλλειμμα. Αντίθετα, όταν εξάγει περισσότερα από όσα εισάγει, λέμε ότι έχει εμπορικό πλεόνασμα.

Ενεργητική διαχείριση χαρτοφυλακίου (Active portfolio management): Επενδυτική στρατηγική κατά την οποία ο διαχειριστής ή ο επενδυτής επιδιώκει να ξεπεράσει την απόδοση ενός χαρτοφυλακίου αναφοράς (benchmark) μέσω κατάλληλης επιλογής

τίτλων (selectivity), χρονισμού των αγορών (market timing) και συχνών αγοραπωλησιών, ώστε τελικά να το ξεπεράσει σε απόδοση. Βασίζεται στην ανάλυση των θεμελιωδών μεγεθών της εταιρείας, στη χρήση της τεχνικής ανάλυσης ή και άλλων στρατηγικών πρόβλεψης.

Η στρατηγική αυτή συνοδεύεται από υψηλότερα κόστη, αφού υπάρχουν μεγαλύτερες προμήθειες και έξοδα διαχείρισης λόγω συχνών συναλλαγών και υψηλού κόστους έρευνας και ανάλυσης.

Η ενεργητική διαχείριση έχει δυνατότητα υπεραπόδοσης, αλλά και υστέρησης σε σχέση με το χαρτοφυλάκιο αναφοράς και τον σχετικό δείκτη.

Ενημερωτικό δελτίο (Prospectus): Το επίσημο έγγραφο που δημοσιεύεται όταν κινητές αξίες προσφέρονται στο κοινό ή εισάγονται προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά. Περιέχει τις ουσιώδεις πληροφορίες για τον εκδότη, τις κινητές αξίες και τους σχετικούς κινδύνους.

Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board – SRB): Το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης είναι η αρχή εξυγίανσης της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης. Αποτελεί βασικό στοιχείο της Τραπεζικής Ένωσης και του Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης. Αποστολή του είναι η διασφάλιση της εύρυθμης εξυγίανσης των προβληματικών πιστωτικών ιδρυμάτων, με τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία και τα δημόσια οικονομικά των συμμετεχόντων κρατών-μελών της ΕΕ και άλλων χωρών.

Έντοκο Γραμμάτιο του Δημοσίου (Treasury Bill): Βραχυπρόθεσμος χρεωστικός τίτλος που εκδίδεται από τα διάφορα κράτη για την κάλυψη προσωρινών χρηματοδοτικών τους αναγκών. Δεν φέρει κουπόνι, εκδίδεται κάτω από την ονομαστική του αξία και ο επενδυτής λαμβάνει στη λήξη την ονομαστική του αξία, με την ποσοστιαία διαφορά να αποτελεί την απόδοση.

Τα έντοκα γραμμάτια έχουν διάρκεια τριών, έξι και δώδεκα μηνών και αυτά που εκδίδουν οι χώρες υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας θεωρούνται ιδιαίτερα χαμηλού κινδύνου επενδυτικά μέσα. Χρησιμοποιούνται ευρέως από θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές για τοποθέτηση ρευστότητας και διαχείριση κινδύνου.

Ενημερωτικό δελτίο αμοιβαίου κεφαλαίου (Mutual fund prospectus): Το αναλυτικό έγγραφο που περιέχει όλες τις ουσιώδεις πληροφορίες για το αμοιβαίο κεφάλαιο, όπως την επενδυτική πολιτική, τους κινδύνους, τις επιβαρύνσεις και τους όρους λειτουργίας του. Το έγγραφο αυτό τίθεται στη διάθεση του επενδυτικού κοινού και περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία που θα του επιτρέψουν να διαμορφώσει τεκμηριωμένη γνώμη για την προτεινόμενη επένδυση και τους σχετικούς κινδύνους της.

Εντολή κατοχύρωσης κέρδους (Take-profit): Προκαθορισμένη εντολή συναλλαγής που καταχωρίζεται από τον επενδυτή και εκτελείται αυτόματα όταν η τιμή φτάσει σε συγκεκριμένο επίπεδο, με σκοπό την κατοχύρωση κέρδους.

Εντολή περιορισμού ζημίας (Stop-loss): Προκαθορισμένη εντολή συναλλαγής που καταχωρίζεται από τον επενδυτή και εκτελείται αυτόματα όταν η τιμή φτάσει σε συγκεκριμένο επίπεδο, με σκοπό τον περιορισμό της ζημίας.

Ένωση Θεσμικών Επενδυτών – ΕΘΕ (Hellenic Fund and Asset Management Association): Η Ένωση Θεσμικών Επενδυτών (ΕΘΕ), με πλήρη επωνυμία Ελληνική Ένωση Διαχειριστών Συλλογικών Επενδύσεων και Περιουσίας, είναι επαγγελματική ένωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που εκπροσωπεί τον κλάδο της διαχείρισης θεσμικών χαρτοφυλακίων και συλλογικών επενδύσεων στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε το 1985 ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και αποτελεί τον φορέα εκπροσώπησης των εταιρειών

που δραστηριοποιούνται στη διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων, σε άλλους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων, στη διαχείριση επενδυτικών χαρτοφυλακίων πελατών και σε σχετικές χρηματοοικονομικές δραστηριότητες.

Η Ένωση προάγει τα επαγγελματικά συμφέροντα των μελών της, παρέχει πληροφόρηση, υποστήριξη και συμβουλευτική σε νομικά, φορολογικά, λογιστικά και τεχνικά θέματα του κλάδου, και συμμετέχει στις διαβουλεύσεις για τη διαμόρφωση της νομοθεσίας και των κανονιστικών ρυθμίσεων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Συνεργάζεται με εποπτικές αρχές και άλλους θεσμικούς φορείς, και έχει ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση κανόνων δεοντολογίας και βέλτιστων πρακτικών στον τομέα της διαχείρισης επενδύσεων.

Στην Ένωση μπορούν να μετέχουν ως μέλη νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στη διαχείριση οργανισμών συλλογικών επενδύσεων και επενδυτικών υπηρεσιών, όπως εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, εταιρείες διαχείρισης επενδύσεων χαρτοφυλακίου, εταιρείες επενδύσεων ακίνητης περιουσίας και άλλοι επαγγελματίες του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Εξαγορά (Acquisition): Μορφή εταιρικής πράξης κατά την οποία μια εταιρεία αποκτά τον έλεγχο ή την κυριότητα μιας άλλης εταιρείας, συνήθως μέσω της αγοράς πλειοψηφικού πακέτου μετοχών ή του συνόλου των περιουσιακών της στοιχείων.

Η εξαγορά μπορεί να είναι φιλική, όταν υπάρχει συμφωνία μεταξύ διοικήσεων, ή εχθρική, όταν πραγματοποιείται χωρίς τη συναίνεση της διοίκησης της εταιρείας-στόχου, συνήθως μέσω δημόσιας πρότασης προς τους μετόχους. Ως προς τον τρόπο πληρωμής, μπορεί να γίνει με μετρητά, με ανταλλαγή μετοχών ή με συνδυασμό αυτών.

Κύριοι στόχοι μιας εξαγοράς είναι η ταχύτερη ανάπτυξη, η απόκτηση στρατηγικών πόρων ή τεχνογνωσίας, η είσοδος σε νέες αγορές και η ενίσχυση της ανταγωνιστικής θέσης. Παράλληλα, η εξαγορά ενέχει κινδύνους, όπως υπερτίμηση της εταιρείας-στόχου,

αυξημένο χρηματοοικονομικό βάρος και δυσκολίες ενοποίησης λειτουργιών και εταιρικής κουλτούρας.

Εξαγορά μεριδίων Α/Κ (Redemption of mutual fund): Η διαδικασία «ανάληψης» χρημάτων από το αμοιβαίο κεφάλαιο. Μπορεί να είναι μερική (συγκεκριμένο ποσό, μέρος του συνολικού κεφαλαίου) ή ολική. Απαιτείται η συμπλήρωση της σχετικής αίτησης και τα χρήματα θα πιστωθούν το αργότερο μέσα σε πέντε ημέρες από την υποβολή της αίτησης, στην τιμή εξαγοράς της ημέρας που υποβλήθηκε η αίτηση. Σε πολλά αμοιβαία κεφάλαια στην Ελλάδα, η εξαγορά είναι χωρίς επιβάρυνση.

Εξαγωγές (Exports): Οι εξαγωγές είναι τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παράγονται σε μια χώρα και πωλούνται σε κατοίκους άλλων χωρών, αποτελώντας βασικό στοιχείο του διεθνούς εμπορίου και της εξωστρέφειας μιας οικονομίας. Καταγράφονται στο ισοζύγιο πληρωμών και ειδικότερα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, συμβάλλοντας θετικά στο εμπορικό ισοζύγιο.

Σε μακροοικονομικό επίπεδο, οι εξαγωγές αποτελούν σημαντική συνιστώσα του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) και αντανακλούν τη διεθνή ανταγωνιστικότητα, την παραγωγική ικανότητα και τη διάρθρωση της οικονομίας μιας χώρας.

Η Ελλάδα εξάγει κυρίως αγροτικά προϊόντα, όπως λάδι, πορτοκάλια, βερίκοκα, κεράσια και ροδάκινα, αλλά και ψάρια, φάρμακα, προϊόντα πετρελαίου και προϊόντα αλουμινίου. Οι εξαγωγές μπορεί να αφορούν και υπηρεσίες, όπως είναι ο τουρισμός και η ναυτιλία, τομείς οι οποίοι αποτελούν σημαντικό κομμάτι της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας μας και της διαμόρφωσης του ΑΕΠ της.

Εξυγίανση εταιρειών (Resolution of firms): Εξυγίανση εταιρειών είναι το σύνολο των μέτρων και διαδικασιών που εφαρμόζονται για την αποκατάσταση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας και της εύρυθμης λειτουργίας εποπτευόμενων επιχειρήσεων που

αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα ή κίνδυνο αφερεγγυότητας. Η εξυγίανση μπορεί να περιλαμβάνει μέτρα όπως αναδιάρθρωση δραστηριοτήτων, ενίσχυση κεφαλαίων, μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων ή πελατολογίου, περιορισμό κινδύνων και παρέμβαση των αρμόδιων εποπτικών αρχών, με σκοπό την προστασία των επενδυτών, τη διασφάλιση της σταθερότητας της αγοράς και τη μείωση του συστημικού κινδύνου.

Εξωχρηματιστηριακή αγορά (Over The Counter – OTC): Αγορά στην οποία οι συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα πραγματοποιούνται απευθείας μεταξύ των αντισυμβαλλομένων, χωρίς να διενεργούνται σε οργανωμένη ή ρυθμιζόμενη αγορά. Οι συναλλαγές αυτές βασίζονται σε διμερείς συμφωνίες και χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη ευελιξία, αλλά και μεγαλύτερο κίνδυνο αντισυμβαλλομένου (counterparty risk).

Επαγγελματίας πελάτης (Professional client): Επαγγελματίας πελάτης είναι ο πελάτης που διαθέτει την εμπειρία, τις γνώσεις και την εξειδίκευση ώστε να λαμβάνει επενδυτικές αποφάσεις και να αξιολογεί ο ίδιος τους κινδύνους που συνδέονται με τις επενδυτικές υπηρεσίες και τα χρηματοπιστωτικά μέσα. Ως επαγγελματίες πελάτες χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο κεφαλαιαγοράς, ιδίως χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, μεγάλες επιχειρήσεις και θεσμικοί επενδυτές, ενώ υπό προϋποθέσεις μπορεί να αποκτήσουν την ιδιότητα αυτή και άλλοι πελάτες κατόπιν σχετικής αξιολόγησης. Οι επαγγελματίες πελάτες απολαμβάνουν χαμηλότερο επίπεδο κανονιστικής προστασίας σε σχέση με τους ιδιώτες πελάτες, λόγω της θεωρούμενης επενδυτικής τους επάρκειας.

Επένδυση (Investment): Επένδυση στον τομέα της Χρηματοοικονομικής είναι η τοποθέτηση χρημάτων ή άλλων πόρων στο παρόν με σκοπό την επίτευξη μελλοντικού οφέλους, όπως εισό-

δημα, υπεραξία ή και τα δύο, πάντοτε όμως με την ανάληψη ενός ορισμένου βαθμού κινδύνου.

Οι επενδύσεις μπορεί να είναι είτε σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (financial assets), όπως είναι οι μετοχές, τα ομόλογα, τα αμοιβαία κεφάλαια κ.λπ., είτε σε πραγματικά περιουσιακά στοιχεία (real assets), όπως είναι τα ακίνητα, ο φυσικός χρυσός και τα έργα τέχνης.

Τα βασικά χαρακτηριστικά μιας επένδυσης είναι η ικανότητά της να ρευστοποιείται, ο κίνδυνος που εμπεριέχει, η φορολογική της μεταχείριση και, τέλος, η χρονική διάρκειά της.

Επενδυτικές μεροληψίες (Investment biases): Συστηματικές αποκλίσεις από την ορθολογική λήψη επενδυτικών αποφάσεων, οι οποίες οφείλονται σε ψυχολογικούς παράγοντες και γνωστικές στρεβλώσεις. Οι επενδυτικές μεροληψίες επηρεάζουν τη αξιολόγηση των πληροφοριών και την κρίση των επενδυτών. Πηγάζουν τόσο από γνωστικούς περιορισμούς, όπως η απλουστευμένη επεξεργασία πληροφορίας, η υπερβολική αυτοπεποίθηση, η αγκύρωση σε συγκεκριμένες τιμές ή η υπερεκτίμηση πρόσφατων γεγονότων, όσο και από συναισθηματικούς παράγοντες, όπως ο φόβος, η απληστία, η αποστροφή της ζημίας και ο φόβος της απώλειας. Παράλληλα, τα επενδυτικά σφάλματα εκδηλώνονται και μέσω λανθασμένων πρακτικών λήψης αποφάσεων, όπως η προσπάθεια πρόβλεψης της αγοράς (market timing), η ανεπαρκής διαφοροποίηση, η έλλειψη πειθαρχίας και η μη συστηματική επαναστάθμιση χαρτοφυλακίου.

Οι επενδυτικές μεροληψίες ενισχύονται συχνά από άγνοια ή ανεπαρκή χρηματοοικονομική γνώση, η οποία περιορίζει την κατανόηση του κινδύνου, των επενδυτικών προϊόντων και των μακροχρόνιων συνεπειών των οικονομικών επιλογών.

Η μελέτη των επενδυτικών μεροληψιών αποτελεί βασικό αντικείμενο της συμπεριφορικής χρηματοοικονομικής, η οποία εξηγεί γιατί οι πραγματικές επενδυτικές συμπεριφορές και οι αγορές συ-

χνά αποκλίνουν από τα υποδείγματα πλήρους ορθολογικότητας. Η κατανόηση και η αναγνώριση των επενδυτικών σφαλμάτων συμβάλλουν στη βελτίωση της επενδυτικής κρίσης, στη μείωση του άσκοπου κινδύνου και στη λήψη πιο συνεπών, πειθαρχημένων και μακροπρόθεσμα βιώσιμων χρηματοοικονομικών αποφάσεων.

Επενδυτικές υπηρεσίες και δραστηριότητες (Investment services and activities): Με τον όρο επενδυτικές υπηρεσίες και δραστηριότητες νοούνται οποιεσδήποτε από τις παρακάτω υπηρεσίες και δραστηριότητες: λήψη και διαβίβαση εντολών σχετικών με ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα, εκτέλεση εντολών για λογαριασμό πελατών, διενέργεια συναλλαγών για ίδιο λογαριασμό, διαχείριση χαρτοφυλακίου, επενδυτικές συμβουλές, αναδοχή χρηματοπιστωτικών μέσων ή τοποθέτηση χρηματοπιστωτικών μέσων με δέσμευση ανάληψης, τοποθέτηση χρηματοπιστωτικών μέσων χωρίς δέσμευση ανάληψης, λειτουργία Πολυμερούς Μηχανισμού Διαπραγμάτευσης και λειτουργία Μηχανισμού Οργανωμένης Διαπραγμάτευσης.

Επενδυτική συμβουλή (Investment advice): Επενδυτική συμβουλή είναι η παροχή προσωπικών συστάσεων σε πελάτη, είτε κατόπιν αίτησής του είτε με πρωτοβουλία της επιχείρησης επενδύσεων σχετικά με μία ή περισσότερες συναλλαγές που αφορούν χρηματοπιστωτικά μέσα.

Επενδυτική τραπεζική (Investment banking): Η επενδυτική τραπεζική είναι ένα ειδικό και ιδιαίτερα πολύπλοκο τμήμα της γενικότερης τραπεζικής που έχει ως σκοπό να βοηθήσει τους ιδιώτες, τις επιχειρήσεις αλλά και τα κράτη στη χρηματοδότησή τους και σε διάφορες άλλες επενδυτικές υπηρεσίες, όπως οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές (Mergers and Acquisitions), οι επιχειρηματικές αναδιαρθρώσεις (restructuring), η εισαγωγή μετοχών σε μια ρυθμιζόμενη αγορά κ.λπ.

Οι τράπεζες που προσφέρουν τις εξειδικευμένες αυτές υπηρεσίες ονομάζονται επενδυτικές τράπεζες (Investment Banks).

Επενδυτικός σκοπός Α/Κ (Investment objective of mutual fund): Ο σκοπός του Α/Κ ανάλογα με τις ανάγκες, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τον επενδυτικό ορίζοντα μιας κατηγορίας επενδυτών. Μπορεί να είναι το σταθερό εισόδημα, οι κεφαλαιακές αποδόσεις, ο συνδυασμός τους κ.λπ.

Κάθε Α/Κ έχει διαφορετικό σκοπό, ο οποίος περιγράφεται στον κανονισμό του.

Επιλεκτικότητα (Stock picking): Στον τομέα των επενδύσεων, επιλεκτικότητα είναι η ικανότητα του διαχειριστή –ή και του επενδυτή– να επιλέγει εκείνες τις μετοχές ή άλλους τίτλους που αποδίδουν καλύτερα σε σχέση με την αγορά ή τον δείκτη αναφοράς (benchmark). Η ικανότητα αυτή ονομάζεται και selectivity ή και microforecasting.

Επίπεδα αντίστασης (Resistance levels): Τα επίπεδα αντίστασης χρησιμοποιούνται στην τεχνική ανάλυση και είναι εκείνα τα επίπεδα των τιμών στα οποία η άνοδος της τιμής ενός τίτλου τείνει να επιβραδύνεται ή να σταματά, λόγω αυξημένης προσφοράς από τους επενδυτές. Στα επίπεδα αυτά, η προσφορά θεωρείται ισχυρότερη από τη ζήτηση, με αποτέλεσμα η τιμή να «συναντά αντίσταση». Τα επίπεδα αντίστασης χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό πιθανών σημείων εξόδου από την αγορά, τη διαχείριση κινδύνου και τον καθορισμό τιμών στόχων, χωρίς να αποτελούν πρόβλεψη ή εγγύηση της μελλοντικής πορείας των τιμών.

Επίπεδα στήριξης (Support levels): Τα επίπεδα στήριξης χρησιμοποιούνται στην τεχνική ανάλυση και είναι εκείνα τα επίπεδα τιμών στα οποία η πτώση της τιμής ενός τίτλου τείνει να επιβραδύνεται ή να σταματά, λόγω αυξημένης ζήτησης από επενδυτές. Τα

επίπεδα αυτά χαρακτηρίζονται ως στήριξη, καθώς ανακόπτεται η πτωτική τάση της τιμής.

Τα επίπεδα στήριξης χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό πιθανών σημείων εισόδου στην αγορά, τη διαχείριση κινδύνου και τον καθορισμό ορίων ζημίας (stop-loss), χωρίς να αποτελούν εγγύηση για τη μελλοντική πορεία των τιμών.

Επιτόκιο (Interest rate): Το επιτόκιο αποτελεί το κόστος δανεισμού για τον οφειλέτη και την απόδοση για τον δανειστή. Εκφράζεται ως ποσοστό επί του κεφαλαίου και συνήθως εκφράζεται σε ετήσια βάση.

Επιτόκιο καταθέσεων (Deposit interest rate): Το επιτόκιο που καταβάλλεται από το πιστωτικό ίδρυμα στον καταθέτη για τα χρήματα που διατηρεί σε καταθετικό λογαριασμό, εκφραζόμενο συνήθως σε ετήσια βάση ως ποσοστό επί του κατατεθειμένου κεφαλαίου.

Το επιτόκιο που καταβάλλεται από το πιστωτικό ίδρυμα για τα χρήματα που διατηρούνται σε λογαριασμό ταμιευτηρίου ονομάζεται επιτόκιο καταθέσεων ταμιευτηρίου (Savings interest rate).

Επιτόκιο χωρίς κίνδυνο (Risk-free rate): Το επιτόκιο χωρίς κίνδυνο είναι το θεωρητικό επιτόκιο απόδοσης μιας επένδυσης με μηδενικό πιστωτικό κίνδυνο, το οποίο χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς στην αποτίμηση επενδύσεων και στη μέτρηση του επενδυτικού κινδύνου. Στην πράξη, προσεγγίζεται από την απόδοση βραχυπρόθεσμων κρατικών τίτλων υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης, δηλαδή ΑΑΑ.

Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (Hellenic Capital Market Commission – HCMC): Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ιδρύθηκε ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με τον ν. 1969/1991 και οργανώθηκε περαιτέρω με τον ν. 2324/1995. Πρόκειται για την

ανεξάρτητη διοικητική αρχή που είναι αρμόδια για τη ρύθμιση, την εποπτεία και την εύρυθμη λειτουργία της ελληνικής κεφαλαιαγοράς, με αποστολή την προστασία των επενδυτών, τη διασφάλιση της διαφάνειας, την ορθή και ενιαία εφαρμογή της νομοθεσίας κεφαλαιαγοράς και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της σταθερότητας των αγορών. Στο πλαίσιο της αποστολής της, εποπτεύει τις εισηγμένες εταιρείες ως προς τις υποχρεώσεις πληροφόρησης και εταιρικής διακυβέρνησης, τις Ανώνυμες Εταιρείες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΑΕΠΕΥ), τις εταιρείες διαχείρισης συλλογικών επενδύσεων (ΟΣΕΚΑ και Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων), τα επενδυτικά κεφάλαια, τους θεματοφύλακες και λοιπούς φορείς που δραστηριοποιούνται στην κεφαλαιαγορά. Παράλληλα, ασκεί ελεγκτικές και κατασταλτικές αρμοδιότητες για την πρόληψη και την αντιμετώπιση καταχρηστικών πρακτικών, όπως είναι η χειραγώγηση της αγοράς και η κατάχρηση προνομιακής πληροφόρησης, επιβάλλοντας διοικητικές κυρώσεις, ενώ συνεργάζεται με ευρωπαϊκές και διεθνείς εποπτικές αρχές, συμβάλλοντας στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και στη μακροχρόνια ανάπτυξη της ελληνικής κεφαλαιαγοράς.

Επιχειρηματικοί κύκλοι (Business cycles): Οι επιχειρηματικοί κύκλοι, οι οποίοι συχνά αποκαλούνται και οικονομικοί κύκλοι, αναφέρονται στις τακτικές κυκλικές διακυμάνσεις της οικονομικής δραστηριότητας, όπως περιόδους ανάπτυξης και ύφεσης, οι οποίες έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην απασχόληση, στην παραγωγή και στις τιμές των προϊόντων και των υπηρεσιών.

Επιχειρηματικός κίνδυνος (Business risk): Ο κίνδυνος που απορρέει από τη λειτουργική δραστηριότητα μιας επιχείρησης και σχετίζεται με την αβεβαιότητα των εσόδων και των κερδών της, λόγω παραγόντων όπως οι συνθήκες της αγοράς, ο ανταγωνισμός, το κόστος και η ζήτηση.

Επιχείρηση επενδύσεων (Investment firm): Επιχείρηση επενδύσεων είναι κάθε νομικό πρόσωπο του οποίου η συνήθης επιχειρηματική δραστηριότητα είναι η παροχή μίας ή περισσότερων επενδυτικών υπηρεσιών σε τρίτους ή και η άσκηση μίας ή περισσότερων επενδυτικών δραστηριοτήτων σε επαγγελματική βάση. Ως επιχείρηση επενδύσεων νοείται και κάθε φυσικό πρόσωπο στο οποίο έχει χορηγηθεί σχετική άδεια από άλλο κράτος-μέλος, σύμφωνα με την Οδηγία 2014/65/ΕΕ.

Εταιρεία επενδύσεων (Investment company): Εταιρεία που έχει ως στόχο τη συγκέντρωση κεφαλαίων από πολλούς ιδιώτες και την αξιοποίησή τους για την αγορά διαφορετικού τύπου επενδύσεων όπως μετοχές, ομόλογα και άλλα αξιόγραφα. Συνεπώς, κάθε ιδιώτης που θα αγοράσει μετοχές ή μερίδια των εταιρειών επενδύσεων θα κατέχει ένα ποσοστό του συνολικού διαφοροποιημένου χαρτοφυλακίου της συγκεκριμένης εταιρείας επενδύσεων. Τα αμοιβαία κεφάλαια και οι ανώνυμες εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου είναι τα δύο πιο γνωστά είδη εταιρείας επενδύσεων.

Εταιρεία επενδύσεων ανοικτού τύπου (Open-end investment company): Εναλλακτική ονομασία του αμοιβαίου κεφαλαίου.

Εταιρεία επενδύσεων κλειστού τύπου (Closed-end investment company): Εναλλακτική ονομασία της ανώνυμης εταιρείας επενδύσεων χαρτοφυλακίου.

Εταιρεία συμμετοχών (Holding company): Εταιρεία της οποίας κύριος σκοπός είναι η κατοχή συμμετοχών σε άλλες επιχειρήσεις και ο στρατηγικός έλεγχός τους. Η εταιρεία συμμετοχών συνήθως δεν ασκεί παραγωγική η εμπορική δραστηριότητα η ίδια, αλλά λειτουργεί ως «ομπρέλα» που κατευθύνει, συντονίζει και εποπτεύει έναν όμιλο εταιρειών.

Εταιρική διακυβέρνηση (Corporate governance): Η εταιρική διακυβέρνηση είναι το σύστημα αρχών, κανόνων και διαδικασιών με το οποίο διοικείται, ελέγχεται και εποπτεύεται μια επιχείρηση, με στόχο τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την προστασία των συμφερόντων των μετόχων και των λοιπών ενδιαφερόμενων μερών. Καθορίζει τις σχέσεις και τις αρμοδιότητες μεταξύ διοίκησης, διοικητικού συμβουλίου και μετόχων, και συμβάλλει στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

Αποτελεί βασικό παράγοντα εμπιστοσύνης των επενδυτών και ορθής λειτουργίας των κεφαλαιαγορών.

Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA): Η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων είναι ανεξάρτητη εποπτική αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αρμοδιότητα την προώθηση της σταθερότητας, της διαφάνειας και της αποτελεσματικής εποπτείας στους τομείς των ασφαλίσεων και των επαγγελματικών συντάξεων. Η EIOPA εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές και τεχνικά πρότυπα, συμβάλλει στην εναρμόνιση των εποπτικών πρακτικών μεταξύ των κρατών-μελών και ενισχύει την προστασία των ασφαλισμένων, των συνταξιοδοτικών δικαιούχων και της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (European Securities and Markets Authority – ESMA): Η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών είναι ανεξάρτητη εποπτική αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αρμοδιότητα την ενίσχυση της σταθερότητας, της διαφάνειας και της εύρυθμης λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών αγορών. Η ESMA συμβάλλει στην εναρμόνιση της εποπτείας των αγορών κινητών αξιών στα κράτη-μέλη, εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές και τεχνικά πρότυπα, εποπτεύει συγκεκριμένους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και συνεργάζεται με τις εθνικές εποπτικές

αρχές για την προστασία των επενδυτών και τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (European Banking Authority – EBA): Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών είναι ανεξάρτητη εποπτική αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αρμοδιότητα τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και συνεπούς ρύθμισης και εποπτείας του τραπεζικού τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ΕΒΑ εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές και τεχνικά πρότυπα, προάγει την εναρμόνιση των εποπτικών πρακτικών μεταξύ των κρατών-μελών και συμβάλλει στη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, της διαφάνειας και της προστασίας των καταθετών και των επενδυτών.

Ευρωπαϊκή Ένωση (European Union): Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) είναι μια ισχυρή οικονομική και πολιτική ένωση 27 ευρωπαϊκών κρατών και αποτελεί μια ανοιχτή διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Η ΕΕ είναι μια από τις μεγαλύτερες οικονομικές και πολιτικές οντότητες στον κόσμο.

Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ περιλαμβάνουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

Με την ίδρυσή της, η Ευρωπαϊκή Ένωση εισήγαγε πρώτη φορά την έννοια της ευρωπαϊκής ιθαγένειας: οι πολίτες των κρατών-μελών είναι παράλληλα και πολίτες της Ένωσης, δηλαδή μπορούν, μεταξύ άλλων, να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών-μελών και να εκλέγουν ή/και να εκλέγονται μία φορά κάθε πέντε έτη στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (όπως και στις εθνικές εκλογές της χώρας τους). Παράλληλα, οι έλεγχοι διαβατηρίων στα εσωτερικά της σύνορα καταργήθηκαν με τη Συμφωνία του Σένγκεν (Schengen).

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – ΕΚΤ (European Central Bank – ECB): Μια από τις σημαντικότερες κεντρικές τράπεζες του κόσμου. Ιδιοκτήτες και μέτοχοί της είναι οι κεντρικές τράπεζες των 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΕΚΤ δημιουργήθηκε το 1998 και εδρεύει στη Φρανκφούρτη. Σκοπός της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είναι μεταξύ άλλων ο καθορισμός των επιτοκίων, ο έλεγχος της προσφοράς του χρήματος, η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών στη ζώνη του ευρώ, η χρηματοοικονομική σταθερότητα του συστήματος και η εποπτεία των μεγάλων και συστημικών τραπεζών. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην ανάπτυξη και, φυσικά, στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Euronext Athens: Η Euronext Athens (πρώην Χρηματιστήριο Αθηνών – Athens Exchange / ATHEX) είναι διαχειριστής αγοράς, ο οποίος οργανώνει και λειτουργεί τόπους διαπραγμάτευσης χρηματοπιστωτικών μέσων στην Ελλάδα, σύμφωνα με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο κεφαλαιαγοράς. Η Euronext Athens δεν αποτελεί η ίδια ρυθμιζόμενη αγορά, αλλά διαχειρίζεται ρυθμιζόμενες αγορές, όπως η Αγορά Αξιών, η Αγορά Παραγώγων και η Αγορά Ενέργειας, καθώς και πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης, όπως η Εναλλακτική Αγορά. Η ένταξή της στον όμιλο Euronext σηματοδότησε τη λειτουργική και εταιρική ενσωμάτωση της ελληνικής κεφαλαιαγοράς σε ένα πανευρωπαϊκό χρηματιστηριακό δίκτυο.

Euronext Athens – Κατηγορίες διαπραγμάτευσης: Οι μετοχές στο Euronext Athens διαπραγματεύονται σε διαφορετικές κατηγορίες, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της εταιρείας, τη ρευστότητα και την κεφαλαιοποίησή τους. Οι βασικές κατηγορίες διαπραγμάτευσης είναι οι εξής:

1. Ρυθμιζόμενη Αγορά (Main market): Πρόκειται για την κύρια αγορά, όπου εντάσσονται οι μετοχές εταιρειών με υψηλά κρι-

τήρια εισαγωγής (κεφαλαιοποίηση, διασπορά, οικονομικά αποτελέσματα).

1.1. Κύρια αγορά (Main board): Μετοχές μεγάλης, μεσαίας και μικρής κεφαλαιοποίησης.

1.2. Κατηγορία επιτήρησης: Μετοχές εταιρειών που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια τα οποία απαιτούν αυξημένη προσοχή από τους επενδυτές (π.χ. αρνητικά ίδια κεφάλαια, χαμηλή ρευστότητα).

1.3. Κατηγορία επαγγελματιών επενδυτών: Ειδική κατηγορία όπου οι συναλλαγές διενεργούνται αποκλειστικά από επαγγελματίες.

2. Αγορά παραγώγων (Derivatives market): Περιλαμβάνει χρηματοπιστωτικά μέσα των οποίων η αξία εξαρτάται από ένα υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο (π.χ. μετοχές, δείκτες). Τα βασικά προϊόντα είναι:

2.1. Συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (Futures): Συμφωνίες για αγορά/πώληση τίτλων σε μελλοντική ημερομηνία.

2.2. Δικαιώματα προαίρεσης (Options): Δικαιώματα (όχι υποχρέωση) αγοράς ή πώλησης.

3. Εναλλακτική Αγορά – ΕΝ.Α. (Alternative market): Η ΕΝ.Α. είναι αγορά πολυμερούς διαπραγμάτευσης, σχεδιασμένη για μικρομεσαίες και αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις με λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις από την Κύρια Αγορά. Διακρίνεται σε:

3.1. ΕΝ.Α. PLUS: Για εταιρείες που επιδιώκουν την άντληση κεφαλαίων και έχουν αυξημένες υποχρεώσεις ενημέρωσης.

3.2. ΕΝ.Α. ΣΤΕΠ (Στήριξης Επιχειρηματικότητας): Εξειδικευμένη κατηγορία.

Euronext Athens – Φάσεις διαπραγμάτευσης: Η διαπραγμάτευση κατά τη διάρκεια της ημέρας ακολουθεί συγκεκριμένες φάσεις:

1. Προσυνεδρίαση (Pre-opening): Εισαγωγή εντολών χωρίς εκτέλεση.
2. Άνοιγμα (Opening auction): Καθορισμός τιμής ανοίγματος.
3. Συνεχής διαπραγμάτευση (Continuous trading): Η κύρια φάση συναλλαγών.
4. Κλείσιμο (Closing auction): Καθορισμός τιμής κλεισίματος.

Euronext Clearing Athens: Η Euronext Clearing Athens είναι ο κεντρικός αντισυμβαλλόμενος (central counterparty – CCP) για την εκκαθάριση συναλλαγών στο Euronext Athens, παρέχοντας υπηρεσίες διαχείρισης κινδύνου για μετοχές, παράγωγα, ομόλογα και ETF. Εξασφαλίζει την ομαλή ολοκλήρωση των συναλλαγών (post-trade) σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα (Κανονισμός για την υποδομή της ευρωπαϊκής αγοράς· European Markets Infrastructure Regulation – EMIR).

Euronext Securities Athens: Η Euronext Securities Athens παρέχει υπηρεσίες κεντρικού αποθετηρίου τίτλων που αφορούν την αρχική καταχώριση, την κεντρική διατήρηση λογαριασμών και τον διακανονισμό αξιογράφων σε λογιστική μορφή. Επιπρόσθετα, η εταιρεία παρέχει, μεταξύ άλλων, υπηρεσίες όπως μητρώου μετόχων ή και ηλεκτρονικού βιβλίου μετόχων, μητρώου μεριδιούχων διαχειριστών διαπραγματεύσιμων κεφαλαίων ή μη διαπραγματεύσιμων κεφαλαίων και άλλων δικαιούχων αξιογράφων σε λογιστική μορφή, υποστήριξης και επεξεργασίας εταιρικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένων φορολογικών πράξεων, γενικών συνελεύσεων ή συνελεύσεων ομολογιούχων και άλλων δικαιούχων και σχετικών υπηρεσιών ενημέρωσης, είσπραξης και απόδοσης φόρων και παροχής συνδέσεων σε άλλα κεντρικά αποθετήρια τίτλων και υποδομές αγοράς, όπως σε διαχειριστές αγοράς και χρηματιστήρια.

Ζ

Ζώνη του Ευρώ (Eurozone): Τη ζώνη του ευρώ αποτελούν σήμερα οι 21 από τις 27 χώρες που αποτελούν την Ευρωπαϊκή Ένωση (European Union, EU). Οι χώρες αυτές έχουν αντικαταστήσει τα εθνικά τους νομίσματα και έχουν αποδεχθεί το ευρώ ως επίσημο νόμισμά τους.

Η

Ημερομηνία λήξης (Maturity date): Η ημερομηνία κατά την οποία λήγει ένα χρηματοοικονομικό μέσο και καθίσταται απαιτητή η αποπληρωμή του κεφαλαίου καθώς και τυχόν οφειλόμενων τόκων, σύμφωνα με τους όρους της έκδοσης.

Η ημερομηνία λήξης καθορίζει τον χρονικό ορίζοντα της επένδυσης και επηρεάζει την απόδοση, τον κίνδυνο επιτοκίου και τη ρευστότητα του χρηματοοικονομικού τίτλου.

Θ

Θεματοφύλακας αμοιβαίου κεφαλαίου (Custodian of a mutual fund): Πιστωτικό ίδρυμα ή ανώνυμη εταιρεία παροχής επενδυτικών υπηρεσιών που έχει λάβει άδεια να ασκεί καθήκοντα θεματοφύλακα και η οποία υπόκειται σε απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας.

Ο θεματοφύλακας διασφαλίζει ότι τα στοιχεία του χαρτοφυλακίου (μετοχές, ομόλογα, καταθέσεις) είναι καταχωρισμένα σωστά και ότι όλες οι συναλλαγές εκτελούνται σύμφωνα με τον κανονισμό του αμοιβαίου κεφαλαίου και τη σχετική νομοθεσία.

Για τις υπηρεσίες θεματοφυλακής που προσφέρει υπάρχει σχετική αμοιβή, η οποία ονομάζεται αμοιβή θεματοφυλακής.

Θεμελιώδης ανάλυση (Fundamental analysis): Μέθοδος αξιολόγησης χρηματοοικονομικών μέσων, ιδίως μετοχών, η οποία βασίζεται στην εξέταση των οικονομικών και χρηματοοικονομικών στοιχείων της επιχείρησης ή του εκδότη, καθώς και των γενικότερων οικονομικών συνθηκών με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής ή εσωτερικής τους αξίας (intrinsic value).

Θεσμικοί επενδυτές (Institutional investors): Οργανισμοί των οποίων η κύρια δραστηριότητα είναι η επαγγελματική διαχείριση και η επένδυση κεφαλαίων τρίτων στις χρηματοοικονομικές αγορές, με βάση προκαθορισμένους επενδυτικούς στόχους, κανόνες διαχείρισης κινδύνου και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα συνταξιοδοτικά ταμεία, τις ασφαλιστικές εταιρείες, τα αμοιβαία κεφάλαια, τα κρατικά συνταξιοδοτικά ταμεία και τις εταιρείες διαχείρισης περιουσίας. Διαθέτουν εξειδίκευση και πρόσβαση σε προηγμένα εργαλεία, και ασκούν σημαντική επιρροή στις αγορές.

Οι θεσμικοί επενδυτές υπόκεινται σε αυστηρό ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο ανάλογα με τη φύση και τη δικαιοδοσία τους, και συχνά εκπροσωπούνται από επαγγελματικές ενώσεις ή οργανισμούς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Ι

Ίδια κεφάλαια (Equity): Τα κεφάλαια που αντιστοιχούν στους ιδιοκτήτες μιας επιχείρησης και προκύπτουν ως η διαφορά μεταξύ του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεών της. Περιλαμβάνουν το μετοχικό κεφάλαιο, τα αποθεματικά και τα κέρδη εις νέον.

Ιδιωτική τοποθέτηση (Private placement): Η ιδιωτική τοποθέτηση είναι η διάθεση χρηματοοικονομικών τίτλων –όπως με-

τοχών ή ομολόγων– σε περιορισμένο αριθμό επενδυτών, χωρίς δημόσια προσφορά, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες εξαιρέσεις από την υποχρέωση δημοσίευσης ενημερωτικού δελτίου.

Ισολογισμός (Balance sheet): Χρηματοοικονομική κατάσταση που παρουσιάζει σε δεδομένη χρονική στιγμή τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις και τα ίδια κεφάλαια μιας επιχείρησης, αποτυπώνοντας τη χρηματοοικονομική θέση της.

Κ

Καθαρά κέρδη μετά από φόρους και τόκους (Net profit after interests and taxes): Είναι το τελικό αποτέλεσμα μιας επιχείρησης που προκύπτει μετά την αφαίρεση όλων των εξόδων, συμπεριλαμβανομένων των λειτουργικών δαπανών, των τόκων και των φόρων, από τα συνολικά έσοδα. Αποτελεί το καθαρό κέρδος που απομένει στους μετόχους.

Καθαρή συνολική αξία περιουσιακών στοιχείων – Καθαρός πλούτος (Net wealth): Μια από τις πιο σημαντικές έννοιες στην προσωπική χρηματοοικονομική είναι η έννοια του καθαρού πλούτου, η οποία προκύπτει από τη διαφορά της τρέχουσας αξίας όλων των περιουσιακών μας στοιχείων και των χρεών που έχουμε αναλάβει, ή άλλων χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων.

Για παράδειγμα, αν μια οικογένεια έχει 12.000 ευρώ σε καταθέσεις στην τράπεζα, χρωστάει 2.000 ευρώ σε μια πιστωτική κάρτα και έχει στην κατοχή της ένα διαμέρισμα που αξίζει σήμερα 100.000 ευρώ, τότε η καθαρή αξία των περιουσιακών της στοιχείων είναι 110.000 ευρώ. Αν όμως το ίδιο διαμέρισμα το είχε αγοράσει με δάνειο και χρωστάει σήμερα 40.000 ευρώ στην τράπεζα, τότε ο καθαρός πλούτος της οικογένειας είναι 70.000 ευρώ.

Καθαρή τιμή μεριδίου Α/Κ (Net asset value per share): Η καθαρή τιμή ενός Α/Κ προκύπτει από τη διαίρεση της αξίας του καθαρού ενεργητικού του Α/Κ κάθε ημέρας με τον συνολικό αριθμό των κυκλοφορούντων μεριδίων εκείνης της ημέρας. Η καθαρή τιμή –που αναγράφεται στις εφημερίδες καθημερινά– είναι η βάση υπολογισμού των τιμών διάθεσης και εξαγοράς των μεριδίων των Α/Κ, εφόσον υπάρχουν οι σχετικές προμήθειες.

Καθοδική αγορά (Bear market): Κατάσταση της αγοράς κατά την οποία οι τιμές των χρηματοοικονομικών προϊόντων σημειώνουν παρατεταμένη πτώση συνοδευόμενη συνήθως από αρνητικό επενδυτικό κλίμα και αυξημένη αβεβαιότητα. Συνήθως ορίζεται ως πτώση άνω του 20% από τα πρόσφατα υψηλά. Ο όρος «bear» (αρκούδα) συμβολίζει την κίνηση του ζώου που επιτίθεται με προς τα κάτω κίνηση των νυχιών της, όπως όταν οι τιμές τις περιόδους αυτές πέφτουν.

Καμπύλη αποδόσεων (Yield curve): Η καμπύλη αποδόσεων αποτυπώνει τη σχέση μεταξύ της απόδοσης και της διάρκειας έως τη λήξη ομολογιακών τίτλων ιδίας πιστοληπτικής διαβάθμισης. Χρησιμοποιείται για την ανάλυση των προσδοκιών της αγοράς σχετικά με τα επιτόκια και την πορεία της οικονομίας.

Μια ανοδική καμπύλη υποδηλώνει συνήθως κανονικές οικονομικές συνθήκες, ενώ μια ανεστραμμένη καμπύλη συχνά συνδέεται με προσδοκίες οικονομικής επιβράδυνσης ή ύφεσης.

Κανονιστικός ή ρυθμιστικός κίνδυνος (Regulation risk): Ο Κανονιστικός ή ρυθμιστικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος οικονομικής ζημίας, περιορισμού δραστηριοτήτων ή μεταβολής της αξίας μιας επένδυσης ή επιχείρησης λόγω αλλαγών στο κανονιστικό ή νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της αγοράς ή ενός κλάδου. Ο κίνδυνος αυτός μπορεί να προκύψει από νέους νόμους, κανονισμούς, εποπτικές αποφάσεις ή αλλαγές στη φορολογική και

διοικητική πολιτική, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν το κόστος συμμόρφωσης, τη λειτουργία επιχειρήσεων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών ή τις συνθήκες διαπραγμάτευσης και επένδυσης στις αγορές.

Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης (Income statement / Profit & loss statement): Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης παρουσιάζει την οικονομική επίδοση της επιχείρησης σε μια περίοδο, συνήθως ετήσια. Καταγράφει έσοδα, έξοδα, κέρδη ή ζημίες από τη λειτουργική και μη λειτουργική δραστηριότητα, καταλήγοντας στο καθαρό αποτέλεσμα της χρήσης.

Βάσει της κατάστασης των αποτελεσμάτων χρήσης υπολογίζονται οι περισσότεροι και σημαντικότεροι αριθμοδείκτες της επιχείρησης.

Κατάχρηση αγοράς (Market abuse): Η κατάχρηση της αγοράς αναφέρεται στην κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών, στην παράνομη ανακοίνωση προνομιακών πληροφοριών και στη χειραγώγηση της αγοράς, δηλαδή σε πρακτικές που επηρεάζουν την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών και την εμπιστοσύνη των επενδυτών.

Κατάχρηση προνομιακής πληροφορίας (Insider dealing): Κατάχρηση προνομιακής πληροφορίας υπάρχει όταν κάποιος κατέχει μια προνομιακή, μη δημόσια πληροφορία και τη χρησιμοποιεί για να αγοράσει ή να πουλήσει χρηματοπιστωτικά μέσα τα οποία αφορά η εν λόγω πληροφορία.

Κεντρικός αντισυμβαλλόμενος (Central counterparty – CCP): Χρηματοπιστωτικός οργανισμός που παρεμβάλλεται μεταξύ των συμβαλλομένων σε μια συναλλαγή και αναλαμβάνει τον ρόλο του αγοραστή για κάθε πωλητή και του πωλητή για κάθε αγοραστή. Σκοπός του είναι η μείωση του πιστωτικού και συστημικού κινδύνου

μέσω της εκκαθάρισης συναλλαγών, της διαχείρισης περιθωρίων ασφάλισης και της διασφάλισης της ομαλής ολοκλήρωσης των συναλλαγών ακόμη και σε περίπτωση αθέτησης υποχρεώσεων από κάποιο μέρος. Οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη λειτουργία των οργανωμένων αγορών και των αγορών παραγώγων, ενισχύοντας τη σταθερότητα και την αξιοπιστία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (Hedge funds): Επενδυτικά κεφάλαια που χρησιμοποιούν ευέλικτες και συχνά πιο σύνθετες επενδυτικές στρατηγικές, όπως μόχλευση, παράγωγα και ανοιχτές πωλήσεις, με σκοπό την επίτευξη υψηλών αποδόσεων και τη διαχείριση ή αντιστάθμιση του κινδύνου. Απευθύνονται σε θεσμικούς ή εύπορους επενδυτές και λειτουργούν σε καθεστώς λιγότερου αυστηρού κανονιστικού πλαισίου.

Κεφαλαιαγορά (Capital market): Κεφαλαιαγορά είναι το τμήμα του χρηματοπιστωτικού συστήματος μέσω του οποίου επιχειρήσεις και οργανισμοί αντλούν μακροπρόθεσμα κεφάλαια από επενδυτές, κυρίως μέσω της έκδοσης μετοχών και ομολογιών, συμβάλλοντας στη χρηματοδότηση των επενδύσεών τους, στην ενίσχυση της ανάπτυξής τους, αλλά και της ανάπτυξης της χώρας. Περιλαμβάνουν την πρωτογενή, τη δευτερογενή αγορά, καθώς και άλλες μορφές διαπραγμάτευσης όπως είναι οι πολυμερείς μηχανισμοί διαπραγμάτευσης.

Κεφαλαιακή ζημία (Capital loss): Ζημία που προκύπτει από την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου σε τιμή χαμηλότερη από την τιμή αγοράς του.

Κεφαλαιακό κέρδος (Capital gain): Κέρδος που προκύπτει από την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου σε τιμή υψηλότερη από την τιμή αγοράς του.

Κεφάλαιο έκτακτης ανάγκης (Emergency fund): Χρηματικό ποσό που προορίζεται αποκλειστικά για την κάλυψη απροσδόκητων εξόδων μας ή έκτακτων περιστατικών. Είναι ένα δίχτυ ασφαλείας στο οποίο μπορούμε να βασιστούμε εάν προκύψουν έκτακτες δαπάνες, όπως η επισκευή του αυτοκινήτου μας, διάφορα έκτακτα ιατρικά έξοδα ή ακόμα και έξοδα για την καθημερινή μας διαβίωση σε περίπτωση απώλειας εργασίας.

Το να έχουμε ένα κεφάλαιο έκτακτης ανάγκης είναι ιδιαίτερης σημασίας για τη χρηματοοικονομική μας ηρεμία.

Οι ειδικοί στον τομέα της προσωπικής χρηματοοικονομικής προτείνουν να έχουμε ένα ποσό το οποίο θα επαρκεί για να καλύψουμε τα έξοδα διαβίωσής μας για μια περίοδο τουλάχιστον έξι μηνών.

Κεφαλαιοποίηση ή χρηματιστηριακή αξία (Market capitalization): Η συνολική αξία μιας εταιρείας όπως αποτιμάται στη ρυθμιζόμενη αγορά στην οποία διαπραγματεύονται οι μετοχές της και υπολογίζεται ως το γινόμενο της τρέχουσας τιμής της μετοχής επί τον συνολικό αριθμό των μετοχών που βρίσκονται σε κυκλοφορία.

Η κεφαλαιοποίηση χρησιμοποιείται για την κατηγοριοποίηση των εταιρειών (π.χ. μεγάλες, μεσαίες, μικρές κεφαλαιοποιήσεις) και αποτελεί βασικό μέτρο για τη σύγκριση του μεγέθους τους στην αγορά.

Κίνδυνος (Risk): Η αβεβαιότητα ως προς το αποτέλεσμα, η οποία εκφράζεται ως απόκλιση της πραγματικής έκβασης από την αναμενόμενη.

Κίνδυνος επένδυσης (Investment risk): Η πιθανότητα ως προς την απόδοση μιας επένδυσης, η οποία εκφράζεται ως απόκλιση της πραγματικής απόδοσης από την αναμενόμενη, με έμφαση στην πιθανότητα ζημίας ή απώλειας κεφαλαίου.

Κίνδυνος επιτοκίου (Interest rate risk): Είναι ο κίνδυνος μεταβολής της αξίας ενός χρηματοοικονομικού τίτλου λόγω αλλαγών στα επίπεδα των επιτοκίων. Αφορά κυρίως τα ομόλογα, καθώς υπάρχει αντίστροφη σχέση μεταξύ επιτοκίων και τιμής ομολόγου.

Όταν τα επιτόκια αυξάνονται, η τιμή των υφιστάμενων ομολόγων μειώνεται, ενώ όταν τα επιτόκια μειώνονται, η τιμή τους αυξάνεται. Ο κίνδυνος επιτοκίου είναι μεγαλύτερος για ομόλογα με μεγαλύτερη διάρκεια έως τη λήξη, καθώς είναι πιο ευαίσθητα στις μεταβολές των επιτοκίων.

Κίνδυνος νομίσματος (Currency risk): Ο κίνδυνος νομίσματος είναι ο κίνδυνος ζημίας που προκύπτει όταν η ισοτιμία ενός ξένου νομίσματος μεταβάλλεται, επηρεάζοντας το ποσό που πρέπει να πληρωθεί ή την αξία μιας επένδυσης σε άλλο νόμισμα. Ο κίνδυνος αυτός εμφανίζεται όταν δάνεια, επενδύσεις ή συναλλαγές είναι εκφρασμένα σε ξένο νόμισμα.

Κίνδυνος ρευστότητας (Liquidity risk): Είναι ο κίνδυνος που συνδέεται με την περιορισμένη δυνατότητα μετατροπής ενός περιουσιακού στοιχείου σε μετρητά, χωρίς μεγάλη πτώση της τιμής του.

Κίνδυνος φήμης (Reputation risk): Είναι το ενδεχόμενο της αρνητικής δημοσιότητας σχετικά με την πρακτική μιας επιχείρησης, είτε αυτή ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα είτε όχι, που προκαλεί περιορισμό του αριθμού των πελατών, δαπανηρές δικαστικές διενέξεις και μείωση των κερδών.

Κίνδυνος χώρας (Country risk): Ο κίνδυνος που απορρέει από οικονομικούς, πολιτικούς ή θεσμικούς παράγοντες μιας χώρας και μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την αξία ή τις αποδόσεις των επενδύσεων που συνδέονται με αυτήν.

Ο κίνδυνος χώρας ενδέχεται να επηρεάσει τις επενδύσεις σε μετοχές, σε ομόλογα αλλά και τις άμεσες ξένες επενδύσεις, και

περιλαμβάνει στοιχεία όπως η πολιτική αστάθεια, οι αλλαγές στη φορολογία, οι περιορισμοί στη μεταφορά κεφαλαίων και οι μακροοικονομικές ανισορροπίες.

Ο κίνδυνος χώρας μειώνεται ή και εξαλείφεται μέσω της διεθνούς διαφοροποίησης του κινδύνου.

Κουπόνι ομολόγου (Bond coupon): Το κουπόνι ομολόγου είναι ο περιοδικός τόκος που καταβάλλει ο εκδότης του ομολόγου στον επενδυτή, υπολογιζόμενος ως ποσοστό επί της ονομαστικής αξίας του τίτλου. Καταβάλλεται συνήθως σε ετήσια ή εξαμηνιαία βάση μέχρι τη λήξη του ομολόγου.

Το ύψος του κουπονιού καθορίζεται κατά την έκδοση του ομολόγου και μπορεί να είναι σταθερό, κυμαινόμενο ή μηδενικό (στην περίπτωση ομολόγων μηδενικού κουπονιού).

Κριτήρια για το περιβάλλον, την κοινωνία και την εταιρική διακυβέρνηση (Environmental, social, and governance criteria – ESG): Μια από τις δημοφιλέστερες έννοιες στον τομέα των επιχειρήσεων σήμερα είναι το ακρωνύμιο ESG, το οποίο είναι συντόμευση των εννοιών Περιβάλλον, Κοινωνία και Εταιρική Διακυβέρνηση.

Τα περιβαλλοντικά κριτήρια αξιολογούν τον θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο από τη λειτουργία της επιχείρησης στο περιβάλλον, όπως είναι η χρήση ενέργειας, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και η διαχείριση απορριμμάτων. Τα κοινωνικά κριτήρια αξιολογούν τον αντίκτυπο μιας εταιρείας στα ενδιαφερόμενα μέρη της, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων, των πελατών και των κοινοτήτων στις οποίες αυτή δραστηριοποιείται. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει θέματα όπως η διαφορετικότητα και η συμπερίληψη, οι εργασιακές πρακτικές και η συμμετοχή της στην κοινότητα. Τα κριτήρια διακυβέρνησης αξιολογούν τις εσωτερικές πολιτικές και πρακτικές μιας εταιρείας, όπως η αμοιβή των στελεχών της, η δομή του διοικητικού συμβουλίου και η διαφάνεια.

Οι επενδυτές και τα ενδιαφερόμενα μέρη χρησιμοποιούν τα κριτήρια ESG για να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τις εταιρείες που θα επενδύσουν τα χρήματά τους, με βάση τις αξίες και τις προτεραιότητές τους. Αξιολογώντας τις επιδόσεις μιας εταιρείας βάσει των κριτηρίων ESG, τα άτομα μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τον ευρύτερο αντίκτυπο των επενδύσεών τους και να προωθήσουν βιώσιμες και ηθικές πρακτικές για την κοινωνία και ολόκληρο τον πλανήτη.

Κρυπτονόμισμα Bitcoin (Bitcoin): Το Bitcoin είναι το παλαιότερο, το γνωστότερο και το μεγαλύτερο σε αξία ψηφιακό νόμισμα. Δημιουργήθηκε το 2009 από ένα άγνωστο άτομο ή μια ομάδα ατόμων με το ψευδώνυμο «Satoshi Nakamoto». Το Bitcoin χρησιμοποιεί ένα αποκεντρωμένο σύστημα, γεγονός που σημαίνει ότι καμία κεντρική οντότητα δεν μπορεί να το ελέγξει. Για τον λόγο αυτόν, ονομάζεται «το Internet του χρήματος». Οι συναλλαγές καταγράφονται σε ένα δημόσιο «λογιστικό βιβλίο» που ονομάζεται Blockchain, το οποίο διατηρείται και ενημερώνεται από ένα δίκτυο χρηστών σε όλο τον κόσμο, με στόχο τη μέγιστη διαφάνεια.

Ένα από τα μοναδικά χαρακτηριστικά του Bitcoin είναι ότι έχει περιορισμένη προσφορά νομισμάτων – μόνο 21 εκατομμύρια Bitcoin πρόκειται να δημιουργηθούν μέχρι το 2140. Αυτό το καθιστά διαφορετικό από τα παραδοσιακά νομίσματα, τα οποία εκτυπώνονται από τις κυβερνήσεις πολλές φορές χωρίς όριο. Το Bitcoin μπορεί να αγοραστεί και να πωληθεί στα ανταλλακτήρια κρυπτονομισμάτων, και η τιμή του μεταβάλλεται όπως κάθε άλλου περιουσιακού στοιχείου ανάλογα με την προσφορά και τη ζήτηση για αυτό. Μερικοί άνθρωποι το βλέπουν ως επενδυτική ευκαιρία, ενώ άλλοι ως έναν τρόπο να πραγματοποιούν ανώνυμες συναλλαγές στο διαδίκτυο. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το Bitcoin αποτελεί μια σχετικά νέα τεχνολογία και υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τη χρήση του, όπως ρυθμιστικοί, τιμολόγησης και απώλειας κεφαλαίου. Για τον λόγο

αυτόν, πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί στην αγορά κρυπτονομισμάτων.

Κρυπτονομίσματα (Cryptocurrencies): Τα κρυπτονομίσματα είναι μια μορφή ηλεκτρονικού χρήματος που μέχρι στιγμής χρησιμοποιείται περιορισμένα ως μέσο συναλλαγών, και κυρίως για επενδυτικούς σκοπούς ή για κερδοσκοπία.

Τα κρυπτονομίσματα οφείλουν την ονομασία τους στο γεγονός ότι χρησιμοποιούν την κρυπτογραφία για την κωδικοποίηση και την απόκρυψη πληροφοριών. Κρυπτογραφία είναι ο διεπιστημονικός γνωστικός κλάδος που μελετά τις τεχνικές κρυπτογράφησης και αποκρυπτογράφησης δεδομένων, και η σημασία της είναι τεράστια στους τομείς της ασφάλειας υπολογιστικών συστημάτων και των τηλεπικοινωνιών.

Σήμερα υπάρχουν χιλιάδες κρυπτονομίσματα, με πιο γνωστά το Bitcoin (BTC) και το Ether (ETH).

Κρυπτοστοιχείο (Crypto assets): Κρυπτοστοιχείο είναι μια ψηφιακή αναπαράσταση μιας αξίας ή ενός δικαιώματος που μπορεί να μεταβιβαστεί και να αποθηκευτεί ηλεκτρονικά, χρησιμοποιώντας τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού ή άλλη παρόμοια τεχνολογία.

Ο όρος καλύπτει ένα ευρύ φάσμα ψηφιακών στοιχείων όπως, μεταξύ άλλων, τα κρυπτονομίσματα, τα stable coins και τα NFTs (Non-Fungible Tokens).

Κύκλος εργασιών (Turnover): Ο κύκλος εργασιών είναι το σύνολο των εσόδων που προκύπτουν από την κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα μιας επιχείρησης κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Αποτυπώνει το μέγεθος και τη δραστηριότητα της επιχείρησης, χωρίς να εκφράζει την κερδοφορία της.
Ο κύκλος εργασιών καταγράφεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης και αποτελεί βασικό μέγεθος για την ανάλυσή της και την

αποτύπωση της θέσης της στην αγορά και της διαχρονικής εξέλιξης των πωλήσεών της.

Κύκλος των συναισθημάτων (Emotional cycle): Ο κύκλος των συναισθημάτων περιγράφει την επαναλαμβανόμενη αλληλουχία συναισθηματικών καταστάσεων που εκδηλώνονται ως αντίδραση σε μεταβαλλόμενα γεγονότα και προσδοκίες, και επηρεάζουν την κρίση και τη συμπεριφορά των ατόμων. Στο πλαίσιο της συμπεριφορικής χρηματοοικονομικής, ο κύκλος αυτός αποτυπώνει το πώς η εναλλαγή συναισθημάτων, όπως η αισιοδοξία, η απληστία, ο φόβος και ο πανικός, επηρεάζει τις επενδυτικές αποφάσεις και συμβάλλει στη διαμόρφωση επαναλαμβανόμενων προτύπων συμπεριφοράς στις αγορές.

Συνήθως τα άτομα στην πλειονότητά τους κυνηγούν τις τάσεις και τις παρελθούσες αποδόσεις (chasing trends and past returns) και αγοράζουν μετοχές ή μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια όταν οι τιμές των μετοχών ή των μετοχικών Α/Κ έχουν ήδη ανέβει.

Λ

Λειτουργικά έξοδα αμοιβαίου κεφαλαίου (Operating expenses of a mutual fund): Οι δαπάνες που σχετίζονται με τη λειτουργία και τη διαχείριση ενός Α/Κ, όπως η αμοιβή διαχείρισης, η αμοιβή θεματοφυλακής και λοιπά διοικητικά έξοδα, οι οποίες επιβαρύνουν το ενεργητικό του και επηρεάζουν την απόδοσή του.

Λειτουργικός κίνδυνος (Operating risk): Είναι ο κίνδυνος ζημιών που προκύπτουν από ανεπάρκειες ή αστοχίες στις εσωτερικές διαδικασίες, στους ανθρώπινους πόρους ή στα συστήματα, ή προκαλούνται από εξωτερικά γεγονότα, και οι οποίες επηρεάζουν τη λειτουργία και την απόδοση μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού.

Ο λειτουργικός κίνδυνος δεν σχετίζεται άμεσα με τις αγορές ή τις τιμές των χρηματοοικονομικών μέσων, αλλά με τον τρόπο που λειτουργεί καθημερινά η επιχείρηση, περιλαμβάνοντας περιστατικά όπως τεχνολογικές βλάβες, φυσικές καταστροφές, ανθρώπινα λάθη, απάτη, νομικά ζητήματα ή διακοπές λειτουργίας.

Λήξη ομολόγου (Bond maturity): Η λήξη ομολόγου είναι η ημερομηνία κατά την οποία ο εκδότης του ομολόγου υποχρεούται να επιστρέψει στον επενδυτή την ονομαστική αξία του τίτλου και να καταβάλει το τελευταίο κουπόνι, εφόσον προβλέπεται.

Λογιστική αξία ανά μετοχή (Book price per share): Το ποσό των ιδίων κεφαλαίων μιας εταιρείας που αντιστοιχεί σε κάθε κοινή μετοχή της. Υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας με τον αριθμό των κοινών μετοχών που βρίσκονται σε κυκλοφορία.

Λόγος εξόδων αμοιβαίου κεφαλαίου (Expense ratio): Ο λόγος των εξόδων ενός αμοιβαίου κεφαλαίου είναι ένας δείκτης που υπολογίζεται ως τα ετήσια λειτουργικά έξοδα ενός Α/Κ διά του μέσου καθαρού ενεργητικού του. Ο λόγος αυτός αποτελεί ένα μέτρο της ικανότητας του αμοιβαίου κεφαλαίου να διατηρεί τα έξοδά του σε χαμηλά επίπεδα.

Μ

Μακροοικονομική (Macroeconomics): Κλάδος της οικονομικής επιστήμης που μελετά την οικονομία στο σύνολό της. Επικεντρώνεται στη μεγάλη εικόνα, εξετάζοντας ζητήματα όπως η οικονομική ανάπτυξη, ο πληθωρισμός και η ανεργία, καθώς και το πώς αυτά επηρεάζουν ολόκληρη την οικονομία. Οι μακροοικονομολόγοι μελετούν το πώς διαφορετικοί τομείς της οικονομίας

όπως τα νοικοκυριά, οι επιχειρήσεις και τα κράτη αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.

Μερικές από τις βασικές έννοιες στη μακροοικονομική περιλαμβάνουν το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, τις εξαγωγές, τις εισαγωγές, τη συναλλαγματική ισοτιμία, τις δημόσιες δαπάνες και τα δημόσια έσοδα, τον πληθωρισμό και την ανεργία.

Τόσο η νομισματική όσο και η δημοσιονομική πολιτική αποτελούν μακροοικονομικές πολιτικές, οι οποίες εφαρμόζονται με στόχο την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και της σταθερότητας. Για παράδειγμα, η κυβέρνηση μπορεί να χρησιμοποιήσει τη δημοσιονομική πολιτική –όπως είναι η αύξηση των δημόσιων δαπανών ή η μείωση των φόρων– για να τονώσει την οικονομική ανάπτυξη κατά τη διάρκεια μιας ύφεσης. Η νομισματική πολιτική, π.χ. η προσαρμογή των επιτοκίων σε διάφορες φάσεις των οικονομικών κύκλων, μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για να επηρεάσει την οικονομία.

Η κατανόηση της μακροοικονομικής μπορεί να βοηθήσει τους πολίτες αλλά και τις επιχειρήσεις να πάρουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τα προσωπικά τους χρηματοοικονομικά και τις επενδύσεις τους, καθώς και να κατανοήσουν το πώς λειτουργούν η εγχώρια και η παγκόσμια οικονομία στο σύνολό τους.

Μακροπρόθεσμα επιτόκια (Long-term interest rates): Τα επιτόκια που αφορούν τη χρήση χρήματος (δανεισμό ή επενδύσεις) για μεγάλο χρονικό διάστημα, συνήθως άνω του ενός έτους, και αντανακλούν τις συνθήκες της αγοράς και τις προσδοκίες για τον πληθωρισμό και τη γενικότερη πορεία της οικονομίας.

Μαύρη Δευτέρα (Black Monday): Η Μαύρη Δευτέρα αναφέρεται στη χρηματιστηριακή κατάρρευση που καταγράφηκε στις 19 Οκτωβρίου 1987, όταν ο δείκτης Dow Jones υποχώρησε κατά 22,6% μέσα σε μία μόνο ημέρα, επηρεάζοντας όλα τα διεθνή χρηματιστήρια και σηματοδοτώντας μια από τις σοβαρότερες χρηματιστηριακές κρίσεις όλων των εποχών.

Μαύρος κύκνος (Black swan): Η έννοια του μαύρου κύκνου έγινε γνωστή κυρίως από το προφητικό και εξαιρετικά επιτυχημένο βιβλίο του Nassim Nicholas Taleb *Ο μαύρος κύκνος: Οι επιπτώσεις του ιδιαίτερα απίθανου*, στο οποίο ο συγγραφέας παρουσιάζει τις συνέπειες της έλευσης ενός εξαιρετικά απίθανου γεγονότος, προφητεύοντας ουσιαστικά την επερχόμενη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008.

Ο «μαύρος κύκνος» ορίζεται ως ένα απρόβλεπτο γεγονός το οποίο, εάν συμβεί, θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην κοινωνία, η οποία θα το θεωρήσει εκ των υστέρων εύκολα προβλέψιμο (το φαινόμενο αυτό ονομάζεται αναδρομική ερμηνευσιμότητα). Αξίζει να σημειωθεί ότι ο «μαύρος κύκνος» μπορεί να είναι είτε θετικός, όπως μια τεχνολογική καινοτομία που αλλάζει τον κόσμο (για παράδειγμα, η δημιουργία της Google), είτε αρνητικός, όπως το τρομοκρατικό χτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001.

Η παγκόσμια υπερχρέωση, η πολυπλοκότητα της αρχιτεκτονικής των αγορών χρήματος και κεφαλαίου, οι αλλεπάλληλες χρηματοοικονομικές και άλλες κρίσεις ανέδειξαν περισσότερο από ποτέ το γεγονός ότι «στις αγορές, όπως και στη ζωή, μπορούν να συμβούν τα πάντα».

Μερίδιο αμοιβαίων κεφαλαίων (Mutual fund share / Unit): Τίτλος που αντιπροσωπεύει το ποσοστό συμμετοχής στο ενεργητικό του αμοιβαίου κεφαλαίου και ενσωματώνει το δικαίωμα του μεριδιούχου στην αξία αυτού, καθώς και στην εξαγορά των μεριδίων του.

Μεριδιούχος αμοιβαίου κεφαλαίου (Shareholder/ Unitholder): Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει επενδύσει σε ένα αμοιβαίο κεφάλαιο και, ως εκ τούτου, είναι κάτοχος συγκεκριμένου αριθμού μεριδίων.

Μερίσματα (Dividends): Το μέρος των καθαρών κερδών μιας εταιρείας, μετά από φόρους και τόκους, που διανέμεται στους με-

τόχους της. Η διανομή μερισμάτων αποτελεί ένδειξη οικονομικής ευρωστίας μιας επιχείρησης και πηγή εισοδήματος για τους επενδυτές.

Μερισματική απόδοση (Dividend yield): Χρηματοοικονομικός δείκτης που αποτυπώνει τη σχέση μεταξύ του ετήσιου μερίσματος μιας μετοχής και της τρέχουσας τιμής της στο χρηματιστήριο. Εκφράζεται ως ποσοστό και χρησιμοποιείται από τους επενδυτές για να εκτιμήσουν την απόδοση και το εισόδημα που μπορούν να λάβουν από τα μερίσματα σε σχέση με την επένδυσή τους. Η υψηλή μερισματική απόδοση είναι συνήθως ελκυστική για τους επενδυτές οι οποίοι αναζητούν σταθερό εισόδημα.

Η μερισματική απόδοση μιας μετοχής υπολογίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Μερισματική απόδοση} = \frac{\text{Ετήσιο μέρισμα ανά μετοχή}}{\text{Τρέχουσα τιμή μετοχής}} \times 100\%$$

αν και αυστηρά ο παρονομαστής πρέπει να είναι η τιμή κτήσης της μετοχής και όχι η τρέχουσα.

Μετατρέψιμες ομολογίες (Convertible bonds): Ομολογίες που παρέχουν στον κάτοχό τους το δικαίωμα μετατροπής τους σε μετοχές της εκδότριας εταιρείας, σύμφωνα με προκαθορισμένους όρους και σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Συνδυάζουν χαρακτηριστικά ομολόγου (σταθερό εισόδημα, προτεραιότητα έναντι μετόχων) και μετοχής (δυνατότητα συμμετοχής στην άνοδο της αξίας της εταιρείας).

Μετοχή (Share): Οι μετοχές είναι χρηματοοικονομικοί τίτλοι που αντιπροσωπεύουν κλάσματα του μετοχικού κεφαλαίου μιας ανώνυμης εταιρείας και ενσωματώνουν δικαιώματα και υποχρεώσεις για τον κάτοχό τους, όπως συμμετοχή στα κέρδη, στο προϊόν

εκκαθάρισης και, κατά περίπτωση, στη διοίκηση της εταιρείας. Οι μετοχές διακρίνονται κυρίως σε κοινές και προνομιούχες. Οι κοινές μετοχές παρέχουν δικαίωμα ψήφου στη γενική συνέλευση και συμμετοχή στα κέρδη μέσω μερισμάτων, χωρίς εγγύηση ως προς το ύψος ή την καταβολή τους. Οι προνομιούχες μετοχές, αντίθετα, παρέχουν συνήθως προνομιακή μεταχείριση ως προς τη διανομή μερισμάτων ή/και την ικανοποίηση σε περίπτωση εκκαθάρισης, συχνά με προκαθορισμένο μέρισμα, αλλά κατά κανόνα χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Οι μετοχές που είναι εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- **Blue Chips:** Μετοχές εταιρειών υψηλής ποιότητας, με ισχυρό management, σημαντική μακροχρόνια κερδοφορία και ικανοποιητική διασπορά των δραστηριοτήτων τους. Συνήθως, Blue Chips χαρακτηρίζονται μετοχές υψηλής κεφαλαιοποίησης, ευρύτατα γνωστές στο επενδυτικό κοινό. Για παράδειγμα, ο αμερικανικός χρηματιστηριακός δείκτης Dow Jones αποτελείται από 30 Blue Chips μετοχές βιομηχανικών εταιρειών.

- **Μετοχές αξίας (Value stocks):** Οι μετοχές αξίας είναι μετοχές εταιρειών που διαπραγματεύονται σε σχετικά χαμηλή τιμή σε σχέση με τα θεμελιώδη οικονομικά μεγέθη τους, όπως τα κέρδη, τα ίδια κεφάλαια ή τα μερίσματα, και έχουν σημαντικές πιθανότητες ανόδου. Οι μετοχές αξίας χαρακτηρίζονται από χαμηλούς δείκτες αποτίμησης, δηλαδή οι λόγοι χρηματιστηριακής προς λογιστική αξία και ο δείκτης τιμή προς κέρδη είναι σχετικά χαμηλοί.

- **Μετοχές εισοδήματος (Income stocks):** Μετοχές που διανέμουν περίπου σταθερό μέρισμα κάθε χρόνο και, ως εκ τούτου, παρέχουν ένα διαχρονικά σταθερό εισόδημα στους επενδυτές. Αποτελούν την κατάλληλη επενδυτική επιλογή για μεμονωμένους ή θεσμικούς επενδυτές –όπως είναι τα ασφαλιστικά και

συνταξιοδοτικά ταμεία– που αποστρέφονται τον υπερβολικό κίνδυνο και έχουν ανάγκη από σταθερό εισόδημα.

- **Μετοχές μεγέθυνσης (Growth stocks):** Όταν οι πωλήσεις, τα κέρδη και το μερίδιο της αγοράς μιας εταιρείας παρουσιάζουν ταχύτερους ρυθμούς αύξησης από αυτούς της μέσης επιχείρησης του κλάδου ή της οικονομίας, τότε αυτή χαρακτηρίζεται ως growth. Οι μετοχές μεγέθυνσης χαρακτηρίζονται από σχετικά υψηλές τιμές των λόγων χρηματιστηριακής προς λογιστική αξία και τιμής προς κέρδη ανά μετοχή. Συνήθως διανέμουν χαμηλό ή καθόλου μέρισμα και θεωρούνται υψηλότερης επικινδυνότητας από ό,τι οι μετοχές Blue Chips.

- **Κυκλικές μετοχές (Cyclical stocks):** Οι κυκλικές μετοχές ακολουθούν συνήθως την πορεία του οικονομικού κύκλου μιας οικονομίας. Έχουν την τάση να αναπτύσσονται όταν η οικονομία βρίσκεται σε φάση ανάπτυξης, ενώ αντιμετωπίζουν προβλήματα όταν υπάρχει ύφεση (π.χ. αυτοκινητοβιομηχανίες, αεροπορικές εταιρείες).

- **Κερδοσκοπικές μετοχές (Speculative stocks):** Οι κερδοσκοπικές μετοχές παρατηρούνται συνήθως σε ταχύτατα αναπτυσσόμενους κλάδους (π.χ. Internet, AI), έχουν ιδιαίτερα υψηλούς δείκτες τιμή προς κέρδη και εμπεριέχουν πολύ υψηλό κίνδυνο, αλλά μπορούν να επιτύχουν μεγάλες αποδόσεις.

- **Αμυντικές μετοχές (Defensive stocks):** Μετοχές που μένουν σχετικά ανεπηρέαστες από τις διακυμάνσεις της αγοράς και της οικονομίας (π.χ. εταιρείες τροφίμων, ποτών, κοινής ωφέλειας).

- **Μετοχές υψηλής κεφαλαιοποίησης (Large-cap stocks):** Μετοχές μεγάλης χρηματιστηριακής αξίας. Στην Ελλάδα ως μετοχές υψηλής κεφαλαιοποίησης ορίζονται εκείνες οι εταιρείες

των οποίων η χρηματιστηριακή αξία βρίσκεται στις θέσεις 1-25 και περιλαμβάνονται στον δείκτη FTSE/XA 25.

- **Μετοχές μεσαίας κεφαλαιοποίησης (Mid-cap stocks):** Μετοχές εταιρειών μεσαίου μεγέθους, των οποίων η χρηματιστηριακή αξία βρίσκεται μεταξύ των εταιρειών χαμηλής και υψηλής κεφαλαιοποίησης.

- **Μετοχές χαμηλής κεφαλαιοποίησης (Small-cap stocks):** Μετοχές εταιρειών με χαμηλή χρηματιστηριακή αξία, οι οποίες χαρακτηρίζονται συνήθως από αυξημένες προοπτικές μεγέθυνσης, αλλά και υψηλότερο επίπεδο κινδύνου.

Μετοχικό κεφάλαιο (Share capital): Είναι το κεφάλαιο που διαμορφώνεται από τις εισφορές των μετόχων μιας εταιρείας και διαιρείται σε μετοχές, οι οποίες αντιπροσωπεύουν τα δικαιώματα συμμετοχής των μετόχων στην εταιρεία. Το μετοχικό κεφάλαιο αποτελεί βασικό στοιχείο της οικονομικής βάσης της εταιρείας και χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση της δραστηριότητάς της, ενώ το ύψος και οι μεταβολές του καθορίζονται σύμφωνα με το καταστατικό και τις αποφάσεις των αρμόδιων εταιρικών οργάνων.

Μέτοχος (Shareholder): Μέτοχος είναι το φυσικό ή το νομικό πρόσωπο που κατέχει μετοχές μιας ανώνυμης εταιρείας και μέσω αυτών αποκτά τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτές, όπως το δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη (μέρισμα), το δικαίωμα ψήφου στη γενική συνέλευση (ανάλογα με το είδος της μετοχής), καθώς και το δικαίωμα επί του υπολειπόμενου ενεργητικού σε περίπτωση εκκαθάρισης της εταιρείας, μετά την ικανοποίηση των πιστωτών.

Μη συστηματικός ή ειδικός κίνδυνος μιας μετοχής (Unsystematic risk or specific risk of a stock): Ο κίνδυνος που οφείλεται σε παράγοντες που σχετίζονται με συγκεκριμένη επιχεί-

ρηση ή κλάδο και μπορεί να μειωθεί μέσω της διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου.

Μηχανισμός οργανωμένης διαπραγμάτευσης (Organized trading facility): Ο Μηχανισμός οργανωμένης διαπραγμάτευσης (ΜΟΔ) αποτελεί πολυμερές σύστημα διαπραγμάτευσης και αφορά χρηματοπιστωτικά μέσα, όπως ομόλογα, δομημένα χρηματοοικονομικά προϊόντα και δικαιώματα εκπομπής, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε ρυθμιζόμενη αγορά ή σε πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης (ΠΜΔ). Σε αντίθεση με τις ρυθμιζόμενες αγορές και τους ΠΜΔ, ο διαχειριστής του ΜΟΔ διαθέτει διακριτική ευχέρεια ως προς τον τρόπο εκτέλεσης των εντολών, εφόσον συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις βέλτιστης εκτέλεσης.

Μικροοικονομική (Microeconomics): Κλάδος της οικονομικής επιστήμης που μελετά τη συμπεριφορά των επιμέρους οικονομικών μονάδων, όπως τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αυτά λαμβάνουν αποφάσεις και αλληλεπιδρούν στις αγορές.

N

Νοητική λογιστική (Mental accounting): Γνωστική στρέβλωση κατά την οποία τα άτομα διαχωρίζουν νοητά τα χρήματα τους σε διαφορετικές κατηγορίες ή λογαριασμούς και τα διαχειρίζονται διαφορετικά, ανάλογα με την προέλευσή τους ή τη χρήση τους, ενώ θα έπρεπε να τα αντιμετωπίσουν ως ένα ενιαίο σύνολο.

Νομισματική πολιτική (Monetary policy): Η νομισματική πολιτική αναφέρεται στα μέτρα που λαμβάνονται από την κεντρική τράπεζα για να διαχειριστεί και να ρυθμίσει την προσφορά και το

κόστος του χρήματος (τα επιτόκια, δηλαδή), και τις συνθήκες ρευστότητας σε μια οικονομία. Στόχος της νομισματικής πολιτικής είναι να προωθήσει την οικονομική σταθερότητα, την ανάπτυξη και την απασχόληση, καθώς και η διαχείριση του πληθωρισμού.

Η αποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως η δυναμικότητα της οικονομίας, η αξιοπιστία της εκάστοτε κεντρικής τράπεζας, οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό, καθώς και η ανταπόκριση των καταναλωτών και των επιχειρήσεων στις μεταβολές των επιτοκίων και στις διεθνείς οικονομικές συνθήκες. Η νομισματική πολιτική συνιστά ένα κρίσιμο εργαλείο που οι κεντρικές τράπεζες αξιοποιούν για τη διαχείριση των οικονομιών τους και την επίτευξη των οικονομικών τους στόχων.

Νομοθετικός κίνδυνος (Legislative risk): Ο κίνδυνος που προκύπτει από τη θέσπιση, τροποποίηση ή κατάργηση νομοθετικών διατάξεων, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά τη λειτουργία, τη χρηματοοικονομική κατάσταση ή την αξία μιας επιχείρησης, επένδυσης ή συναλλαγής. Ο νομοθετικός κίνδυνος συνδέεται κυρίως με αλλαγές στο θεσμικό και νομικό πλαίσιο, όπως φορολογικές, εταιρικές, επενδυτικές ή χρηματοπιστωτικές ρυθμίσεις, και μπορεί να επιφέρει αυξημένο κόστος συμμόρφωσης, περιορισμούς δραστηριοτήτων ή μεταβολές στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εμπλεκομένων μερών.

Ξ

Ξένες άμεσες επενδύσεις – ΞΑΕ (Foreign direct investments – FDI): Επενδύσεις κατά τις οποίες μια επιχείρηση ή ένας επενδυτής από μια χώρα επενδύει άμεσα σε επιχείρηση άλλης χώρας, αποκτώντας έτσι μακροχρόνια συμμετοχή και ουσιαστική επιρροή στη λειτουργία και τη διοίκησή της.

Οι επενδύσεις αυτές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, ίδρυση θυγατρικών, εξαγορές ή συμμετοχή σε επιχειρήσεις και επανεπένδυση κερδών. Οι ξένες άμεσες επενδύσεις διαφέρουν από τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου, καθώς στοχεύουν όχι απλώς σε απόδοση, αλλά σε παραγωγική παρουσία και έλεγχο.

Οι ΞΑΕ συνδέονται με τη μεταφορά κεφαλαίων, τεχνογνωσίας και παραγωγικής δραστηριότητας, και αποτελούν βασικό παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης και διεθνούς οικονομικής ολοκλήρωσης.

Ξέπλυμα βρόμικου χρήματος (Money laundering): Η διαδικασία με την οποία αποκρύπτεται η παράνομη προέλευση χρημάτων, ώστε αυτά να εμφανιστούν ως νόμιμα, μέσω συναλλαγών ή οικονομικών δραστηριοτήτων.

Ο

Όγκος συναλλαγών (Trading volume): Ο όγκος συναλλαγών είναι ο συνολικός αριθμός μετοχών, συμβολαίων ή μονάδων ενός περιουσιακού στοιχείου που αλλάζουν χέρια (αγοράζονται και πωλούνται) σε μια συγκεκριμένη αγορά μέσα σε μια δεδομένη χρονική περίοδο (π.χ. ημερησίως). Αποτελεί βασικό δείκτη της ρευστότητας και της δυναμικής μιας αγοράς, καθώς υψηλός όγκος υποδηλώνει έντονο ενδιαφέρον και ισχυρή επιβεβαίωση της τάσης των τιμών.

Οικογένεια αμοιβαίου κεφαλαίου (Family of mutual funds): Ομάδα αμοιβαίων κεφαλαίων τα οποία διαχειρίζεται η ίδια εταιρεία διαχείρισης, και προσφέρει διαφορετικές επενδυτικές επιλογές. Οι μεριδιούχοι μπορούν να μεταφέρουν τα χρήματά τους –συνολικά ή ένα τμήμα τους– από το ένα Α/Κ σε άλλο της ιδίας οικογένειας, με ελάχιστο ή μηδενικό κόστος.

Οίκοι αξιολόγησης (Credit rating agencies): Οι οίκοι αξιολόγησης είναι εξειδικευμένοι διεθνείς οργανισμοί που εκτιμούν την πιστοληπτική ικανότητα κρατών, επιχειρήσεων και χρηματοοικονομικών τίτλων, αξιολογώντας την ικανότητά τους να εξυπηρετούν έγκαιρα τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις τους. Οι αξιολογήσεις τους εκφράζονται μέσω βαθμίδων πιστοληπτικής διαβάθμισης (ratings) και χρησιμοποιούνται ευρέως από επενδυτές, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και ρυθμιστικές αρχές για την εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου και τη λήψη επενδυτικών αποφάσεων.

Οι τρεις κυριότεροι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης είναι η Moody's Investors Service, η οποία ιδρύθηκε το 1909, η Standard & Poor's, με ιστορική απαρχή το 1860 και σύγχρονη μορφή από το 1941, και η Fitch Ratings, που ιδρύθηκε το 1913. Οι τρεις αυτοί οργανισμοί, γνωστοί ως «Big Three», διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στις διεθνείς αγορές κεφαλαίου, επηρεάζοντας το κόστος δανεισμού, τη ροή κεφαλαίων και την επενδυτική συμπεριφορά, χωρίς ωστόσο οι αξιολογήσεις τους να αποτελούν επενδυτικές συμβουλές.

Οι οίκοι αξιολόγησης χρησιμοποιούν πολύπλοκα υποδείγματα για να προσδιορίσουν την πιστοληπτική ικανότητα του εκδότη, συμπεριλαμβανομένων των περιουσιακών στοιχείων που κατέχουν, των επιπέδων χρέους και του ιστορικού πληρωμών. Οι βαθμολογίες συνήθως κυμαίνονται από AAA (η υψηλότερη) έως D (η χαμηλότερη), με ενδιάμεσες βαθμολογίες όπως A, B και C.

Οικονομία της αγοράς (Market economy): Οικονομικό σύστημα στο οποίο οι αποφάσεις για το τι προϊόντα θα παραχθούν, σε τι ποσότητες αλλά και σε ποιες τιμές θα προσφέρονται λαμβάνονται με βάση τον νόμο της προσφοράς και της ζήτησης. Σε γενικές γραμμές, στην οικονομία της αγοράς ο ρόλος του κράτους είναι περιορισμένος. Αντίθετα, στην κεντρικά σχεδιασμένη οικονομία το κράτος έχει τον κυρίαρχο ρόλο.

Η πλειονότητα των χωρών έχει ένα σύστημα το οποίο συνδυάζει τόσο την οικονομία της αγοράς, αφήνοντας στα άτομα την παραγω-

γή καταναλωτικών και επενδυτικών προϊόντων, όσο και τον ρόλο του κράτους, το οποίο αναλαμβάνει κυρίως τον θεσμικό έλεγχο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και τους τομείς της παιδείας, της ασφάλειας και της υγείας, χωρίς όμως να αποκλείει και τους ιδιώτες.

Οικονομικά (Economics): Ο επιστημονικός κλάδος που ασχολείται με τη μελέτη των αποφάσεων τις οποίες λαμβάνουν οι άνθρωποι για να αποκτήσουν προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν ανάγκη ή επιθυμούν, σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από περιορισμένους πόρους και αβεβαιότητα.

Ομάδα του Ευρώ (Eurogroup): Η Ομάδα του Ευρώ αποτελεί άτυπο θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο οποίο συμμετέχουν οι υπουργοί Οικονομικών των κρατών-μελών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Σκοπός της είναι ο συντονισμός των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών των χωρών της Ευρωζώνης, η παρακολούθηση της οικονομικής κατάστασης και η συζήτηση θεμάτων που σχετίζονται με τη λειτουργία και τη σταθερότητα του ενιαίου νομίσματος. Στις συνεδριάσεις της συμμετέχουν επίσης εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και, παρότι δεν αποτελεί επίσημο νομοθετικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής και στη λήψη κοινών κατευθύνσεων για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα της Ευρωζώνης. Το Eurogroup συνεδριάζει συνήθως σε μηνιαία βάση πριν από τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (ECOFIN).

Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force – FATF): Η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης είναι διεθνής διακυβερνητικός οργανισμός που αναπτύσσει και προωθεί πολιτικές για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της χρηματοδότησης της τρομο-

κρατίας και άλλων απειλών για την ακεραιότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η FATF εκδίδει διεθνή πρότυπα και συστάσεις, αξιολογεί τα νομικά και εποπτικά πλαίσια των κρατών και ενισχύει τη διεθνή συνεργασία για την πρόληψη και αντιμετώπιση χρηματοοικονομικών εγκλημάτων.

Ομόλογο (Bond): Το ομόλογο είναι χρεωστικός τίτλος διάρκειας μεγαλύτερης του ενός έτους με τον οποίο ο εκδότης (κράτος, επιχείρηση ή οργανισμός) δανείζεται κεφάλαια από επενδυτές και δεσμεύεται να καταβάλλει τόκους (κουπόνια) σε προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα και να επιστρέψει την ονομαστική αξία στη λήξη του τίτλου.

Τα ομόλογα χρησιμοποιούνται ως μέσο χρηματοδότησης και αποτελούν βασικό εργαλείο επένδυσης σταθερού εισοδήματος. Ο επενδυτικός τους κίνδυνος εξαρτάται κυρίως από την πιστοληπτική ικανότητα του εκδότη, τη διάρκεια και τις συνθήκες της αγοράς.

Ομόλογο χαμηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης (Junk bond): Είδος ομολόγου με χαμηλή πιστοληπτική αξιολόγηση (κάτω από το επίπεδο επενδυτικής βαθμίδας), το οποίο ενσωματώνει αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο. Για να αντισταθμιστεί ο υψηλότερος κίνδυνος αθέτησης, τα junk bonds προσφέρουν υψηλότερη απόδοση σε σχέση με τα ομόλογα επενδυτικής βαθμίδας. Στη διεθνή βιβλιογραφία αναφέρονται επίσης ως high-yield bonds.

Ονομαστική αξία μετοχής (Nominal price): Η ονομαστική αξία της μετοχής προκύπτει κατά την πρώτη έκδοση των μετοχών, αν διαιρέσουμε την αξία του αρχικού μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης με τον αριθμό των μετοχών που αρχικά εξέδωσε. Η ονομαστική αξία μπορεί να μεταβληθεί αργότερα με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων της εταιρείας. Η ονομαστική αξία δεν έχει ουσιαστική σημασία στην αποτίμηση της εταιρείας καθώς και της τιμής της μετοχής της.

Ονομαστική αξία ομολόγου (Face value / Par value of a bond): Η αξία του ομολόγου που αναγράφεται κατά την έκδοσή του και καταβάλλεται στον κάτοχο κατά τη λήξη του επί της οποίας υπολογίζονται οι τόκοι.

Οργανισμοί Εναλλακτικών Επενδύσεων – ΟΕΕ (Alternative Investment Funds): Οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων που συγκεντρώνουν κεφάλαια από επενδυτές και τα επενδύουν σύμφωνα με καθορισμένη επενδυτική πολιτική σε εναλλακτικά περιουσιακά ή στρατηγικές όπως ακίνητα, ιδιωτικά κεφάλαια (Private Equity Funds), hedge funds και λοιπές μη παραδοσιακές επενδύσεις. Δεν υπάγονται στο καθεστώς των ΟΣΕΚΑ (UCITS) και διέπονται από ειδικό κανονιστικό πλαίσιο ως προς τη διαχείριση και τη λειτουργία τους.

Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες – ΟΣΕΚΑ (Undertakings for Collective Investments in Transferable Securities – UCITS): Οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων που συγκεντρώνουν κεφάλαια από το κοινό και τα επενδύουν σε κινητές αξίες (όπως μετοχές και ομολογίες) σύμφωνα με αυστηρούς κανόνες διαφοροποίησης και προστασίας των επενδυτών, βάσει του ενιαίου κανονιστικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τη διαχείρισή τους ασκεί εξειδικευμένη εταιρεία, και λειτουργούν με κανόνες που καθορίζονται από το ευρωπαϊκό και ελληνικό δίκαιο. Στόχος τους είναι να προσφέρουν στους επενδυτές επαγγελματική διαχείριση των χρημάτων τους, διασπορά του κινδύνου μέσω διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου και υψηλό επίπεδο διαφάνειας και προστασίας, καθώς υπόκεινται σε αυστηρή εποπτεία από τις αρμόδιες αρχές.

Τα αμοιβαία κεφάλαια, μεταξύ άλλων επενδυτικών εταιρειών, ανήκουν στους ΟΣΕΚΑ.

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD): Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης είναι διεθνής οργανισμός που προωθεί τη συνεργασία μεταξύ κρατών με στόχο την οικονομική ανάπτυξη, τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και τη βελτίωση των κοινωνικών και οικονομικών πολιτικών. Ο OECD εκπονεί μελέτες, στατιστικές αναλύσεις και κατευθυντήριες αρχές σε τομείς όπως η οικονομία, οι επενδύσεις, η φορολογία, η εταιρική διακυβέρνηση και η εκπαίδευση, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση διεθνών προτύπων και βέλτιστων πρακτικών.

Οριζόντια ή πλάγια αγορά (Sideways market / Range-bound market): Κατάσταση της αγοράς στην οποία οι τιμές των χρηματοοικονομικών προϊόντων δεν εμφανίζουν σαφή ανοδική ή καθοδική τάση, αλλά κινούνται μέσα σε ένα σχετικά στενό εύρος (range) για παρατεταμένο χρονικό διάστημα. Οι επενδυτές συχνά τη συνδέουν με περίοδο αβεβαιότητας ή αναμονής σημαντικών εξελίξεων.

Π

Παθητική διαχείριση (Passive investing): Επενδυτική στρατηγική κατά την οποία ο στόχος είναι να αναπαραχθεί η απόδοση μιας αγοράς ή ενός δείκτη. Οι ιδιώτες ή οι θεσμικοί επενδυτές που πιστεύουν στην παθητική διαχείριση αγοράζουν τίτλους που αντιστοιχούν σε έναν δείκτη (π.χ. S&P 500, Γενικός Δείκτης ΧΑ) και τους διακρατούν μακροπρόθεσμα, αποφεύγοντας συχνές αγοραπωλησίες.

Συνοδεύεται από χαμηλά κόστη διαχείρισης, ευρεία διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου και υψηλό βαθμό διαφάνειας, ενώ η απόδοσή της επιδιώκει να προσεγγίζει αυτήν του δείκτη με μικρή απόκλιση.

Παράγωγα καιρού (Weather derivatives): Τα παράγωγα καιρού είναι παράγωγα χρηματοοικονομικά συμβόλαια των οποίων η αξία εξαρτάται από μετεωρολογικούς δείκτες, όπως η θερμοκρασία, η βροχόπτωση ή οι ημέρες θέρμανσης και ψύξης. Χρησιμοποιούνται από εταιρείες ενέργειας, αγροτικές επιχειρήσεις, ασφαλιστικές εταιρείες, αλλά και εταιρείες τουρισμού για τη διαχείριση επιχειρηματικού κινδύνου που σχετίζεται με τις καιρικές συνθήκες και όχι για κλασική κερδοσκοπία.

Διαπραγματεύονται κυρίως εξωχρηματιστηριακά (OTC) και δεν συνδέονται με φυσική παράδοση αγαθών.

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (Derivatives): Χρηματοοικονομικά μέσα των οποίων η αξία εξαρτάται από την αξία ενός υποκείμενου στοιχείου, όπως νόμισμα, μετοχή, χρηματιστηριακός δείκτης, επιτόκιο ή εμπόρευμα.

Στα παράγωγα περιλαμβάνονται τα προθεσμιακά συμβόλαια (forwards), τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures), τα δικαιώματα προαίρεσης (options) και οι συμβάσεις ανταλλαγής (swaps), τα οποία μπορούν να διαπραγματεύονται είτε σε ρυθμιζόμενες αγορές είτε εξωχρηματιστηριακά (OTC), ανάλογα με τον τύπο τους.

Χρησιμοποιούνται για αντιστάθμιση κινδύνου, διαχείριση χαρτοφυλακίου και επενδυτικούς ή κερδοσκοπικούς σκοπούς.

Πελάτης (Client): Πελάτης θεωρείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο μια επιχείρηση επενδύσεων παρέχει επενδυτικές ή παρεπόμενες υπηρεσίες.

Περιουσιακό στοιχείο (Asset): Κάθε αγαθό ή δικαίωμα οικονομικής αξίας που κατέχει ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο και μπορεί να αποφέρει οικονομικό όφελος. Τα ακίνητα, οι μετοχές, τα ομόλογα, ο χρυσός, διάφορα ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία, καθώς και τα έργα τέχνης είναι μερικά από τα πιο γνωστά περιουσιακά στοιχεία.

Πιστωτικός κίνδυνος (Credit risk): Ο κίνδυνος μη έγκαιρης ή μη πλήρους αποπληρωμής κεφαλαίου ή τόκων από τον εκδότη ή τον δανειολήπτη. Η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου αποτελεί βασικό στοιχείο της διαδικασίας δανεισμού και επένδυσης, και βασίζεται στην εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας του οφειλέτη.

Πληθυσμός (Population): Το σύνολο των ατόμων που κατοικούν σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, το οποίο αποτελεί βασικό μέγεθος για τη μελέτη των κοινωνικών, οικονομικών και δημογραφικών χαρακτηριστικών μιας χώρας ή περιοχής. Ο πληθυσμός αποτελεί ένα πραγματικό περιουσιακό στοιχείο για κάθε χώρα και συμβάλλει καθοριστικά –μαζί με άλλους παράγοντες– στη δημιουργία ΑΕΠ και πλούτου.

Πληθωρισμός (Inflation): Οι τιμές των προϊόντων και των υπηρεσιών σπάνια μένουν σταθερές με την πάροδο του χρόνου. Αλλάζουν συχνά και συνήθως αυξάνονται. Σε μια χώρα, η ποσοστιαία μεταβολή των τιμών, από χρόνο σε χρόνο, μιας σειράς προϊόντων και υπηρεσιών που έχει επιλέξει η αρμόδια Στατιστική Υπηρεσία της χώρας λέγεται πληθωρισμός και συνεπάγεται μείωση της αγοραστικής δύναμης του χρήματος.

Πληθωριστικός κίνδυνος (Inflation risk): Ο κίνδυνος να διαμορφωθεί ο πληθωρισμός σε επίπεδο υψηλότερο από το αναμενόμενο, μειώνοντας περισσότερο από το προβλεπόμενο την αγοραστική δύναμη του χρήματος και την πραγματική αξία των μελλοντικών χρηματικών ροών.

Ποιότητα ομολόγου (Bond quality): Η ποιότητα ενός ομολόγου αναφέρεται στον βαθμό αξιοπιστίας του εκδότη του να αποπληρώσει έγκαιρα και πλήρως τις υποχρεώσεις του, δηλαδή την καταβολή των τόκων και την επιστροφή του κεφαλαίου στη λήξη.

Η ποιότητα του ομολόγου συνδέεται άμεσα με τον πιστωτικό κίνδυνο του εκδότη και αποτυπώνεται συνήθως μέσω της πιστοληπτικής αξιολόγησης που παρέχουν εξειδικευμένοι οίκοι αξιολόγησης. Όσο υψηλότερη είναι η ποιότητα ενός ομολόγου, τόσο χαμηλότερος θεωρείται ο κίνδυνος αθέτησης πληρωμών για τον επενδυτή.

Πολιτικός κίνδυνος (Political risk): Ο κίνδυνος για τους επενδυτές που προκύπτει από την αλλαγή της πολιτικής μιας χώρας στον τομέα της φορολογίας, της δυνατότητας επαναπατρισμού των επενδυθέντων κεφαλαίων, της επιβολής περιορισμών στη μετατρεψιμότητα των νομισμάτων ή στην αλλαγή του επιχειρηματικού κλίματος και των οικονομικών συνθηκών που επηρεάζουν την απόδοση των αγορών χρήματος, συναλλάγματος και κεφαλαίων.

Πολυμερής μηχανισμός διαπραγμάτευσης (Multilateral trading facility): Ο Πολυμερής μηχανισμός διαπραγμάτευσης (ΠΜΔ) είναι ένα πολυμερές σύστημα διαπραγμάτευσης, στο οποίο συναντώνται αγοραστές και πωλητές χρηματοπιστωτικών μέσων με βάση προκαθορισμένους κανόνες, χωρίς ο διαχειριστής να έχει διακριτική ευχέρεια στην εκτέλεση των συναλλαγών.

Πολύτιμα μέταλλα (Precious metals): Στα πολύτιμα μέταλλα περιλαμβάνονται μέταλλα που χαρακτηρίζονται από σπανιότητα, υψηλή οικονομική αξία, ανθεκτικότητα στη διάβρωση και χρήση τους για αποθήκευση αξίας. Σε αυτά συγκαταλέγονται ο χρυσός (gold), το ασήμι (silver), η πλατίνα (platinum) και το παλλάδιο (palladium).

Ποσοστό απόδοσης μιας επένδυσης (Rate of return on an investment): Το ποσοστιαίο μέτρο της μεταβολής της αξίας μιας επένδυσης μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα κεφαλαιακά κέρδη ή ζημίες όσο και τυχόν εισοδήματα που προκύπτουν από αυτήν, όπως μερίσματα ή τόκους.

Το ποσοστό απόδοσης χρησιμοποιείται για τη σύγκριση διαφορετικών επενδύσεων, την αξιολόγηση της επενδυτικής επίδοσης και τη λήψη χρηματοοικονομικών αποφάσεων, καθώς εκφράζει την απόδοση σε σχετικούς όρους και όχι σε απόλυτο ποσό.

Προγραμματισμός εσόδων-εξόδων (Income and expense budgeting): Αναφέρεται στη διαδικασία δημιουργίας προϋπολογισμού για την αποτελεσματική διαχείριση των χρημάτων μας. Περιλαμβάνει τον υπολογισμό του συνόλου των εισοδημάτων μας από διάφορες πηγές και, στη συνέχεια, τον καθορισμό τού πώς θα θέλαμε να διαθέσουμε αυτά τα χρήματα σε διάφορα έξοδα, όπως στέγαση, φαγητό, μεταφορά, ψυχαγωγία, αποταμίευση και επενδύσεις.

Η καταγραφή των εσόδων και των εξόδων μας μάς βοηθά να καταλάβουμε αν διαχειριζόμαστε σωστά τα χρήματά μας, αν κάνουμε σπατάλες και, αν ναι, σε ποιους τομείς, και τελικά να μάθουμε να χρησιμοποιούμε σωστά τα χρήματά μας με βάση την ιεράρχηση των αναγκών.

Προηγούνται οι ανάγκες (στέγαση, φαγητό, μεταφορά, υγεία και εκπαίδευση) και έπονται οι επιθυμίες.

Προμήθεια διάθεσης αμοιβαίου κεφαλαίου (Front-end load of a mutual fund): Η προμήθεια που πρέπει να πληρώσει ένας μεριδιούχος για να συμμετέχει σε ένα Α/Κ και να απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα που προσφέρει μια ΑΕΔΑΚ. Κυμαίνεται ανάλογα με την κατηγορία του Α/Κ και το ποσοστό της αναφέρεται στον κανονισμό του Α/Κ καθώς και στην αίτηση συμμετοχής του αμοιβαίου κεφαλαίου. Ορισμένα Α/Κ έχουν μηδενικές προμήθειες διάθεσης.

Προμήθεια εξαγοράς αμοιβαίου κεφαλαίου (Redemption load of a mutual fund): Προμήθεια που παρακρατείται κατά την εξαγορά των μεριδίων και ποικίλλει ανάλογα με την κατη-

γορία του Α/Κ και την περίοδο διακράτησής του. Προσδιορίζεται από τον κανονισμό του Α/Κ και αναγράφεται στην αίτηση συμμετοχής στο αμοιβαίο κεφάλαιο. Ορισμένα Α/Κ έχουν μηδενικές προμήθειες εξαγοράς.

Προσωπική χρηματοοικονομική (Personal finance): Η προσωπική χρηματοοικονομική αποτελεί τον κυρίαρχο όρο ο οποίος καλύπτει τις διάφορες πτυχές της διαχείρισης των χρημάτων, με ιδιαίτερη έμφαση στην αποταμίευση και στις επενδύσεις.

Συμπυκνώνει το σύνολο των χρηματοοικονομικών γνώσεων και δράσεων που αφορούν τόσο το άτομο όσο και την οικογένεια. Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνει τη δημιουργία εισοδήματος, την –έξυπνη– κατανάλωση, την κατάρτιση και την πιστή εφαρμογή ενός προϋπολογισμού, τις σχέσεις μας με τις τράπεζες, την προστασία μας από διάφορους κινδύνους μέσα από τον θεσμό της ασφάλισης, το ύψος και τη διαχείριση πιθανών δανείων, τις επενδύσεις μας, τον προγραμματισμό για τη συνταξιοδότηση, τον σωστό προγραμματισμό των φόρων και, γενικότερα, τη βέλτιστη διαχείριση των χρημάτων μας.

Πρωτογενές πλεόνασμα ή έλλειμμα ενός κράτους (Primary budget surplus or deficit of a country): Όταν τα έσοδα ενός κράτους υπερβαίνουν τις δαπάνες του για μια περίοδο (συνήθως ενός έτους), έχουμε πρωτογενές πλεόνασμα. Σε αντίθετη περίπτωση, λέμε ότι έχουμε πρωτογενές έλλειμμα. Όταν τα έσοδα του κράτους συμπίπτουν με τις δαπάνες του, τότε λέμε ότι ο προϋπολογισμός του είναι ισοσκελισμένος.

Πρωτογενής αγορά (Primary market): Η αγορά στην οποία πραγματοποιείται η πρώτη διάθεση χρηματοοικονομικών μέσων από τον εκδότη προς τους επενδυτές, με σκοπό την άντληση κεφαλαίων, ανεξάρτητα από το εάν ακολουθεί εισαγωγή τους σε ρυθμιζόμενη αγορά.

Προϋπολογισμός (Budget): Η διαδικασία σχεδιασμού και κατανομής των εσόδων και εξόδων για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, η οποία περιλαμβάνει τον προγραμματισμό των εσόδων και εξόδων, με σκοπό το έλεγχο των οικονομικών και την επίτευξη συγκριμένων χρηματοοικονομικών και άλλων στόχων.

P

Ρευστότητα (Liquidity): Η ευκολία με την οποία ένα περιουσιακό στοιχείο (asset) μπορεί να αγοραστεί ή να πωληθεί στην αγορά χωρίς να επηρεαστεί σημαντικά η τιμή του. Υψηλή ρευστότητα σημαίνει ότι υπάρχει μεγάλο πλήθος αγοραστών και πωλητών και οι συναλλαγές γίνονται γρήγορα και με χαμηλό κόστος. Αντίθετα, χαμηλή ρευστότητα σημαίνει περιορισμένες συναλλαγές και μεγαλύτερη μεταβλητότητα των τιμών προσφοράς και ζήτησης.

Ρευστότητα της επένδυσης (Liquidity of investment): Η ικανότητα μετατροπής μιας επένδυσης σε μετρητά, γρήγορα, εύκολα και χωρίς κάποιο επιπρόσθετο κόστος, ονομάζεται ρευστότητα της επένδυσης. Για παράδειγμα, η επένδυση σε ακίνητα είναι μια δύσκολα ρευστοποιήσιμη επένδυση αφού απαιτούνται αρκετός χρόνος και ιδιαίτερα μεγάλη προσπάθεια, για να πουλήσουμε ένα ακίνητο. Αντίθετα, τα αμοιβαία κεφάλαια είναι μια άμεσα ρευστοποιήσιμη επένδυση αφού μετά την αίτηση εξαγοράς η Εταιρεία Διαχείρισης υποχρεούται εκ του νόμου να πιστώσει τα αντίτιμο της επένδυσης το αργότερο σε πέντε ημερολογιακές μέρες.

Ρευστή αγορά (Thick market – Liquid market): Ως ρευστή αγορά χαρακτηρίζεται η αγορά στην οποία πραγματοποιείται μεγάλος όγκος συναλλαγών και υπάρχει πληθώρα αγοραστών και πωλητών, με συνέπεια οι τιμές να μην επηρεάζονται από μεμονωμένες εντολές.

Σε μια αγορά με υψηλή ρευστότητα, οι επενδυτές μπορούν να αγοράζουν και να πωλούν άμεσα, με μικρή διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής πώλησης.

Παραδείγματα αγορών με υψηλή ρευστότητα είναι οι μεγάλες χρηματιστηριακές αγορές όπως NYSE, NASDAQ, Tokyo Stock Exchange, αλλά και οι βασικές αγορές ομολόγων των ΗΠΑ και της ΕΕ.

Ρηχή αγορά (Thin market): Στη ρηχή αγορά, ο όγκος των συναλλαγών είναι χαμηλός και η ρευστότητα περιορισμένη, με αποτέλεσμα οι τιμές να μπορούν να μεταβληθούν έντονα ακόμα και με σχετικά λίγες συναλλαγές. Σε μια ρηχή αγορά υπάρχουν μικρός αριθμός αγοραστών και πωλητών, μεγάλο εύρος τιμής αγοράς και τιμής πώλησης, καθώς και μεγαλύτερη πιθανότητα απότομων διακυμάνσεων.

Παραδείγματα ρηχών αγορών μπορεί να είναι μικρές περιφερειακές χρηματιστηριακές αγορές, αγορές μη δημοφιλών μετοχών μικρής κυρίως κεφαλαιοποίησης, καθώς και ορισμένες αγορές περιουσιακών στοιχείων όπως η αγορά έργων τέχνης ή ορισμένες αγορές ακινήτων.

Ρομποτικοί σύμβουλοι (Robo-advisors): Οι ρομποτικοί σύμβουλοι αποτελούν ουσιαστικά μια σειρά εξειδικευμένων ηλεκτρονικών προγραμμάτων που παρέχουν επενδυτικές συμβουλές και υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίου στο διαδίκτυο. Αυτά τα προγράμματα χρησιμοποιούν αλγορίθμους και βοηθούν τους επενδυτές όχι μόνο να δημιουργήσουν το χαρτοφυλάκιο που ταιριάζει στο επενδυτικό τους προφίλ, αλλά και να το διαχειριστούν στη συνέχεια. Οι ρομποτικοί σύμβουλοι χρεώνουν χαμηλότερες αμοιβές από ό,τι οι παραδοσιακοί επενδυτικοί σύμβουλοι, συνιστώντας έτσι μια συμφέρουσα επιλογή, ιδιαίτερα για τους νέους επενδυτές. Επιπλέον, οι ρομποτικοί σύμβουλοι χρησιμοποιούν σύγχρονη τεχνολογία και φιλικές προς τον χρήστη διεπαφές, γεγονός που τους καθιστά προσβάσιμους και ιδιαίτερα εύχρηστους.

Πολλές από τις μεγαλύτερες εταιρείες διαχείρισης στον κόσμο προσφέρουν, μεταξύ άλλων, και υπηρεσίες ρομποτικών συμβούλων.

Ρυθμιζόμενη αγορά (Regulated market): Ο όρος αυτός αναφέρεται σε οργανωμένο σύστημα διαπραγμάτευσης χρηματοπιστωτικών μέσων, το οποίο λειτουργεί σύμφωνα με καθορισμένους κανόνες λειτουργίας, διαφάνειας και εποπτείας από αρμόδια εποπτική αρχή.

Σ

Σινικό τείχος (Chinese wall): Ο όρος χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει τον πλήρη οργανωτικό, φυσικό και τοπικό διαχωρισμό λειτουργίας μεταξύ υπηρεσιών ή τμημάτων σε μια τράπεζα ή μια επενδυτική εταιρεία, προκειμένου να μη διαρρεύσουν εμπιστευτικές πληροφορίες από τη μια υπηρεσιακή μονάδα στην άλλη, και έτσι να αποφευχθεί η παράνομη χρήση της εσωτερικής πληροφόρησης.

Σταθερότητα των τιμών (Price stability): Η κατάσταση κατά την οποία το γενικό επίπεδο τιμών σε μια οικονομία παραμένει σχετικά σταθερό, χωρίς σημαντικές αυξήσεις ή μειώσεις. Ένας ετήσιος πληθωρισμός περίπου στο 2% θεωρείται ότι αντανακλά σχετική σταθερότητα τιμών, και αυτόν τον στόχο έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Στασιμοπληθωρισμός (Stagflation): Ο όρος χρησιμοποιήθηκε πρώτη φορά τη δεκαετία του 1970 για να χαρακτηρίσει το φαινόμενο που συνδυάζει (α) στασιμότητα της οικονομίας (δηλαδή χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και ανεργία) και (β) υψηλό πληθωρισμό.

Στασιμότητα (Stagnation): Η κατάσταση κατά την οποία μια οικονομία παρουσιάζει χαμηλή ή μηδενική οικονομική ανάπτυξη για παρατεταμένη χρονική περίοδο, συνήθως συνοδευόμενη από υψηλή ανεργία και ασθενή ζήτηση.

Η στασιμότητα μπορεί να προκληθεί από διάφορους παράγοντες, όπως τη μείωση της παραγωγικότητας της οικονομίας, την έλλειψη καινοτομίας ή δημογραφικές αλλαγές. Επιπλέον, εξωτερικά σοκ, όπως εκτόξευση των τιμών του πετρελαίου, χρηματοπιστωτικές κρίσεις ή ακόμα και πανδημίες μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία ή στην επιδείνωση των περιόδων στασιμότητας.

Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat): Η Eurostat είναι η Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αρμόδια για τη συλλογή, την επεξεργασία και τη δημοσίευση επίσημων, συγκρίσιμων και αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων για τα κράτη-μέλη της ΕΕ.

Στόχος της είναι η παροχή δεδομένων υψηλής ποιότητας που υποστηρίζουν τη χάραξη ευρωπαϊκών πολιτικών, την οικονομική ανάλυση και την ενημέρωση των πολιτών.

Η Eurostat λειτουργεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος και διασφαλίζει την τήρηση κανόνων μεθοδολογίας και προτύπων, ώστε τα στατιστικά στοιχεία να είναι άμεσα συγκρίσιμα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Συγχώνευση επιχειρήσεων (Merger of companies): Η διαδικασία κατά την οποία δύο η περισσότερες επιχειρήσεις ενώνονται σε μια ενιαία οικονομική οντότητα, είτε με απορρόφηση είτε με σύσταση νέας εταιρείας, με μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων τους. Στόχοι της συγχώνευσης είναι συνήθως η επίτευξη οικονομιών κλίμακας, η μείωση του κόστους, η ενίσχυση του μεριδίου της αγοράς, η πρόσβαση σε νέες αγορές, η ενίσχυση της τεχνογνωσίας και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

Συμβάσεις ανταλλαγής (Swaps): Οι συμβάσεις ανταλλαγής είναι παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα μέσω των οποίων δύο αντισυμβαλλόμενοι συμφωνούν να ανταλλάξουν χρηματοοικονομικές ροές (π.χ. επιτόκια ή νομίσματα) για μια καθορισμένη περίοδο. Χρησιμοποιούνται κυρίως για τη διαχείριση κινδύνου, την αλλαγή του προφίλ επιτοκίων ενός δανείου (σταθερό/κυμαινόμενο) ή την ανταλλαγή νομισμάτων. Τα βασικά είδη των συμβάσεων ανταλλαγής είναι τα Interest rate swaps (Ανταλλαγές επιτοκίων): συμφωνίες για ανταλλαγή πληρωμών επιτοκίων, συνήθως σταθερού με κυμαινόμενο, χωρίς να αλλάζουν οι αρχικοί όροι του δανείου· τα Currency swaps (Ανταλλαγές νομισμάτων): συμφωνίες ανταλλαγής κεφαλαίου και τόκων σε διαφορετικά νομίσματα, συχνά χρησιμοποιούμενες από επιχειρήσεις και κεντρικές τράπεζες· και τα Forex swaps (Ανταλλαγές συναλλάγματος): συναλλαγές στο Forex trading όπου ανταλλάσσονται δύο νομίσματα με ταυτόχρονη συμφωνία επαναγοράς τους σε μελλοντική ημερομηνία, δημοφιλείς για τη διατήρηση θέσεων.

Συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (Futures): Τυποποιημένες συμβάσεις αγοράς ή πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου σε προκαθορισμένη τιμή, με εκτέλεση σε μελλοντική ημερομηνία, οι οποίες διαπραγματεύονται σε ρυθμιζόμενη αγορά.

Συμβόλαια προθεσμιακής αγοράς (Forwards): Διμερείς συμφωνίες αγοράς ή πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου σε προκαθορισμένη τιμή με εκτέλεση σε μελλοντικό χρόνο, οι οποίες διαπραγματεύονται απευθείας μεταξύ των αντισυμβαλλομένων, εκτός δηλαδή ρυθμιζόμενων αγορών.

Συμμετέχοντες στις χρηματοοικονομικές αγορές (Market participants): Τα φυσικά ή νομικά που δραστηριοποιούνται σε μια αγορά, όπως ιδιώτες και θεσμικοί επενδυτές, εκδότες και διαμεσολαβητές. Οι ανεξάρτητες αρχές δεν αποτελούν συμμετέχοντες στην αγορά, αλλά ασκούν εποπτικό και ρυθμιστικό ρόλο.

Συμπεριφορική χρηματοοικονομική (Behavioral finance): Η συμπεριφορική χρηματοοικονομική είναι κλάδος της χρηματοοικονομικής επιστήμης που μελετά το πώς γνωστικοί και συναισθηματικοί παράγοντες επηρεάζουν τις χρηματοοικονομικές αποφάσεις των ατόμων και τη λειτουργία των αγορών, ερμηνεύοντας συστηματικές αποκλίσεις από την υπόθεση της πλήρους ορθολογικότητας της κλασικής θεωρίας.

Εστιάζει στην ανάλυση γνωστικών μεροληψιών, συναισθηματικών αντιδράσεων και συμπεριφορικών προτύπων, τα οποία επηρεάζουν την αντίληψη κινδύνου, την αξιολόγηση αποδόσεων και τη λήψη επενδυτικών αποφάσεων.

Η ανάπτυξή της βασίζεται σε θεμελιώδη έργα της γνωστικής ψυχολογίας και της οικονομικής επιστήμης, με καθοριστική συμβολή των καθηγητών:

- Daniel Kahneman και Amos Tversky, μέσω της θεωρίας της προοπτικής.
- Richard Thaler, ο οποίος ενσωμάτωσε τις ψυχολογικές και άλλες μεροληψίες στη χρηματοοικονομική ανάλυση και στη δημόσια πολιτική, και Robert Shiller, που ανέδειξε τον ρόλο της συμπεριφοράς στη διαμόρφωση ανωμαλιών όπως οι φούσκες.

Η συμπεριφορική χρηματοοικονομική λειτουργεί συμπληρωματικά, στο πλαίσιο της παραδοσιακής χρηματοοικονομικής, συμβάλλοντας στην κατανόηση φαινομένων όπως τα επενδυτικά σφάλματα, η υπερβολική μεταβλητότητα και οι ανωμαλίες των αγορών.

Συμφωνία επαναγοράς (Repurchase agreement – Repo): Η συμφωνία επαναγοράς είναι βραχυπρόθεσμη χρηματοοικονομική συμφωνία κατά την οποία ένα μέρος πωλεί τίτλους –συνήθως κρατικά ή υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης ομόλογα– και δεσμεύεται να τους επαναγοράσει σε προκαθορισμένη τιμή και σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία.

Στην πράξη, το repo λειτουργεί ως δανεισμός με εγγύηση τίτλους, όπου η διαφορά μεταξύ τιμής πώλησης και επαναγοράς αντιστοιχεί στο επιτόκιο repo. Χρησιμοποιείται ευρέως από τράπεζες, κεντρικές τράπεζες και θεσμικούς επενδυτές για τη διαχείριση της ρευστότητας και βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση.

Συνάλλαγμα (Foreign exchange): Κάθε ξένο νόμισμα καθώς και κάθε απαίτηση ή υποχρέωση εκφρασμένη σε ξένο νόμισμα, που χρησιμοποιείται στις διεθνείς συναλλαγές.

Σύνδεσμος Μελών Χρηματιστηρίων Αθηνών – ΣΜΕΧΑ (Association of Members of the Athens Exchanges): Ο ΣΜΕΧΑ είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, μέλη του οποίου δύνανται να είναι όλες οι χρηματιστηριακές εταιρείες και τράπεζες, οι οποίες είναι και μέλη του Χρηματιστηρίου Αθηνών τόσο στην αγορά αξιών όσο και στην αγορά παραγώγων. Ο ΣΜΕΧΑ ιδρύθηκε το 1988 με 23 ιδρυτικά μέλη και συμπεριέλαβε στους κόλπους του όλους τους χρηματιστές της εποχής εκείνης.

Στόχος και έργο του Συνδέσμου είναι να δρα συμβουλευτικά προς τις αρχές και παράλληλα με τους υπόλοιπους θεσμοθετημένους οργανισμούς της ελληνικής κεφαλαιαγοράς και να μεταφέρει στα εποπτικά όργανα της Κεφαλαιαγοράς (ΥΠΕΘΟ και Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς) τις απόψεις και τους προβληματισμούς των ανθρώπων οι οποίοι δρουν στη χρηματιστηριακή αγορά και εφαρμόζουν τα νομοθετήματα και τις αποφάσεις των παραπάνω οργάνων στην πράξη και, επομένως, έχουν άμεση γνώση των επιπτώσεων αλλά και των προβλημάτων που δημιουργούν.

Παράλληλα, παρακολουθεί τις ευρωπαϊκές εξελίξεις και συμμετέχει ουσιαστικά στα τεκταινόμενα στην Ευρώπη, με υπομνήματα και παραστάσεις προς τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ πρωτοστατεί σε μια προσπάθεια για ουσιαστική προσέγγιση των ομοειδών Συνδέσμων που δραστηριοποιούνται στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να ανταλλάσσονται απόψεις για θέμα-

τα που αφορούν από κοινού τα μέλη των Χρηματιστηρίων και να υπάρχει κοινή αντιμετώπισή τους, όποτε αυτό καθίσταται εφικτό.

Συνεγγυητικό Κεφάλαιο Εξασφάλισης Επενδυτικών Υπηρεσιών (Investment guarantee fund): Ο φορέας του ελληνικού συστήματος αποζημίωσης επενδυτών, ο οποίος καλύπτει απαιτήσεις επενδυτών όταν η επιχείρηση επενδυτικών υπηρεσιών (ΑΕΠΕΥ, ΑΕΔΑΚ, ΑΕΔΟΕΕ, μεταξύ άλλων) αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της. Πρόκειται, δηλαδή, για ειδικό μηχανισμό προστασίας των επενδυτών μέχρι του ποσού των 30.000 ευρώ ανά πελάτη.

Συνολική απόδοση μιας μετοχής (Total return of a stock): Η συνολική απόδοση μιας μετοχής προκύπτει από το άθροισμα δύο συνιστωσών: της κεφαλαιακής απόδοσης (Capital gain/loss), η οποία προέρχεται από τη θετική ή αρνητική μεταβολή στην τιμή της μετοχής κατά την περίοδο διακράτησης, και της μερισματικής απόδοσης (Dividend yield), που προέρχεται από το εισόδημα που λαμβάνει ο επενδυτής με τη μορφή του μερίσματος, σε σχέση με την τιμή αγοράς της μετοχής.

Συνολικό ενεργητικό του αμοιβαίου κεφαλαίου (Total assets of a mutual fund): Η συνολική αξία όλων των περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν στο αμοιβαίο κεφάλαιο, όπως μετοχές, ομόλογα, καταθέσεις και λοιπές επενδύσεις, μετά την αποτίμησή τους. Το συνολικό ενεργητικό αποτελεί ένδειξη του μεγέθους του αμοιβαίου κεφαλαίου.

Από το συνολικό ενεργητικό υπολογίζεται το Καθαρό Ενεργητικό του αμοιβαίου κεφαλαίου, αφού αφαιρέσουμε τις διάφορες υποχρεώσεις του, όπως είναι οι χρηματιστηριακές προμήθειες κ.λπ.

Το καθαρό ενεργητικό υπολογίζεται καθημερινά και, αν διαιρέσουμε με τον αριθμό των υπαρχόντων μεριδίων, προκύπτει η καθαρή τιμή του μεριδίου.

Συνολικός κίνδυνος μιας επένδυσης (Total risk of an investment): Ο κίνδυνος μεταβολής της απόδοσης μιας επένδυσης λόγω τόσο γενικών συνθηκών της αγοράς όσο και ειδικών παραγόντων που αφορούν την ίδια την επένδυση. Μια προσέγγιση του συνολικού κινδύνου μιας επένδυσης –μετοχής ή ενός άλλου περιουσιακού στοιχείου– είναι μέσω της τυπικής απόκλισης των αποδόσεών του (standard deviation of returns).

Ο συνολικός κίνδυνος διακρίνεται στον συστηματικό ή συντελεστή βήτα και στον μη συστηματικό ή ειδικό κίνδυνο.

Συνταξιοδοτικά ταμεία (Pension funds): Τα συνταξιοδοτικά ταμεία είναι θεσμικοί επενδυτικοί οργανισμοί που συγκεντρώνουν και διαχειρίζονται κεφάλαια με σκοπό την καταβολή συνταξιοδοτικών παροχών στους ασφαλισμένους τους στο μέλλον. Τα κεφάλαια προέρχονται από εισφορές των εργαζομένων και των εργοδοτών και επενδύονται σε χρηματοοικονομικά μέσα, όπως μετοχές, ομόλογα και άλλα περιουσιακά στοιχεία.

Βασικός στόχος των συνταξιοδοτικών ταμείων είναι η μακροχρόνια διατήρηση και η αύξηση της αξίας των κεφαλαίων, ώστε να διασφαλίζεται η οικονομική επάρκεια των συντάξεων, λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο, τον χρονικό ορίζοντα και τις υποχρεώσεις προς τους δικαιούχους.

Συντελεστής άλφα (Alpha coefficient): Δείκτης που μετρά την υπεραπόδοση ή υστέρηση μιας επένδυσης ή ενός χαρτοφυλακίου σε σχέση με την αναμενόμενη απόδοσή του, ως προς το χαρτοφυλάκιο της αγοράς ή του δείκτη αναφοράς. Θετικό άλφα σημαίνει ότι ο διαχειριστής –ή ο επενδυτής– πέτυχε καλύτερη απόδοση από την αγορά, ενώ αρνητικό άλφα δείχνει χειρότερη απόδοση.

Συντελεστής βήτα (Beta coefficient): Ο πιο απλός τρόπος προσέγγισης του κινδύνου της αγοράς (market risk) σε μια εγχώρια χρηματιστηριακή αγορά είναι μέσω της χρήσης του συντελεστή

βήτα. Ο συντελεστής αυτός αποτελεί ένα μέτρο της σχετικής επικινδυνότητας μιας μετοχής ή ενός αμοιβαίου κεφαλαίου ως προς την εγχώρια χρηματιστηριακή αγορά. Η εγχώρια χρηματιστηριακή αγορά υποθέτουμε ότι προσεγγίζεται από τον αντίστοιχο Γενικό Δείκτη του Χρηματιστηρίου, ο οποίος έχει εξ ορισμού συντελεστή βήτα ίσο με τη μονάδα.

Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του συντελεστή βήτα ενός περιουσιακού στοιχείου, τόσο πιο επικίνδυνο είναι το στοιχείο αυτό. Ένα περιουσιακό στοιχείο με συντελεστή βήτα 0,5 θεωρείται αμυντικό και τείνει να μεταβάλλεται κατά μέσον όρο κατά 5% σε μια αντίστοιχη μεταβολή του δείκτη του χρηματιστηρίου κατά 10%.

Αντίθετα, αν ένα περιουσιακό στοιχείο έχει συντελεστή βήτα 1,5 θεωρείται επιθετικό και θα τείνει να μεταβάλλεται κατά μέσον όρο κατά 15% σε μια αντίστοιχη μεταβολή του δείκτη κατά 10%.

Οι μετοχές ή τα αμοιβαία κεφάλαια αυτού του είδους θα αποφέρουν σημαντικά κέρδη σε καταστάσεις στις οποίες η αγορά χαρακτηρίζεται από συνεχή άνοδο των τιμών, αλλά συνήθως υφίστανται μεγάλες απώλειες όταν η αγορά ακολουθεί έντονα πτωτική πορεία.

Συντελεστής προσδιορισμού (Coefficient of determination, R^2): Ο συντελεστής προσδιορισμού R^2 είναι ένα στατιστικό μέτρο που λαμβάνει τιμές μεταξύ του μηδενός και της μονάδας. Ο συντελεστής αυτός στο Υπόδειγμα της Αγοράς μετρά το ποσοστό των μεταβολών της τιμής της μετοχής (ή της καθαρής τιμής του μεριδίου του Α/Κ), το οποίο ερμηνεύεται από τις μεταβολές της χρηματιστηριακής αγοράς. Επιπλέον, το R^2 αποτελεί ένα μέτρο τέλειας ή ατελούς διαφοροποίησης ενός χαρτοφυλακίου. Εάν ένα χαρτοφυλάκιο είναι τέλεια διαφοροποιημένο, τότε θα συσχετίζεται τέλεια με το χαρτοφυλάκιο της αγοράς και, ως εκ τούτου, το σχετικό R^2 θα είναι ίσο με 100%.

Συντελεστής συσχέτισης (Correlation coefficient): Ο συντελεστής συσχέτισης (ρ) αποτελεί ένα σχετικό μέτρο ομόρροπης γραμμικής κίνησης δύο μεταβλητών και κυμαίνεται μεταξύ του −1 και του 1. Συντελεστές συσχέτισης κοντά στη μονάδα (+1) υποδηλώνουν ισχυρή, παράλληλη και ομόρροπη κίνηση μεταξύ των εξεταζόμενων μεταβλητών, ενώ τιμές κοντά στο −1 δείχνουν ισχυρή, παράλληλη, αλλά αντίθετης κατεύθυνσης κίνηση. Τέλος, τιμές του ρ κοντά στο μηδέν υποδηλώνουν ότι οι δύο υπό εξέταση μεταβλητές κινούνται ανεξάρτητα η μία από την άλλη. Οι επενδυτές που επιθυμούν τα οφέλη της διαφοροποίησης αναζητούν επενδύσεις με υψηλές αναμενόμενες αποδόσεις, οι οποίες συσχετίζονται μεταξύ τους αρνητικά ή κοντά στο μηδέν.

Συντηρητισμός (Conservatism): Αφορά την τάση των επενδυτών να προσαρμόζουν με πολύ αργό και συντηρητικό τρόπο τις πεποιθήσεις και τις εκτιμήσεις τους όταν λαμβάνουν νέα πληροφόρηση. Το σφάλμα αυτό συνδέεται στενά και με το λεγόμενο "status quo bias", το οποίο αφορά την τάση των επενδυτών να αποφεύγουν ή να αναβάλλουν επιλογές και αποφάσεις που είναι πιθανό να προκαλέσουν σημαντικές αλλαγές στη ζωή τους. Το τελικό αποτέλεσμα αυτής της συμπεριφοράς είναι η καθυστερημένη αντίδραση των επενδυτών στις νέες πληροφορίες για την πορεία των τιμών των μετοχών ή άλλων περιουσιακών στοιχείων.

Συστημικός κίνδυνος (Systemic risk): Πρόκειται για τον κίνδυνο κατάρρευσης ή σοβαρής δυσλειτουργίας ολόκληρου του χρηματοπιστωτικού συστήματος ή μιας συγκεκριμένης αγοράς, και όχι μεμονωμένων εταιρειών. Προκαλείται από αλληλεξαρτήσεις μεταξύ ιδρυμάτων, αγορών και κρατών, και μπορεί να μεταφερθεί σε πολλαπλά επίπεδα, οδηγώντας σε γενικευμένη αστάθεια. Είναι κίνδυνος που δεν μπορεί να εξαλειφθεί με διαφοροποίηση χαρτοφυλακίου, αφού επηρεάζει όλους τους συμμετέχοντες.

Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, η πτώχευση της Leeman Brothers αποτέλεσε ένα σοβαρό συστημικό γεγονός, το οποίο επιλύθηκε μετά από ισχυρή κρατική παρέμβαση και της FED.

Σχέση απόδοσης-κινδύνου (Risk-return relationship): Η σχέση απόδοσης-κινδύνου περιγράφει τη θεμελιώδη αρχή της χρηματοοικονομικής θεωρίας σύμφωνα με την οποία υψηλότερη αναμενόμενη απόδοση συνεπάγεται ανάληψη υψηλότερου κινδύνου. Οι επενδυτές απαιτούν πρόσθετη αναμενόμενη απόδοση ως αποζημίωση (risk premium) για την αβεβαιότητα και τη μεταβλητότητα των επενδύσεων υψηλότερου κινδύνου όπως είναι οι μετοχές.

Τ

Τάση αντιπροσωπευτικότητας (Representative bias): Η τάση των ατόμων ή των επενδυτών να κρίνουν μια κατάσταση ή μια επένδυση με βάση το πόσο μοιάζει με μια γνωστή ή τυπική περίπτωση, αγνοώντας τα πραγματικά στατιστικά δεδομένα. Για παράδειγμα, ένας επενδυτής μπορεί να θεωρήσει ότι μια εταιρεία θα συνεχίσει να έχει υψηλές αποδόσεις, μόνο και μόνο επειδή είχε εντυπωσιακή πορεία τα τελευταία χρόνια.

Τάση διαθεσιμότητας πληροφοριών (Availability bias): Η τάση διαθεσιμότητας αναφέρεται στην ανθρώπινη τάση να βασίζουμε τις εκτιμήσεις και τις αποφάσεις μας σε πληροφορίες ή παραδείγματα που έρχονται εύκολα στο μυαλό, συνήθως επειδή είναι πρόσφατα, έντονα ή έχουν λάβει μεγάλη δημοσιότητα. Στις χρηματοοικονομικές αποφάσεις, αυτό μπορεί να οδηγήσει τους επενδυτές στο να δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα σε πρόσφατες εξελίξεις ή σε εντυπωσιακά γεγονότα της αγοράς, παραμελώντας άλλες σημαντικές πληροφορίες ή τα μακροχρόνια δεδομένα.

Τάση επιβεβαίωσης απόψεων (Confirmation bias): Αναφέρεται στην ανθρώπινη τάση να αναζητούμε, να δίνουμε μεγαλύτερη σημασία ή να θυμόμαστε πληροφορίες που επιβεβαιώνουν τις ήδη υπάρχουσες πεποιθήσεις ή προσδοκίες μας, ενώ ταυτόχρονα παραβλέπουμε ή υποτιμούμε πληροφορίες που τις αντικρούουν. Στις χρηματοοικονομικές αποφάσεις, η τάση αυτή μπορεί να οδηγήσει τους επενδυτές να επιλέγουν ή να ερμηνεύουν πληροφορίες με τρόπο που ενισχύει την αρχική τους άποψη για μια επένδυση, ακόμη και όταν υπάρχουν δεδομένα που υποδηλώνουν διαφορετική εκτίμηση.

Τάση πρόσφατων εξελίξεων (Recency bias): Η τάση πρόσφατων εξελίξεων αναφέρεται στην ανθρώπινη τάση να δίνουμε μεγαλύτερη σημασία στις πιο πρόσφατες πληροφορίες ή εμπειρίες, όταν λαμβάνουμε αποφάσεις, υποθέτοντας συχνά ότι οι πρόσφατες τάσεις θα συνεχιστούν και στο μέλλον. Στις χρηματοοικονομικές αγορές, η τάση αυτή μπορεί να οδηγήσει τους επενδυτές να βασίζουν τις προσδοκίες τους κυρίως στην πρόσφατη πορεία μιας επένδυσης ή μιας αγοράς, παραβλέποντας τα μακροχρόνια δεδομένα και τις θεμελιώδεις παραμέτρους.

Τάση προτίμησης εγχώριων επενδύσεων (Home bias): Αναφέρεται στην τάση των επενδυτών να τοποθετούν μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων τους σε επενδύσεις της δικής τους χώρας, όπως εγχώριες μετοχές ή ομόλογα, ακόμη και όταν υπάρχουν σημαντικές επενδυτικές ευκαιρίες στο εξωτερικό. Η τάση αυτή συνδέεται συχνά με την αίσθηση μεγαλύτερης εξοικείωσης ή εμπιστοσύνης προς τις εγχώριες αγορές και μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμένη διεθνή διαφοροποίηση του επενδυτικού χαρτοφυλακίου.

Τάση προτίμησης επενδύσεων στον εργοδότη (Employer bias): Η τάση προτίμησης επενδύσεων στον εργοδότη αναφέρεται στην τάση ορισμένων εργαζομένων να επενδύουν σημαντικό μέρος των αποταμιεύσεών τους σε μετοχές ή άλλα χρηματοοικονομικά προϊόντα της εταιρείας στην οποία εργάζονται. Η συγκεκριμένη

τάση συνδέεται συχνά με το αίσθημα εμπιστοσύνης ή εξοικείωσης προς τον εργοδότη, αλλά μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμένη διαφοροποίηση του επενδυτικού χαρτοφυλακίου και σε αυξημένο κίνδυνο, καθώς το εισόδημα και οι επενδύσεις του εργαζομένου εξαρτώνται από τον ίδιο οργανισμό.

Τάση προτίμησης του οικείου (Familiarity bias): Η τάση προτίμησης του οικείου αναφέρεται στην ανθρώπινη τάση να προτιμούμε επενδύσεις, εταιρείες ή χρηματοοικονομικά προϊόντα που μας είναι περισσότερο γνωστά ή οικεία. Στις επενδυτικές αποφάσεις, αυτό μπορεί να οδηγήσει τους επενδυτές να επιλέγουν επιχειρήσεις, κλάδους ή αγορές που νομίζουν ότι γνωρίζουν καλύτερα ή από τις οποίες έχουν προσωπική εμπειρία, ακόμη και όταν η ευρύτερη διαφοροποίηση θα μπορούσε να μειώσει τον κίνδυνο του χαρτοφυλακίου τους.

Τάση υπερβολικής αισιοδοξίας (Optimism bias): Αφορά την παρατηρούμενη, πολλές φορές υπερβολική αισιοδοξία των επενδυτών για τη θετική έκβαση των επενδυτικών τους επιλογών, αλλά και για τη γενικότερη πορεία των αγορών. Έχει αποδειχθεί ότι οι άνθρωποι θεωρούν πιθανότερο να συμβούν στους ίδιους θετικά παρά αρνητικά γεγονότα, και αυτή η υπερβολική αισιοδοξία μπορεί να καταλήξει επίσης σε υπερβολική εμπιστοσύνη στον εαυτό τους. Αντίθετα, η τάση υπερβολικής απαισιοδοξίας (pessimism bias) παρουσιάζεται όταν οι επενδυτές λαμβάνουν αποφάσεις επηρεασμένοι από την έντονη απαισιοδοξία τους. Σε κάθε περίπτωση, οι επενδυτικές επιλογές δεν βασίζονται στην ανάλυση των διαθέσιμων πληροφοριών, αλλά στα συναισθήματα των επενδυτών ή στον χαρακτήρα τους, με τελικό αποτέλεσμα την υποεκτίμηση ή την υπερεκτίμηση του αναλαμβανόμενου κινδύνου.

Τεχνική ανάλυση (Technical analysis): Η τεχνική ανάλυση είναι η μέθοδος ανάλυσης χρηματοοικονομικών αγορών που βασί-

ζεται στη μελέτη της ιστορικής πορείας των τιμών διάφορων περιουσιακών στοιχείων και κυρίως μετοχών, του όγκου των συναλλαγών και άλλων στατιστικών δεδομένων, με στόχο την πρόβλεψη της μελλοντικής πορείας των τιμών τους. Η προσέγγιση αυτή εστιάζει στη συμπεριφορά της αγοράς και στη δυναμική της προσφοράς και της ζήτησης, χωρίς να εξετάζει άμεσα τα θεμελιώδη οικονομικά μεγέθη των εταιρειών.

Η τεχνική ανάλυση στηρίζεται στη βασική παραδοχή ότι η αγορά προεξοφλεί όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες, ότι οι τιμές κινούνται σε αναγνωρίσιμες τάσεις και ότι η επενδυτική συμπεριφορά επαναλαμβάνεται δημιουργώντας διαχρονικά παρόμοιους σχηματισμούς τιμών. Για τον λόγο αυτόν, χρησιμοποιεί εργαλεία και έννοιες όπως γραφήματα τιμών, τεχνικούς δείκτες και ταλαντωτές, καθώς και έννοιες όπως επίπεδα στήριξης και επίπεδα αντίστασης.

Η τεχνική ανάλυση εφαρμόζεται κυρίως σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα και χρησιμοποιείται σε αγορές με υψηλή ρευστότητα και, φυσικά, όχι μόνο σε μετοχές, αλλά και στο συνάλλαγμα ή και σε άλλες επενδύσεις.

Αποτελεί διακριτή αλλά ταυτόχρονα συμπληρωματική προσέγγιση σε σχέση με τη θεμελιώδη ανάλυση, συμβάλλοντας στη λήψη επενδυτικών αποφάσεων μέσω της αξιολόγησης της χρονικής και δυναμικής διάστασης των αγορών.

Τιμή διάθεσης μεριδίου αμοιβαίου κεφαλαίου (Offering price of a mutual fund unit): Είναι η τιμή εκείνη στην οποία πωλούνται τα μερίδια των Α/Κ μια συγκεκριμένη ημέρα και ισούται με την καθαρή τιμή προσαυξημένη κατά το ποσό της προμήθειας διάθεσης, εφόσον υπάρχει.

Τιμή εξαγοράς μεριδίου αμοιβαίου κεφαλαίου (Redemption price of a mutual fund unit): Είναι η τιμή εκείνη στην οποία οι μεριδιούχοι μπορούν να εξαγοράσουν τα μερίδιά τους

και ισούται με την καθαρή τιμή της συγκεκριμένης ημέρας μειωμένη κατά το ποσό της προμήθειας εξαγοράς, εφόσον υπάρχει.

Τιμή ομολόγου (Bond price): Η τιμή ομολόγου είναι η τρέχουσα αξία στην οποία διαπραγματεύεται το ομόλογο σε ρυθμιζόμενη αγορά ή σε άλλο οργανωμένο τόπο διαπραγμάτευσης, σε μια δεδομένη χρονική στιγμή και, φυσικά, μπορεί να είναι ίση, μεγαλύτερη ή μικρότερη της ονομαστικής του αξίας.

Η τιμή του ομολόγου επηρεάζεται κυρίως από τις μεταβολές των επιτοκίων, την πιστοληπτική ικανότητα του εκδότη, τη διάρκεια έως τη λήξη και τις συνθήκες προσφοράς και ζήτησης.

Τόκος (Interest): Το ποσό που μας δίνει η τράπεζα για τα χρήματα που καταθέτουμε στους διάφορους τραπεζικούς λογαριασμούς. Αν, για παράδειγμα, βάλουμε σε μια τράπεζα 1.000 ευρώ για έναν χρόνο με επιτόκιο 1%, ο ετήσιος τόκος που θα πάρουμε είναι 10 ευρώ. Ο ίδιος όρος χρησιμοποιείται και σε περίπτωση δανείου. Αν, για παράδειγμα, έχουμε δανειστεί 10.000 ευρώ με ετήσιο επιτόκιο 10%, ο ετήσιος τόκος που πρέπει να δώσουμε στην τράπεζα θα είναι 1.000 ευρώ.

Τομείς παραγωγής – Τομείς οικονομίας (Production sectors – Economic sectors): Στην οικονομία υπάρχουν τρεις τομείς παραγωγικής δραστηριότητας: ο πρωτογενής, ο δευτερογενής και ο τριτογενής τομέας.

Πρωτογενής τομέας (Primary sector) είναι ο τομέας εκείνων των παραγωγικών δραστηριοτήτων που έχουν ως αντικείμενο την απόκτηση αγαθών και πρώτων υλών κατευθείαν από τη φύση. Η γεωργία, η αλιεία, η κτηνοτροφία, το κυνήγι και η εξόρυξη μεταλλευμάτων ανήκουν στον πρωτογενή τομέα.

Δευτερογενής τομέας (Secondary sector) είναι ο τομέας που χρησιμοποιεί τις πρώτες ύλες του πρωτογενούς τομέα για να τις με-

ταποιήσει σε προϊόντα. Όταν, για παράδειγμα, μαζεύουμε τα πορτοκάλια από τα δέντρα και τα πουλάμε στη λαϊκή αγορά ή στο σούπερ μάρκετ, η δραστηριότητα αυτή καταγράφεται στην πρωτογενή παραγωγή. Αν όμως τα πορτοκάλια δοθούν σε ένα εργοστάσιο για να μεταποιηθούν και να γίνουν χυμοί, τότε η δραστηριότητα αυτή καταγράφεται στη δευτερογενή παραγωγή. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η εξόρυξη χρυσού, η οποία εντάσσεται στην πρωτογενή παραγωγή. Αν χρησιμοποιήσουμε όμως τον ακατέργαστο χρυσό για να κατασκευάσουμε νομίσματα, κοσμήματα ή άλλα είδη πολυτελείας, τότε τα αποτελέσματα καταγράφονται στη δευτερογενή παραγωγή. Η δευτερογενής παραγωγή διακρίνεται σε επιμέρους τομείς, όπως η χειροτεχνία, η βιοτεχνία και η βιομηχανία, όπου τα προϊόντα παράγονται σε συνεργασία με τα μηχανήματα.

Τριτογενής τομέας (Tertiary sector) ή τομέας των υπηρεσιών (Service sector) είναι εκείνος που αποτελείται από την παραγωγή/προσφορά υπηρεσιών και όχι τελικών προϊόντων. Ο τουρισμός και η ναυτιλία, μεταξύ άλλων, ανήκουν στον τριτογενή τομέα.

Τόπος διαπραγμάτευσης (Trading venue): Τόπος διαπραγμάτευσης είναι κάθε σύστημα διαπραγμάτευσης στο οποίο γίνονται συναλλαγές σε χρηματοπιστωτικά μέσα, όπως είναι οι ρυθμιζόμενες αγορές (π.χ. η Αγορά Αξιών και η Αγορά Παραγώγων του Euronext Athens), κάθε πολυμερής μηχανισμός διαπραγμάτευσης (π.χ. η Εναλλακτική Αγορά του Euronext Athens) ή κάθε μηχανισμός οργανωμένης διαπραγμάτευσης (ΜΟΔ).

Τράπεζα της Ελλάδος (Bank of Greece): Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η κεντρική τράπεζα της χώρας μας. Ιδρύθηκε το 1927 και άρχισε να λειτουργεί το 1928. Πρόκειται για ανεξάρτητη αρχή που ασκεί δημόσιο λειτούργημα: μεριμνά για τη σταθερότητα των τιμών και για τη σταθερότητα και την εύρυθμη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας μας (τραπεζών, ασφαλιστικών εταιρειών κ.λπ.).

Η Τράπεζα της Ελλάδος αποτελεί αναπόσπαστο μέλος του Ευρωσυστήματος και συμμετέχει από κοινού με τις υπόλοιπες εθνικές κεντρικές τράπεζες της Ευρωζώνης και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στη χάραξη της ενιαίας νομισματικής πολιτικής για το ευρώ.

Τρόπος διατύπωσης (Framing): Το framing αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο η διατύπωση ενός προβλήματος, ενός ερωτήματος ή μιας πληροφορίας μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη αλλά και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, ακόμα και όταν το ουσιαστικό περιεχόμενο της πληροφορίας παραμένει το ίδιο. Στον τομέα των επενδύσεων, το framing αφορά τη λήψη διαφορετικών επενδυτικών αποφάσεων, ανάλογα με τον τρόπο που τα συγκεκριμένα αξιόγραφα παρουσιάζονται στους επενδυτές και όχι με βάση τα συγκεκριμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Ανάλογα προβλήματα προκύπτουν και στη διαδικασία προσδιορισμού του προφίλ κινδύνου ενός επενδυτή. Ο τρόπος με τον οποίο διατυπώνονται οι ερωτήσεις πολλές φορές οδηγεί σε διαφορετικές απαντήσεις των επενδυτών. Για παράδειγμα, η φράση «90% πιθανότητα επιτυχίας» μπορεί να γίνει πιο θετικά αποδεκτή από ό,τι η φράση «10% πιθανότητα αποτυχίας», αν και σημαίνουν και οι δύο το ίδιο ακριβώς πράγμα.

Τυπική απόκλιση των αποδόσεων (Standard deviation of returns): Η τυπική απόκλιση των αποδόσεων είναι ένα στατιστικό μέτρο που αποτυπώνει το πόσο διαφέρουν ή διασπείρονται οι αποδόσεις μιας επένδυσης γύρω από τη μέση απόδοσή τους. Στη χρηματοοικονομική ανάλυση χρησιμοποιείται ως ένδειξη του συνολικού κινδύνου μιας επένδυσης: όσο μεγαλύτερη είναι η τυπική απόκλιση των αποδόσεων, τόσο μεγαλύτερες θεωρούνται η μεταβλητότητα και η αβεβαιότητα των αποδόσεων μιας επένδυσης.

Υ

Υπεραντίδραση (Overreaction): Η υπεραντίδραση αναφέρεται στην τάση των επενδυτών ή των χρηματοοικονομικών αγορών να αντιδρούν υπερβολικά σε νέες πληροφορίες ή γεγονότα, οδηγώντας σε μεγαλύτερες μεταβολές των τιμών από αυτές που δικαιολογούνται με βάση τα θεμελιώδη οικονομικά δεδομένα. Η συμπεριφορά αυτή μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία σημαντικών αποκλίσεων των τιμών από την πραγματική τους αξία και σε αυξημένη μεταβλητότητα στις χρηματοοικονομικές αγορές.

Υπερβολική αυτοπεποίθηση (Overconfidence): Η υπερβολική αυτοπεποίθηση αναφέρεται στην τάση ορισμένων επενδυτών να υπερεκτιμούν τις γνώσεις, τις ικανότητες ή και την ακρίβεια των προβλέψεών τους σχετικά με τις εξελίξεις στις χρηματοοικονομικές αγορές. Η συμπεριφορά αυτή μπορεί να οδηγήσει σε υπερβολική εμπιστοσύνη στις προσωπικές εκτιμήσεις τους, σε συχνότερες συναλλαγές ή σε ανάληψη υψηλότερου κινδύνου από αυτόν που δικαιολογούν τα διαθέσιμα δεδομένα.

Υπηρεσία λήψης και διαβίβασης εντολών (Reception and transmission of orders – RTO): Επενδυτική υπηρεσία κατά την οποία μια Ανώνυμη Εταιρεία Επενδυτικής Διαμεσολάβησης (ΑΕΕΔ), μια ΑΕΠΕΥ ή μια τράπεζα (πιστωτικό ίδρυμα) λαμβάνει από πελάτη εντολή για την αγορά ή πώληση χρηματοοικονομικών μέσων και τη διαβιβάζει προς εκτέλεση σε φορέα που πραγματοποιεί τη συναλλαγή, χωρίς να εκτελεί η ίδια την εντολή.

Υποαντίδραση (Underreaction): Η υποαντίδραση αναφέρεται στην τάση των επενδυτών ή των χρηματοοικονομικών αγορών να ενσωματώνουν αργά ή ανεπαρκώς νέες πληροφορίες στις τιμές

των χρηματοοικονομικών μέσων. Ως αποτέλεσμα, οι τιμές μπορεί να προσαρμόζονται σταδιακά με την πάροδο του χρόνου, γεγονός που οδηγεί σε παρατεταμένες αποκλίσεις από τις θεμελιώδεις αξίες και επηρεάζει την αποτελεσματικότητα των αγορών.

Υπόθεση των αποτελεσματικών αγορών (Efficient market hypothesis): Η υπόθεση των αποτελεσματικών αγορών υποστηρίζει ότι οι τιμές των χρηματοοικονομικών μέσων στις οργανωμένες αγορές αντανακλούν πλήρως και άμεσα όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες. Σύμφωνα με την υπόθεση αυτή, οι επενδυτές δεν μπορούν συστηματικά να επιτυγχάνουν αποδόσεις υψηλότερες από τον μέσο όρο της αγοράς χρησιμοποιώντας δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες, καθώς αυτές ενσωματώνονται γρήγορα στις τιμές των τίτλων.

Υπάρχουν τρεις διαφορετικές μορφές αποτελεσματικότητας της αγοράς (ασθενής, ημι-ισχυρή και ισχυρή), οι οποίες διαφέρουν με βάση το επίπεδο της πληροφόρησης που αυτές ενσωματώνουν.

Οι βασικοί θεωρητικοί της θεωρίας των αποτελεσματικών αγορών είναι:

- Ο Eugene Fama. Θεωρείται ο θεμελιωτής της θεωρίας αυτής. Το έργο του τη δεκαετία του 1960 διαμόρφωσε συστηματικά τη θεωρία των αποτελεσματικών αγορών και τη στατιστική ανάλυση των τιμών. (Βραβείο Νόμπελ Οικονομικών Επιστημών 2013.)
- Ο Paul Samuelson. Ανέπτυξε τη μαθηματική θεμελίωση της ιδέας ότι οι τιμές ακολουθούν τυχαία πορεία (random walk), συνδέοντας την αποτελεσματικότητα των αγορών με την απουσία arbitrage. (Βραβείο Νόμπελ Οικονομικών Επιστημών 1970.)
- Ο Burton Malkiel. Συνέβαλε στη διάδοση και ερμηνεία της θεωρίας, ιδίως μέσω του έργου του *A Random Walk Down Wall Street* (1973).

Υποτίμηση νομίσματος (Currency depreciation): Είναι η απώλεια της αξίας του νομίσματος μιας χώρας σε σχέση με ένα ή περισσότερα ξένα νομίσματα αναφοράς, γεγονός το οποίο παρατηρείται συνήθως σε ένα σύστημα μεταβαλλόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών. Σε περίπτωση υποτίμησης, η συναλλαγματική ισοτιμία του συγκεκριμένου νομίσματος έναντι του νομίσματος αναφοράς αυξάνεται.

Υποχρέωση (Liability): Κάθε υπάρχουσα οφειλή μιας επιχείρησης ή ενός προσώπου προς τρίτους που πρέπει να αποπληρωθεί. Περιλαμβάνει δάνεια, πληρωτέους φόρους, οφειλές σε προμηθευτές, πληρωτέους μισθούς κ.λπ.

Ύφεση (Recession): Η ύφεση έχει τα αντίθετα χαρακτηριστικά από την ανάπτυξη. Τυπικά, η οικονομία μιας χώρας βρίσκεται σε ύφεση αν επί δύο συνεχόμενα τρίμηνα το ΑΕΠ της είναι αρνητικό. Σε τέτοιες καταστάσεις, η οικονομία βρίσκεται σε κρίση καθώς η παραγωγή, η κατανάλωση και οι επενδύσεις μειώνονται, ενώ η ανεργία αυξάνεται. Όταν δεν υπάρχουν δουλειές, πολλοί άνθρωποι αδυνατούν να πληρώσουν τα χρέη και τους λογαριασμούς τους, και η ποιότητα της ζωής τους επιδεινώνεται.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η ένταση της ύφεσης: άλλο αν έχουμε μείωση του ΑΕΠ κατά 1% και άλλο κατά 10%!

Φ

Φαινόμενο Fisher (Fisher effect): Το φαινόμενο Fisher αναφέρεται στη σχέση μεταξύ ονομαστικών επιτοκίων, πραγματικών επιτοκίων και πληθωρισμού. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, το ονομαστικό επιτόκιο περιλαμβάνει το πραγματικό επιτόκιο και την αναμενόμενη μεταβολή του επιπέδου των τιμών (πληθωρισμό). Έτσι, όταν οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό αυξάνονται, τα ονομα-

στικά επιτόκια τείνουν επίσης να αυξάνονται, ώστε να διατηρείται περίπου σταθερό το πραγματικό επιτόκιο.

Φόροι (Taxes): Οι φόροι είναι υποχρεωτικές χρηματικές εισφορές που επιβάλλει το κράτος σε φυσικά και νομικά πρόσωπα με σκοπό τη χρηματοδότηση των δημόσιων δαπανών και τη λειτουργία του κράτους. Οι φόροι αποτελούν βασικό μέσο δημοσιονομικής πολιτικής και μπορεί να επιβάλλονται στο εισόδημα, στην κατανάλωση, στην περιουσία ή σε οικονομικές συναλλαγές.
Οι φόροι διαχωρίζονται σε άμεσους, όπως είναι ο φόρος εισοδήματος, και έμμεσους, όπως είναι ο ΦΠΑ.

Φορολογικός παράδεισος (Tax haven): Μια χώρα ή περιοχή με πολύ χαμηλή ή μηδενική φορολόγηση και ευνοϊκό φορολογικό πλαίσιο, που προσελκύει επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα για την εγκατάσταση ή μεταφορά εισοδημάτων και περιουσιακών στοιχείων σε αυτήν.

Φούσκα (Bubble): Μια από τις σημαντικότερες έννοιες στα χρηματοοικονομικά είναι η έννοια της φούσκας, η οποία ορίζεται ως η απότομη (ξαφνική) αύξηση της τιμής ενός περιουσιακού στοιχείου, η οποία έχει διάρκεια και δημιουργεί προσδοκίες για συνέχιση της ανόδου, προσελκύοντας με αυτόν τον τρόπο νέους επενδυτές.

Αν θεωρήσουμε ότι κάθε περιουσιακό στοιχείο (χρυσός, ακίνητα, μετοχές, πετρέλαιο κ.λπ.) έχει μια δίκαιη τιμή (fair price), τότε οποιαδήποτε σημαντική απόκλιση προς τα πάνω δημιουργεί προϋποθέσεις και ενδείξεις φούσκας.

Οι φούσκες προκαλούνται από διάφορους παράγοντες όπως είναι η χρηματοοικονομική άγνοια, η μόδα, η συμπεριφορά της αγέλης και σίγουρα, για να δημιουργηθούν, απαιτείται πλεονάζουσα ρευστότητα ή συσσωρευμένος πλούτος.
Οι πιο γνωστές φούσκες στην οικονομική ιστορία είναι:

- Η φούσκα της τουλίπας (1634-1638)
- Η φούσκα της εταιρείας South Sea (1720)
- Η φούσκα της εταιρείας Mississippi (1720)
- Η φούσκα στην αγορά των ακινήτων στο Τόκιο και των μετοχών του Nikkei (1989)
- Η φούσκα των εταιρειών του διαδικτύου (2000)

Στην Ελλάδα, οι πιο σημαντικές χρηματιστηριακές φούσκες ήταν αυτή των Λαυρεωτικών (1873), αυτή του 1989, η οποία προκλήθηκε από τη φήμη της ανάληψης της Ολυμπιάδας του 1996, και η πιο γνωστή αυτή του 1999.

Όταν μια φούσκα σκάσει, οι επιπτώσεις είναι ιδιαίτερα οδυνηρές, όχι μόνο για τους επενδυτές που αγόρασαν ακριβά, αλλά επειδή αυτή η καταστροφή πλούτου διαχέεται στην πραγματική οικονομία με αποτέλεσμα να προκληθεί στασιμότητα ή ακόμα και ύφεση.

Χ

Χαρτοφυλάκιο (Portfolio): Το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων ή επενδύσεων που κατέχει ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Μπορεί να περιλαμβάνει διάφορα χρηματοοικονομικά μέσα, όπως μετοχές, ομόλογα, αμοιβαία κεφάλαια ή άλλα επενδυτικά προϊόντα, χωρίς αυτό να συνεπάγεται κατ' ανάγκη βελτιστοποίηση ή διαφοροποίηση του κινδύνου.

Χαρτοφυλάκιο αναφοράς (Benchmark portfolio): Το χαρτοφυλάκιο αναφοράς είναι ένα πρότυπο χαρτοφυλάκιο ή δείκτης που χρησιμοποιείται ως σημείο σύγκρισης για την αξιολόγηση της απόδοσης ενός επενδυτικού χαρτοφυλακίου ή ενός διαχειριστή επενδύσεων.

Χειραγώγηση αγοράς (Market manipulation): Η χειραγώγηση αγοράς είναι η σκόπιμη παρέμβαση στη λειτουργία των χρηματοοικονομικών αγορών με πρακτικές που παραπλανούν τους επενδυτές ή διαστρεβλώνουν τεχνητά τις τιμές, τη ζήτηση ή την προσφορά χρηματοοικονομικών μέσων.

Περιλαμβάνει ενέργειες όπως η διάδοση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών, οι τεχνητές συναλλαγές χωρίς πραγματικό οικονομικό σκοπό και ο συντονισμός πράξεων για τη δημιουργία εσφαλμένης εικόνας της αγοράς. Η χειραγώγηση αγοράς απαγορεύεται αυστηρά από το κανονιστικό πλαίσιο και επισύρει διοικητικές και ποινικές κυρώσεις, καθώς υπονομεύει τη διαφάνεια και την αξιοπιστία των αγορών.

Η χειραγώγηση αγοράς διακρίνεται από τη νόμιμη επενδυτική στρατηγική και αποτελεί σοβαρή παράβαση της χρηματιστηριακής νομοθεσίας.

Χρεόγραφο (Debt instrument): Το χρεόγραφο είναι χρηματοοικονομικός τίτλος που αντιπροσωπεύει υποχρέωση αποπληρωμής χρέους από τον εκδότη προς τον επενδυτή, συνήθως με την καταβολή τόκων και την επιστροφή του κεφαλαίου σε συγκεκριμένο χρόνο. Παραδείγματα χρεογράφων αποτελούν τα ομόλογα, τα έντοκα γραμμάτια και άλλοι τίτλοι δανεισμού που εκδίδονται από το Δημόσιο, χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς ή επιχειρήσεις.

Σε γενικές γραμμές τα χρεόγραφα που εκδίδουν οι δημόσιοι φορείς θεωρούνται χαμηλότερου κινδύνου από ό,τι τα αντίστοιχα του ιδιωτικού τομέα της ίδιας χώρας.

Τέλος, επειδή ο χρόνος εμπερικλείει κίνδυνο, οι χρεωστικοί τίτλοι βραχυπρόθεσμης διάρκειας έχουν συνήθως μικρότερη απόδοση και μικρότερο κίνδυνο από ό,τι οι αντίστοιχοι τίτλοι του ιδίου εκδότη μεσοπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης διάρκειας.

Χρέος (Debt): Χρέος είναι η οικονομική υποχρέωση ενός φυσικού ή νομικού προσώπου να αποπληρώσει σε κάποιον άλλον ένα

χρηματικό ποσό που έχει δανειστεί, μαζί με τους νόμιμους τόκους, εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Το χρέος μπορεί να προκύπτει από δάνεια, ομόλογα ή άλλες μορφές χρηματοδότησης.

Χρηματαγορά (Money market): Η χρηματαγορά ή η αγορά χρήματος είναι εκείνο το τμήμα της χρηματοπιστωτικής αγοράς όπου αγοράζονται και πωλούνται βραχυπρόθεσμα χρηματοπιστωτικά μέσα τα οποία θεωρούνται υποκατάστατα του χρήματος (δηλαδή, διάρκειας μικρότερης του ενός έτους), όπως, μεταξύ άλλων, οι προθεσμιακές καταθέσεις, τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου και τα πιστοποιητικά καταθέσεων. Οι βραχυπρόθεσμοι αυτοί τίτλοι χαρακτηρίζονται από υψηλή ρευστότητα και χαμηλό κίνδυνο. Στις χρηματαγορές, τα άτομα, οι επιχειρήσεις αλλά και οι κυβερνήσεις συγκεντρώνουν κεφάλαια για βραχυπρόθεσμο δανεισμό και επενδύσεις.

Χρηματιστηριακοί δείκτες (Stock market indices): Οι χρηματιστηριακοί δείκτες εκφράζουν με πολύ απλό τρόπο την πορεία μιας χρηματιστηριακής αγοράς. Αν, για παράδειγμα, διαβάσουμε στις εφημερίδες ότι ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου των Αθηνών είχε ημερήσια άνοδο 2%, αυτό σημαίνει ότι οι τιμές των μετοχών οι οποίες περιλαμβάνονται στον Γενικό Δείκτη (περίπου 60 τον αριθμό) ανέβηκαν κατά μέσο όρο 2% συγκριτικά με την προηγούμενη ημέρα. Μπορεί κάποιες μετοχές να ανέβηκαν περισσότερο από 2%, κάποιες λιγότερο από 2%, κάποιων οι τιμές να μειώθηκαν και κάποιες να παρέμειναν σταθερές.

Οι χρηματιστηριακοί δείκτες χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία δεικτοποιημένων αμοιβαίων κεφαλαίων, ETFs και στρατηγικών παραγώγων.

Επιπλέον, παρέχουν στους επενδυτές ένα μέτρο σύγκρισης σε σχέση με την πορεία των ατομικών τους χαρτοφυλακίων και των διαχειριστών ενεργητικής διαχείρισης, όπως των αμοιβαίων κεφαλαίων.

Τέλος, χρησιμοποιούνται για τη σύγκριση με άλλες μορφές επενδύσεων όπως του χρυσού, των εντόκων γραμματίων του Δημοσίου, των ομολόγων κ.λπ. Οι πιο γνωστοί χρηματιστηριακοί δείκτες είναι οι εξής: Dow Jones Industrial Average, S&P 500 (Standard & Poor's 500), NYSE Composite Index, NASDAQ-100, FTSE 100, CAC 40 (Παρίσι), Nikkei 225, SSE Composite Index, DAX 40 και Euronext 100 Index (EN100).

Χρηματιστηριακοί δείκτες FTSE/ATHEX (FTSE/ATHEX indices): Οι χρηματιστηριακοί δείκτες FTSE/ATHEX δημιουργήθηκαν μέσω της συνεργασίας του τότε Χρηματιστηρίου των Αθηνών (ATHEX) με τον διεθνή οίκο FTSE Russell. Αποτελούν βαρόμετρα της ελληνικής χρηματιστηριακής αγοράς, καθώς αποτυπώνουν την πορεία των σημαντικότερων εισηγμένων εταιρειών.

Οι κυριότεροι δείκτες FTSE/ATHEX είναι:

- **Ο FTSE/ATHEX Large υψηλής κεφαλαιοποίησης (Large-cap):** Ο δείκτης αυτός χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους εγχώριους και ξένους θεσμικούς επενδυτές, και περιλαμβάνει τις 25 μεγαλύτερες σε κεφαλαιοποίηση και εμπορευσιμότητα εταιρείες της αγοράς αξιών του Euronext Athens, όπως ο ΟΤΕ, ο ΟΠΑΠ, η ΔΕΗ, ο Mytilineos, η Eurobank, η Alpha Bank, η Τράπεζα Πειραιώς, η Εθνική Τράπεζα κ.λπ.
- **Ο FTSE/ATHEX μεσαίας κεφαλαιοποίησης (Mid-cap):** Ο δείκτης αυτός παρακολουθεί την πορεία των μετοχών μεσαίας κεφαλαιοποίησης.
- **Ο FTSE/ATHEX μικρής κεφαλαιοποίησης (Small-cap):** Ο δείκτης αυτός παρακολουθεί την πορεία των μετοχών μικρής κεφαλαιοποίησης.

Χρηματιστήριο (Stock market – Stock exchange): Ρυθμιζόμενη αγορά στην οποία εισάγονται και διαπραγματεύονται χρηματοπιστωτικά μέσα, σύμφωνα με κανόνες λειτουργίας, διαφάνειας και εποπτείας.

Όταν σε μια ημερήσια συνεδρίαση επικρατούν οι αισιόδοξοι, τότε κυριαρχούν οι αγοραστές, και οι τιμές των περιουσιακών στοιχείων ανεβαίνουν. Αντίθετα, όταν επικρατούν οι απαισιόδοξοι, κυριαρχούν οι πωλητές, και οι τιμές των περιουσιακών στοιχείων πέφτουν.

Στο χρηματιστήριο, οι τιμές των μετοχών και άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων διαμορφώνονται στη ρυθμιζόμενη αγορά μεταξύ των αγοραστών και των πωλητών με βάση τον μηχανισμό της προσφοράς και της ζήτησης.

Τα μεγαλύτερα χρηματιστήρια στον κόσμο είναι το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης (NYSE), το Χρηματιστήριο NASDAQ, το Χρηματιστήριο του Τόκιο, το Χρηματιστήριο της Σαγκάης, το Χρηματιστήριο του Λονδίνου, το Χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης και το Χρηματιστήριο Euronext στην Ευρώπη.

Χρηματοοικονομικές καταστάσεις (Financial statements): Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι τυποποιημένα λογιστικά έγγραφα που παρουσιάζουν τη χρηματοοικονομική θέση, τη χρηματοοικονομική επίδοση και τις ταμειακές ροές μιας επιχείρησης σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Αποτελούν βασικό εργαλείο πληροφόρησης και ανάλυσης για επενδυτές, πιστωτές, τη διοίκηση και τις εποπτικές αρχές, και χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης, της κερδοφορίας και της βιωσιμότητας μιας επιχείρησης.

Περιλαμβάνουν τον ισολογισμό, την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, την κατάσταση ταμειακών ροών, την κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και τις σχετικές σημειώσεις.

Χρηματοοικονομική μόχλευση (Financial leverage): Χρηματοοικονομική μόχλευση είναι η χρήση δανειακών κεφαλαίων στη χρηματοδότηση μιας επιχείρησης ή επένδυσης με σκοπό την αύξηση της απόδοσης των ιδίων κεφαλαίων. Η χρήση δα-

νεισμού μπορεί να ενισχύσει την απόδοση όταν τα αποτελέσματα είναι θετικά, αλλά ταυτόχρονα αυξάνει και τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο.

Χρηματοοικονομική υπευθυνότητα (Financial responsibility): Η χρηματοοικονομική υπευθυνότητα είναι η πράξη της διαχείρισης των χρημάτων μας με τρόπο που μας επιτρέπει να εκπληρώσουμε τις χρηματοοικονομικές μας υποχρεώσεις και να πετύχουμε τους χρηματοοικονομικούς μας στόχους. Αυτό σημαίνει να είμαστε υπεύθυνοι για τις δαπάνες μας, να αποφεύγουμε τα περιττά χρέη και να αποταμιεύουμε επενδύοντας τα χρήματά μας με σύνεση.

Η χρηματοοικονομική υπευθυνότητα περιλαμβάνει την ανάπτυξη καλών συνηθειών και συμπεριφορών, όπως είναι η κατάρτιση προϋπολογισμού, η αποταμίευση χρημάτων και η λήψη έξυπνων χρηματοοικονομικών αποφάσεων. Σημαίνει επίσης την αποφυγή χρηματοοικονομικών παγίδων, όπως οι υπερβολικές δαπάνες, η ανάληψη υπερβολικού χρέους ή η πραγματοποίηση υπερβολικά επικίνδυνων επενδύσεων.

Η χρηματοοικονομική υπευθυνότητα μπορεί να μας βοηθήσει να επιτύχουμε χρηματοοικονομική ανεξαρτησία και να δημιουργήσουμε μακροπρόθεσμο πλούτο. Μπορεί επίσης να μας προσφέρει μια αίσθηση ασφάλειας και ηρεμίας, καθώς γνωρίζουμε ότι έχουμε τον έλεγχο των οικονομικών μας και ότι είμαστε προετοιμασμένοι για απροσδόκητα έξοδα ή έκτακτες ανάγκες.

Χρηματοοικονομικό *σχέδιο* (Financial plan): Χρηματοοικονομικό σχέδιο είναι ένας απαραίτητος οδικός χάρτης για το χρηματοοικονομικό μας μέλλον, στο οποίο πρέπει να περιγράψουμε τους στόχους μας αλλά και τα βήματα που πρέπει να κάνουμε για να τους επιτύχουμε. Περιλαμβάνει τον καθορισμό συγκεκριμένων, μετρήσιμων χρηματοοικονομικών στόχων, τη δημιουργία προϋπολογισμού και την ανάπτυξη ενός σχεδίου απο-

ταμίευσης και επένδυσης των χρημάτων μας για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Η δημιουργία χρηματοοικονομικού σχεδίου μπορεί να είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για την επίτευξη της χρηματοοικονομικής μας ανεξαρτησίας και την οικοδόμηση πλούτου, εφόσον λαμβάνουμε έξυπνες χρηματοοικονομικές αποφάσεις.

Χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι (Financial risks): Κίνδυνοι που προέρχονται από μεταβολές των οικονομικών και των χρηματοοικονομικών συνθηκών. Οι κίνδυνοι αυτοί μπορεί να επηρεάσουν την αξία των επενδύσεων, τα έσοδα ή τη χρηματοοικονομική θέση των επιχειρήσεων και των επενδυτών.

Χρηματοοικονομικός αλφαβητισμός (Financial literacy): Ο χρηματοοικονομικός αλφαβητισμός αποτελεί τον κυρίαρχο όρο ο οποίος καλύπτει τις διάφορες καθημερινές πτυχές της σωστής διαχείρισης των χρημάτων μας, με ιδιαίτερη έμφαση στην αποταμίευση και στην επένδυση.

Σύμφωνα με τις Atkinson και Messy (2012), ο χρηματοοικονομικός αλφαβητισμός ορίζεται ως «ο συνδυασμός ετοιμότητας, γνώσης, δεξιότητας, νοοτροπίας και συμπεριφοράς, στοιχεία απαραίτητα για τη λήψη ορθών χρηματοοικονομικών αποφάσεων, με στόχο την επίτευξη της ατομικής χρηματοοικονομικής ευημερίας».

Χρηματοοικονομικός στόχος (Financial goal): Στόχος για τον οποίο εργαζόμαστε και τον οποίο θέλουμε να επιτύχουμε, και σχετίζεται με τη σωστή διαχείριση των χρημάτων μας. Οι χρηματοοικονομικοί στόχοι μπορεί να αποτελούνται από ένα σύνολο βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων, με άξονα τους οποίους κάνουμε έναν προγραμματισμό για τα χρήματα και τα αγαθά που θέλουμε να έχουμε τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον.

Να σημειωθεί ότι τυπικά η έννοια του βραχυπρόθεσμου αφορά χρονικό διάστημα μέχρι ένα έτος, του μεσοπρόθεσμου μια περίο-

δο από ένα έως δέκα έτη και του μακροπρόθεσμου περίοδο μεγαλύτερη από δέκα έτη.

Χρηματοοικονομικός σύμβουλος (Financial advisor): Χρηματοοικονομικός σύμβουλος είναι το πρόσωπο που παρέχει συμβουλές σε ιδιώτες ή επιχειρήσεις σχετικά με τη διαχείριση των οικονομικών τους, τις επενδύσεις και τον χρηματοοικονομικό σχεδιασμό. Η παροχή επενδυτικών συμβουλών πραγματοποιείται σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο και προϋποθέτει την κατοχή της απαιτούμενης επαγγελματικής πιστοποίησης.

Χρηματοπιστωτική σταθερότητα (Financial stability): Η χρηματοπιστωτική σταθερότητα αναφέρεται στην ικανότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος να λειτουργεί ομαλά και αποτελεσματικά, χωρίς σοβαρές διαταραχές ή κρίσεις. Χρηματοπιστωτικά σταθερό σύστημα είναι εκείνο στο οποίο τα ιδρύματα που το απαρτίζουν μπορούν να αντέχουν πιθανά σοκ και να διατηρούν την ικανότητά τους να παρέχουν βασικές χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.

Η ύπαρξη ενός σταθερού χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι θεμελιώδους σημασίας, καθώς συμβάλλει στη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και της ευημερίας. Αντίθετα, η αστάθεια του χρηματοπιστωτικού συστήματος μπορεί να οδηγήσει σε διαταραχές στις χρηματοπιστωτικές αγορές, συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας και μείωση της απασχόλησης.

Για τον λόγο αυτόν, οι ρυθμιστικές αρχές και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής οφείλουν να προωθούν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, εφαρμόζοντας πολιτικές και κανονισμούς που περιορίζουν τους κινδύνους των χρηματοπιστωτικών κρίσεων. Για παράδειγμα, μπορεί να απαιτούν από τις τράπεζες να διατηρούν επαρκή κεφάλαια για την απορρόφηση πιθανών ζημιών ή να ρυθμίζουν τα χρηματοπιστωτικά μέσα που επιτρέπεται να διαπραγματεύονται σε ορισμένες αγορές.

Παρά τη σημασία της, η χρηματοπιστωτική σταθερότητα δεν είναι πάντοτε δεδομένη. Χρηματοπιστωτικές κρίσεις μπορεί να προκύψουν εξαιτίας διαφόρων παραγόντων, όπως οι μεταβολές στις συνθήκες της αγοράς, οι συστημικοί κίνδυνοι ή ακόμα και απρόβλεπτα γεγονότα, όπως οι φυσικές καταστροφές.

Χρονική αξία του χρήματος (Time value of money): Η χρονική αξία του χρήματος είναι μια σπουδαία χρηματοοικονομική έννοια και σημαίνει ότι τα χρήματα που έχουμε σήμερα αξίζουν περισσότερο από ό,τι το ίδιο ποσό χρημάτων στο μέλλον.

Η κατανόηση της έννοιας αυτής μπορεί να μας βοηθήσει να αντιληφθούμε τις επιπτώσεις του πληθωρισμού και το πόσο σημαντικό είναι να προσαρμόζονται τα εισοδήματά μας παράλληλα με το αυξανόμενο κόστος ζωής. Ο πληθωρισμός μειώνει την αγοραστική δύναμη του χρήματος με την πάροδο του χρόνου, πράγμα που σημαίνει ότι με το ίδιο ποσό χρημάτων θα αγοράζουμε λιγότερα προϊόντα και υπηρεσίες στο μέλλον από ό,τι σήμερα.

Κατανοώντας τη χρονική αξία του χρήματος, μπορούμε να λάβουμε σωστές αποφάσεις σχετικά με το πώς να αποταμιεύσουμε, πώς να επενδύσουμε και πώς να ξοδέψουμε τα χρήματά μας προετοιμαζόμενοι για το μέλλον.

Χρονισμός (Market timing): Η ικανότητα ενός διαχειριστή (ή και ενός επενδυτή) να προβλέψει την πορεία της χρηματιστηριακής αγοράς ως προς την πορεία των τίτλων «χαμηλού κινδύνου και χαμηλής απόδοσης», και να προσαρμόσει τη διάρθρωση του χαρτοφυλακίου του αναλόγως. Η ικανότητα αυτή ονομάζεται και macroforecasting.

Ψ

Ψευδαίσθηση της γνώσης (Illusion of knowledge): Περιγράφει την τάση των ατόμων να υπερεκτιμούν τις γνώσεις τους και να θεωρούν ότι γνωρίζουν πολύ περισσότερα απ' όσα στην πραγματικότητα γνωρίζουν. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι η γνώση δεν συνδέεται απαραίτητα με την περισσότερη διαθέσιμη πληροφόρηση, η οποία μπορεί να μειώσει την ακρίβεια των προβλέψεων, αυξάνοντας εσφαλμένα την εμπιστοσύνη των ατόμων στις εκτιμήσεις αυτές. Η ψευδαίσθηση της γνώσης μπορεί να οδηγήσει σε υπερβολική αυτοπεποίθηση από την πλευρά των επενδυτών, με αποτέλεσμα τα άτομα να προβαίνουν σε λανθασμένες επενδυτικές επιλογές αναλαμβάνοντας υψηλότερο επενδυτικό κίνδυνο με απρόβλεπτες συνέπειες για τα χαρτοφυλάκιά τους.

Ψευδαίσθηση του ελέγχου (Illusion of control): Η ψευδαίσθηση ελέγχου αναφέρεται στην τάση των ατόμων να πιστεύουν ότι μπορούν να επηρεάσουν ή να ελέγξουν την έκβαση γεγονότων που στην πραγματικότητα καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από τυχαίους ή αστάθμητους παράγοντες. Στο πλαίσιο των χρηματοοικονομικών αποφάσεων, η αντίληψη αυτή μπορεί να οδηγεί τους επενδυτές να θεωρούν ότι οι προσωπικές τους γνώσεις ή ενέργειες έχουν μεγαλύτερη επίδραση στα αποτελέσματα των επενδύσεων από όση πραγματικά έχουν.

Ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία (Digital assets): Μορφές αξίας που υπάρχουν σε ψηφιακή μορφή και μπορούν να αποθηκευτούν, να μεταφερθούν ή να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής μέσω ηλεκτρονικών συστημάτων. Στα ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα κρυπτονομίσματα και άλλα ψηφιακά μέσα που βασίζονται σε τεχνολογίες κατανεμημένου καθολικού, όπως το blockchain.

Ψηφιακό χρήμα (Digital money): Ψηφιακό χρήμα είναι το χρήμα που υπάρχει και διακινείται σε ηλεκτρονική μορφή και χρησιμοποιείται για την πραγματοποίηση πληρωμών ή μεταφοράς αξίας μέσω ψηφιακών συστημάτων. Το ψηφιακό χρήμα μπορεί να εκδίδεται από τράπεζες ή άλλους εξουσιοδοτημένους φορείς και να χρησιμοποιείται σε ηλεκτρονικές συναλλαγές και πληρωμές.

Ενδεικτική βιβλιογραφία και πηγές

Ελληνόγλωσση

ΔιαΝΕΟσις. (2016). *Η πληθυσμιακή εξέλιξη της Ελλάδας (2015-2050): Συνοπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων.*

Θωμαδάκης, Σ. και Ξανθάκης, Εμ. (2013). *Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου* (2η έκδ.). Εκδόσεις Σταμούλη.

Μυλωνάς, Ν. και Ρομποτής, Γερ. (2023). *Θεσμικές και Εναλλακτικές Επενδύσεις*. Εκδόσεις Πολιτεία.

Φίλιππας, Ν. Δ. (2005). *Επενδύσεις*. Εκδόσεις Σμπίλιας.

Φίλιππας, Ν. Δ. (2010). *Αμοιβαία κεφάλαια: Η ελληνική πραγματικότητα και οι σύγχρονες διεθνείς εξελίξεις*. Εκδόσεις Στυλιανίδης Σ.Ε.Ε.

Φίλιππας, Ν. Δ. (2015). *Η ψυχολογία των αγορών*. Εκδόσεις Πεδίο.

Φίλιππας, Ν. Δ. (2023). *Χρηματοοικονομικός αλφαβητισμός: Θεωρία και πράξη*. Εκδόσεις Πεδίο.

Ξενόγλωσση

Akerlof, G.A. & Shiller, R.J. (2009). *Animal Spirits: how human psychology drives the economy, and why it matters for global capitalism*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

Atkinson, A. & Messy, F. (2012). *Measuring financial literacy: Results of the OECD/International Network on Financial Education (INFE) pilot study*. OECD Working Papers on Finance, Insurance, and Private Pensions, No. 15, OECD Publishing.

Banks, E. (2016). *Dictionary of Finance, Investment and Banking*. Palgrave Macmillan.

Bodie, Z., Kane, A., & Marcus, A. J. (2024). *Essentials of Investments*. McGraw Hill.

Bodie, Z., Kane, A., & Marcus, A. J. (2024). *Investments* (13th ed.). McGraw Hill.

CFA Institute. (2026). *CFA Program Glossary*.

European Central Bank. (2026). *Glossary*.

European Securities and Markets Authority. (2026). *Glossary*.

Kahneman, D. & Tversky, A. (1979). *Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk*. Econometrica.

Law, J. (2018). *A Dictionary of Finance and Banking* (6th ed.). Oxford University Press.

Nakamoto, S. (2008). *Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system*.

Reilly, F. K., Brown, K. C., & Leeds, S. J. (2025). *Investment Analysis and Portfolio Management* (12th ed.). Cengage.

Taleb, N. N. (2007). *The Black Swan: The Impact of the Highly Improbable* (2nd ed.). Random House.